

nedeljski Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 60 lir

TRST, nedelja, 28. julija 1968

Leto XXIV. - Št. 171 (7064)

Ob zaključku zasedanja deželne sveta

V petek se je končalo prvo zasedanje navzočnega deželne sveta, ki se je prvič sestel na soboto 15. junija, ko je izvolil predsedstvo sveta, in imel skupno 14 sej.

Z razliko za vlado so v naši deželi začasno obnovili koalicijsko sredino ter izvolili tudi levosredinski odbor, v katerem sodelujejo demokristjani, socialisti in republikanci, in sicer socialisti z enakim številom odbornikov kakor v prejšnjem odboru, čeprav imajo sedem svetovalcev manj zaradi znane neizpolnitve v vidnem volilnem okrožju in zaradi splošnega upada glasov, ki so jih prejeli pri zadnjih volitvah.

Kot smo že večkrat pisali, so socialisti privolili v sodelovanje v odboru le do konca letošnjega finančnega leta ter postavili nekaj pogojev, ki so prili do izražanja tudi v programski izjavi predsednika Berzantija. Med temi pogoji so bili sprememba upravne ureditve z ustanovitvijo novega odborniškega deželne posvetovalnega odbora v stalen gospodarski socialni odbor, s čimer so ugodili zahtevam sindikatov in okrepili v njem njihovo zastopstvo, ter obveznost, da bodo po polnih poletnih počitnicah odobrili predlog državnega zakona za uradničen član 30 deželne skupščine, ki določa znatno državno pomoč za socialno-gospodarski razvoj v deželi. Brez te pomoči ne bi mogla namreč dežela sploh uresničiti svojega gospodarskega načrta.

Prvi dve obveznosti sta bili že izpolnjeni, saj so izglasovali bodisi zakonski osnutek o upravnih preureditvah z ustanovitvijo odborniškega deželne posvetovalnega odbora, razen tega so odobrili tudi zakon o spremembi letošnjega proračuna ter zakon o podporah dvema solskima ustanovama v deželi.

Deželni svet je posvetil tudi dve seji v celoti gospodarskemu položaju v Trstu in vojaškim služnostim, to je dvema vprašanjem, ki sta zelo važna za Trst in deželo. Glede obeh vprašanj so predložili razne skupne resolucije, interpelacije in vprašanja, o katerih je potem tekla razprava. O gospodarskem položaju v Trstu so razpravljali celo ves dan, t.j. na jutranji in popoldanski seji. Seveda so bila stališča različna, glede gospodarskega položaja v Trstu in glede poti za njegovo rešitev različna, kar je pač v pluralističnem sistemu razumljivo, vendar so vsi strinjani, da bo treba kaj storiti, da Trst prebrodi hudo krizo. Glede vojaških služnosti pa so izglasovali celo enotno resolucijo.

Nas seveda zanima tudi stališče novega odbora do nereguliranih vprašanj slovenske manjšine in do priznanja naših pravic. Pri tem nam mimogrede omenimo, da je svetovalec LSS dr. Drago Štoka že na prvi seji deželne skupščine 15. junija predložil predlog državnega zakona o kazenskih predpisih v zaščito narodnostnih in jezikovnih manjšin. Enakega zakonskega predloga, ki ga je dal svetovalec odv. škern, je že odobrili prejšnji deželni svet, ga je običaj v parlamentu in ga je treba ponovno predložiti temu zakonodajnemu telesu v novi zakonodajni dobi.

Iz poteka dosedanjih razprav lahko sklepamo, da je bil storjen majhen, a je bil storjen, korak naprej, želimo namreč, zlasti če primerjamo Berzantijev programski izjav na seji 1. julija, ko je hoteli, da sprejme država poseben primerne ukrepe za vprašanja, ki se niso bila polno rešena in ki so bila zelo vprašljiva, svetovalec pa je slovensko manjšino, bivajočo v tržski in goriški pokrajini, ter med besedami, ki jih je izrekel v svojem odgovoru svetovalec na seji 12. julija. V programski izjavi se je namreč omenilo samo na tržske in goriške Slovence, kar so med razpravo odločno obsodili svetovalec Lovriha (KPI), Štoka (LSS), Pittioni (PSU), Baciocchi (KPI) in Baracetti (KPI). V odgovoru svetovalec, v katerem je posvetil vprašanju slovenske manjšine mnogo več

prostora kot vselej doslej, pa je priznal obstoj Slovencev tudi v videmski pokrajini. To je očitno napredek v primeri s preteklostjo. Toda iz Berzantijevega odgovora je bilo razvidno, da vztraja odbor še vedno na stališču, da se je treba pokoriti razsodbi ustavnega sodišča, po kateri so pridržana vsa vprašanja zaščite manjšine državi, pa čeprav je to v nasprotju s čl. 3 deželne statuta in z dejstvom, da je bila ustanovljena pri nas dežela s posebnim statutom samo zato, ker živijo v njej Slovenci.

In pri tem ne gre le za vprašanje Slovencev, marveč tudi za to, da si s tem dežela pravzaprav sama krši svojo avtonomijo. Očitno je, da tega stališča ne moremo sprejeti in da, kot je poudarila tudi SKGZ v svojih dveh pislih predsedniku Berzantiju, mora biti dežela pobudnica za priznanje pravic Slovencev in zahtevati tudi zase pravico odločati o tem. Kot smo že v svojih komentarjih poudarili, pa je imela prva Berzantijeva izjava vendarle eno dobro plat, to je da se omejuje v njej Slovenci vsaj z njihovim pravim imenom. Druga pozitivna plat je se omejevala priznanje obstoja slovenske manjšine v videmski pokrajini v drugi Berzantijevi izjavi in njegovo zagotovilo, da ni nameraval odbor odrediti priznanja pravic nikomur, kar pomeni, da niti beneški Slovencev. Pri tem naj omenimo še, da je demokristjan Coloni med razpravo zagotovil, da hoče njegova stranka razvoj in ne asimilacijo slovenske manjšine, kajti za demokristjane pomeni priložnost manjšine obogatitev dežele. Rekel je tudi, da bo tržška Kršćanska demokracija predlagala v parlamentu zakon za solstvo, s katerimi se bodo lahko pozitivno rešila še neregulirana vprašanja slovenske narodne manjšine. Poleg tega je tudi sam Berzantij poudaril, da se bodo pri vladi odločno zavzemali, da začnejo reševati slovenska manjšinska vprašanja.

Za pa gre še vedno le za proglasjanje splošnih načel, saj nista smela niti komunist Lovriha niti svetovalec LSS Štoka med razpravo nadaljevati svojih govorov v svojem materinem jeziku, ker ju je predsednik sveta Ribezji pozval, naj nadaljujeta v italijanski. Razlika je bila le v tem, da je storil nekako v rokavicah.

Končno naj še omenimo, da je bil storjen majhen korak naprej v zvezi z odobritvijo zakonskega osnutka o ustanovitvi stalnega deželne gospodarsko-socialnega odbora. Medtem ko je določal prejšnji zakon, da se v stalnem deželnem posvetovalnem odboru za načrtovanje občasno pokliče na seje, na katerih bi obravnavali interese posebnih skupnosti, strokovnjaki, ki se na te zadeve dobro razume, določa sedaj odobreni zakonski osnutek, da bo v deželnem gospodarsko-socialnem odboru med strokovnjaki en stalni zastopnik, ki se bo še posebno razumel na vprašanja, ki se tičejo skupnosti, ki imajo posebne interese. Kakor v prejšnjem zakonskem zakonu tako so tudi s tem menili Slovenci, ker si ga niso upali imenovati z njegovim pravim imenom, češ da bi v tem primeru vlada zakon zavrnila.

Glede tega pa je zlasti komunist Baciocchi med razpravo o tem členu zakonskega osnutka poudaril, da imenovanje člana odbora z njegovim pravim imenom ne bi bilo nikakšen razlog za zavrnitev zakona, s čimer se je v razpravi strinjal tudi demokristjan Coloni, ki je še dodal, da bi lahko kasneje predložili zakonski osnutek s popravkom tega člena, v katerem bi izrecno povedali, da gre za strokovnjaka Slovence. Če bi vlada potem ta osnutek zavrnila, bi se lahko pritožili na ustavno sodišče, da bi se o tem ponovno izreкло.

Ta kratki pregled delovanja deželne sveta in odbora naj končamo z zaključkom iz zadnjega pisma SKGZ dr. Berzantiju, ki pravi med drugim, da nas kljub vsemu hrabri pripravljenosti deželne odbora, da bo posredoval pri vladi s tem, da bo učinkovito zastopal potrebe manjšine in sodeloval pri dejavnosti države v duhu in v uresničevanju ustavnih določil.



Na vabilo Doma kulture in Združenja za kulturne odnose s Čkoslovaško je praški prof. Edvard Goldstücker nedavno predaval v Rimu o dogodkih v Čkoslovaški.

ŠE VEDNO NIČ ZANESLJIVEGA O POGOVORIH MED PRAGO IN MOSKVO

Dubček: Naša dolžnost je vztrajati in nadaljevati naš proces preporoda

Čkoslovaško ljudstvo v vedno večji meri podpira politiko novega vodstva, ki ga poziva, naj bo pri pogovorih trdno

VARSAVA, 28. — Poljska televizija je nocoj javila, da je mnenja, da se bodo sovjetsko-čkoslovaški razgovori začeli v začetku prihodnjega tedna na Slovaškem, verjetno v Košicah ali Presovu. Televizijski je dodal: »Bistveno vprašanje je enotnost v socialističnem taboru in skupna varnost. To prihaja do izražaja v čkoslovaškem stališču do Zahodne Nemčije.«

PRAGA, 28. — Prvi tajnik KP ČSSR Dubček je govoril danes po radiu. Poudaril je, da ima čkoslovaško ljudstvo suvereno pravico odločati o svoji usodi, in je dodal: »Naša dolžnost je ne umakniti se.«

Izjavil je nato, da ostane Čkoslovaška zvesta svojim komunističnim načelom, in ne misli izvesti nobene temeljne spremembe svoje zunanje politike.

Dubček je izjavil, da je to stališče zavzelo predsedstvo centralnega komiteja partije in da mora čkoslovaški komunizem nositi človečanski pečat socializma, »ki je del njega in mu pripada«. Zavaljvali se je vsem, ki so mu pisali, ali ki so podpisali pozive, naj predsedstvo zavzame odločno stališče proti sovjetskemu pritisku, in je dodal, da se pogajanja za razgovore s sovjetskimi voditelji nadaljuje »mirno in dostojanstveno«. Izjavil je tudi, da so vsi čkoslovaški državljani, ki so poslali pismo partiji, izrazili željo, naj se nadaljuje politika, ki se je začela januarja po odstranitvi Novotnega, in je dodal, da odnosi Čkoslovaške s Sovjetsko zvezo postanejo in lojalni.

Nadaljeval je: »Pripravljamo se na diskusijo s predstavniki sovjetske partije. Menim, da bodo ti razgovori pomagali postopoma odpraviti številna nesoglasja, ki ovirajo naše odnose. Gotov sem, da bodo naši prijatelji razumeli, tudi če se to ne bi zgodilo takoj, da naš proces obnove socializma ne ogroža interesov socialističnih držav, pač pa je edini način, da napravimo iz naše republike trdnega člana socialistične skupnosti in da napravimo iz naše meje najzanesljivejši branik socializma.«

PROSLAVA DNEVA VSTAJE NA HRVATSKEM

V razvoju socializma nove sodobne tendence

Mika Špiljak je obsodil pritisk na Čkoslovaško

BEOGRAD, 27. — Ljudstvo Hrvatske je danes na slovesen način proslavilo 27. julij, dan vstaje. Na velikem ljudskem zboru v Podgračju je predsednik zveznega izvršnega sveta Mika Špiljak pred okrog 10.000 ljudi iz Moslavine, Banje in severne Hrvatske najprej izrekel priznanje ljudstvu tega dela Hrvatske za velik prispevek v narodnoosvobodilni borbi, zatem je govoril o rezultatih dosedanjega izvajanja gospodarske in družbene reforme in na kraju o nekaterih vprašanjih s področja mednarodnih odnosov. Predsednik zveznega izvršnega sveta je poudaril, da se je Jugoslavija v gradnji socialistične vedno čutila kot člen naprednih sil na svetu in da je kot socialistična neodvisna izvenblokovska država dosledno izvajala politiko aktivne miroljubne koeksistence. Jugoslavija se ne bori za mir samo zato, ker pozna strahote vojne, temveč zato, ker sodi, da je mir neločljiv od socializma. Da bi se doseglo je potrebno potrebno narodnem zaupanju in sodelovanju med narodi a ne na ravnotežju strahu in sil. Jugoslavija je prepričana, da izvenblokovska politika, ki aktivno miroljubno koeksistence, ki jo vodi že leta, najboljšo odgovorja interesom miru in socializmu.

Predsednik zveznega izvršnega sveta je ugotovil, da vedno večje število socialističnih sil vnaša v razvoj socializma nove sodobne tendence in poglede. V vrsti socialističnih držav in partij kaže socializem svoje sile in vitalnost z iskrenjem novih demokratičnih sodobnih rešitev, kar daje socializmu novo afirmacijo.

«Zato ne soglašamo s pritiskom,

lizma.»

Dubček je izjavil, da je čkoslovaško ljudstvo ravnalo po lastni volji, ko je šlo na pot, ki jo je izbralo januarja in to je razlog, zaradi katerega je socializem močnejši od prej. Čkoslovaški želijo boljše življenje za delavce in želijo bit, udeleženi pri odločitvah o svoji usodi. Vodstvo partije ima pooblastilo ljudstva, in to zaupa vanje.

Dubček je poudaril, da namerava Čkoslovaška in odločno po svoji poti in budo obrazložiti mirno in potrpežljivo svoje stališče. Dodal je: »Ne bomo dopustili, da bi nas od te naogoe odvrnili tisti, ki bi nas radi videli v sporu z našimi najljubšimi prijatelji.«

Ke vedno vlada napeto pričakovanje v zvezi z napovedanimi sovjetsko-čkoslovaškimi pogovori, o katerih pa ni do sedaj še nič znanega. Glasilo slovaške komunistične stranke »Pravda« poudarja s tem v zvezi: »Vsak narod ima pravico ustvarjati lastno obliko socializma. Dvostanski razgovori bodo važni prav zaradi obrambe načela različnih poti v socializem. Pot, ki jo je začela Čkoslovaška, bo lahko določali samo mi, t.j. čkoslovaška komunistična stranka in ljudstvo.«

Naivno bi bilo misliti, nadaljuje list, da bi se pet podpisnikov varšavskega pisma prepričalo, da smo mi na pravi poti, toda na koncu bodo morali naši prijatelji razumeti, da so stvari, kakor nacelo enakopravnosti in neoprekrsljiva pravica vsake partije, da odloča, po kateri poti naj gre. »Nerazumevanje med socialističnimi strankami bi lahko pahnilo v krizo mednarodno komunistično gibanje, in prav zaradi tega čkoslovaško ljudstvo pozdravlja čkoslovaško-sovjetske dvostanske razgovore v upanju, da bosta končno zmogla zaupanje in razumevanje. To piše glasilo slovaške mladine »Smena«, ki dodaja, da bi vmešavanje v čkoslovaški razvoj lahko pripeljalo do odbitve bloka komunističnih držav, ukrepi, ki bi jih sprejeli proti Čkoslovaški, pa bi lahko škodovali odnosom med ZDA in Sovjetsko zvezo ter naporem za miroljubno sožitje med vzhodom in zahodom.

Naši prijatelji, dodaja Sik, vedo, da bojazen, ki je obstajala pred januarjem, še obstaja, kar kljub temu, da so mnogi od tistih, ki so to bojazen povzročili, zapustili svoje položaje, so še drugi, ki zavzemajo bolj ali manj važne položaje v državnem, političnem in gospodarskem aparatu. Toda ne predstavljajo mnogo, tudi če imajo možnost izražati v tisku, radiu in televiziji.

Naši prijatelji, dodaja Sik, vedo, da bojazen, ki je obstajala pred januarjem, še obstaja, kar kljub temu, da so mnogi od tistih, ki so to bojazen povzročili, zapustili svoje položaje, so še drugi, ki zavzemajo bolj ali manj važne položaje v državnem, političnem in gospodarskem aparatu. Toda ne predstavljajo mnogo, tudi če imajo možnost izražati v tisku, radiu in televiziji.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Pritisk iz Varšave

Zadnja številka »Komunist« objavlja v zvezi z dogodki v ČSSR članek Zdravka Mičica, ki ga zaradi aktualnosti ponatiskujemo

Neugoden razvoj v odnosih med Čkoslovaško in petimi evropskimi socialističnimi državami, ki so sodelovale na sestanku v Varšavi, predvsem pa s Sovjetsko zvezo, bi težka presojali in ocenjevali kot prehodni trenutek, kot nesporazum, ki ga je mogoče z obojestransko dobro voljo in naporom zlahka in hitro odpraviti. Proti takemu mnenju je več pomembnih okoliščin. Predvsem je v stališču in postopkih teh držav do Čkoslovaške še nekaj mesecev stutiti, ali pa se jasno kažejo znamenja različenega in vse močnejšega psiološkega in političnega pritiska. Postalo je očitno, da so pri razlagi političnega položaja in razvoja v Čkoslovaški bistvene razlike med komunistično partijo Čkoslovaške in njenimi zavetniki iz varšavskega sporazuma. Končno pa se zdi, da je prišel omejeni spor v kritično obdobje, v katerem se skoraj vsak dan kažejo novi elementi in v katerem obe strani na novo ukrepata. Skratka, položaj je preveč zapleten, smer in dinamika njegovega razvoja pa sta preveč negotovi, da bi lahko ta čas isneje spoznali rezultanto različnih učinkov, ki vplivajo na sedanje stanje in razvoj odnosov v zvezi s smerjo demokratizacije na Čkoslovaško.

Če se sprito tega omejimo samo na znana dejstva, stališča in ocene, objavljene v tisku petih socialističnih držav ter v njihovem pismu iz Varšave po eni strani, v znanih dokumentih komunistične partije Čkoslovaške po drugi strani, lahko ugotovimo, da je sedanja kriza vnovič dramatično poudarila nekatere izmed največjih dilem sodobnega socializma.

Vnovič se je pojavilo vprašanje zvečanja in bistva odnosov komunističnih partij in socialističnih držav, njihove pravice do samostojnosti, spoštovanja načel enakopravnosti, sodelovanja in nemešavanja v notranje zadeve drugih.

Ali komunistične partije odpravljajo za svojo politiko lastnem delavskemu razredu in ljudstvu in so s tem tudi suverene pri svojih političnih odločitvah, ali pa se morajo glede bistvenih vprašanj notranjega družbenega in političnega razvoja sporazumevati z drugimi partijami ter ravnati po njihovih ocenah, glediščih in predlogih — je vprašanje, ki je praktično dobilo zelo aktualne dimenzije in smisel, čeprav je bilo načeloma zdavnaj rešeno.

Isto velja tudi za načela, na katerih slone odnosi med socialističnimi državami. Ali so le-te kot suverene članice mednarodne skupnosti enakopravni partnerji, ki urejajo svoje odnose na podlagi mednarodnega veljavnih norm, ali pa so socialistične, imajo samo večje odgovornosti in obveznosti, da so njihovi odnosi podvrženi nekatere drugim posebnim pravilom in posebnim proceduram, po katerih imajo stališče in gledišča neke države ali skupine držav, ki se pogotujejo, da govore v imenu višjih skupnih interesov, odločijo vpliv na sklepe, vedenje in razvoj sieherne med njimi. In naprej, tu gre tudi za pojmovanje in razlago socializma kot strogo definiranega, v določene državne, teritorialne okvire zaprtega enotnega sistema in nadnacionalnega mehanizma, v katerem imajo posamezne partije kot deli, odrediščnega komunističnega gibanja pretežno tranzmisijsko funkcijo — ali pa gre za socializem, ki ga pojmujejo kot najširši proces preobrazovanja starin in ustvarjanja novih družbenih odnosov, proces, ki se kaže v raz-

ličnih oblikah, je različno intenziven in z različnim tempom, kar terja od vsake revolucionarne partije, da pri njegovem spodbujanju in olajševanju upošteva vse relevantne, se pravi zgodovinske, ekonomske in politične ter druge specifične koordinate danih razmer v lastni deželi.

Ta vprašanja seveda niso prav nič nova, preseneča in vznemirja pa dejstvo, da po tolikih grenkih izkustvih in po dezintegraciji stalinizma kot vladajočega sistema odnosov in nazorov v vzhodnem socialističnem delu Evrope začenjajo akcije, ki so podobne praksi stalinizma in tudi nanjo spominjajo. Položaj na svetu sploh in še posebej v svetu socializma se je v zadnjem desetletju hitro in zelo razvil, tako da si je danes težavo zamisliti, zlasti pa realizirati takšno kampanjo, kakršna je bila pred dvajsetimi leti. Po svoje pritožijo o tem tudi deli varšavskega dokumenta, v katerem njegovi ustvarjalci poudarjajo, da nimajo niti namena niti pretenzije, da bi se viki v sklepe čkoslovaških komunistov o polah gospodarske reforme, načrtovanja in oblik državne organizacije njihovih dejavnih organov (čeprav dejansko postavljajo obočeno mejo čkoslovaškemu notranjemu razvoju).

Prilaganje pravice do končne ocene razmerja sil, tendence in stanja v Čkoslovaški, vztrajanje pri tem, da čkoslovaški komunisti sprejmejo oceno varšavskega sestanka kot svoje predpisovanje ukrepov, ki bi jih ti morali storiti, da bi odstranili zaskrbljenost udeležencev varšavskega sporazuma — vse to grozi, da uniči pozitivne dosežke v odnosih med socialističnimi državami in objektivno teži k temu, da jih povrne v razmere, ki so jih skoraj vse evropske komunistične partije obdile in za-rušile. Številne mvd njim so pri tem sledile zgledu Sovjetske zveze, ki je to storila na XX. kongresu KP SZ z dokumenti o partiskem in državnem sodelovanju, podpisanimi v Beogradu in Moskvi 1955. in 1956. leta, ali pa v deklaraciji sovjetske vlade, izdani po madžarskih dogodkih v jeseni 1956. leta.

Pri vsem tem zlasti vznemirja teza, da KP SZ ne more ravnodušno spremljati razvoja v posameznih socialističnih državah, na čemer sloni tudi pismo iz Varšave. Četudi da bi si pričelevali formulirati in sankcionirati doktrino, po kateri ima ena ali več socialističnih držav pravico verificirati značaj oblasti in političnega razvoja v katerikoli socialistični državi, da ji ne glede na njen voljo ali proti volji njenih narodov, njene partije in njenih vodilnih organov, lahko vsiljujejo svoje nazre o tem, kaj morajo storiti oziroma česa ne smejo napraviti.

Takega obravnavanja odnosov komunističnih partij in socialističnih držav ne moremo oceniti drugače kot recidiv stalinistične prakse, ki jo je delavsko gibanje obsodilo in zavrnilo. Seveda pa ni gotovo, če so podpisniki varšavskega dokumenta pripravljivi sretne načelne in obveznosti, ali pa so njihovi odnosi podvrženi nekatere drugim posebnim pravilom in posebnim proceduram, po katerih imajo stališče in gledišča neke države ali skupine držav, ki se pogotujejo, da govore v imenu višjih skupnih interesov, odločijo vpliv na sklepe, vedenje in razvoj sieherne med njimi. In naprej, tu gre tudi za pojmovanje in razlago socializma kot strogo definiranega, v določene državne, teritorialne okvire zaprtega enotnega sistema in nadnacionalnega mehanizma, v katerem imajo posamezne partije kot deli, odrediščnega komunističnega gibanja pretežno tranzmisijsko funkcijo — ali pa gre za socializem, ki ga pojmujejo kot najširši proces preobrazovanja starin in ustvarjanja novih družbenih odnosov, proces, ki se kaže v raz-



Luigi Longo in prvi tajnik KP ČSSR Aleksander Dubček v prijateljskem pogovoru med nedavnim Longovim obiskom v Pragi.

V PONEDELJEK ZASEDANJE VSEDRŽAVNEGA SVETA KD

Vlada in parlament odšla na počitnice
še vedno pa živahno politično življenje

Na zasedanju KD bodo obravnavali vključitev strankine leve v vodstvo in odnose s komunisti - Predkongresne priprave PSU - Nadaljuje se stavka uslužbencev CRI

RIM, 27. — Parlament in vlada sta šla na počitnice, kar seveda ne pomeni, da se je v celoti ustavilo delo ministrov, podtajnikov ter parlamentarne in predvidene, da bo prihodnji teden še ena seja vlade, ki bo posvečena nekaterim vprašanjem, ki jih na večerjšnji seji niso izprali. Sprotno pa se bo nadaljevala dokaj ostra polemika o prihodnjem sodelovanju treh strank levega centra.

V tej zvezi bo pomembno ponedeljevo zasedanje vsedržavnega sveta KD, ki se bo nadaljevalo do 31. julija. Na zasedanju bo imel uvodno poročilo tajnik stranke Rumor. Poročilo je v glavnih obrisih sestavljeno, vendar je Rumor porabil ves današnji dan, kot bi delal tudi v nedeljo, za dokončno izdelavo besedila.

Gre za dokaj zapleteno vprašanje, saj prihaja v okviru KD do naprav, da bi se izoliralo desno in v stranki in tako porušilo umetno ustvarjeno enotnost, ki v resnici maskira premik osi celotne stranke na desno, tako sedaj nočejo v vladi sodelovati predstavniki leve. V tej zvezi je menda imel Rumor več razgovorov s

predstavniki leve Donat Cattone in Galloniem, da bi prišlo do nove večine, ki bi vključila levo stranko.

Odlodno vprašanje, katerega bo obravnaval vsedržavni svet KD, je odnos do komunistov, pri čemer je znano, da se levice zavzema, da bi se prenehalo s stališčem ostre zapore proti levi in da bi prišlo do konstruktivnega razgovora tudi s komunisti.

Po drugi strani za socialistične voditelje sedanje počitniško razdobje ne pomeni prekinitev s političnim delom, odnosno so prišli v najbolj vroče razdobje predkongresnih priprav. Stranka se je razdelila na pet struj, ki gredo od krajne desnice s Tanassijem na čelu, do sredine pod pokroviteljstvom Nennija in s skupino, jo vodi Preti in Mancini ter končno do leve, ki je ponovno razdeljena v tri skupine: verjetno v stranki nasploh najmočnejšo skupino bivšega tajnika PSU De Martina ter levičarski skupini Giolittijem in Lombardijem na čelu. Stališče Nennija bi hoteli zlasti desničarsko-sredinski italijanski krogi pri-

kazati kot stališče, ki naj predstavlja osnovo celotnega kongresa PSU, pri čemer poudarjajo Nennijeve izjave o nadaljevanju sedanjega političnega centra. Malo je verjetno, da bi lahko to stališče na kongresu prevladovalo, da bi se znano, da je prišlo do volilnega poraza prav na osnovi dosedanjega levega centra, ki je pomenil popuščanje desničarskim težnjam v KD in objektivno imobiliziranje.

Generalno javno tožilstvo pri prizivnem sodišču je prevzelo raziskavo o smrti bivšega polkovnika SIFAR Renza Rocca. Do sedaj je preiskavo vodilo javno tožilstvo pri sodišču, odnosno jo je vodil dr. Ottorino Pesce, doslej pa jo bo dr. Ugo Guarniera, ki je izjavil, da je njegova pobuda bila izvedena edino v korist pravice.

Predsednik vlade Leone je danes sprejel rimskega župana Santinija, s katerim je razpravljal o nekaterih najbolj perečih vprašanjih mesta. Znano je, da je rimska občina med najbolj zadolženimi v Italiji in je v faimlantar-nem položaju, poleg tega pa je tu di večina v občinskem svetu dvomljiva, saj je še vedno odločilo glas Petreccija, ki je bil izpuščen na začasnó svobodo. Predsednik vlade je danes obiskal tudi predsednika republike Saragata.

Riccardo Lombardi in Fernando Santi, ki sta oboj člana vodstva PSU sta danes poslala generalnemu tajniku češkoslovaške partije telegram, v katerem pravita, da je usoda evropskega demokratičnega socializma povezana z napori za demokratizacijo in globoko preobnovo socializma v CSSR. Italijanska socialistična levica, ki je za enotnost in ki je protimperialistična, izraža polno soglasnost in prijateljsko vodenje in v češkoslovaškem ljudstvu. Zavedajo se izrednega pomena pogumne bitke za socialistično avtonomijo in državno neodvisnost. Vsi pripadniki italijanskega in evropskega delavskega gibanja se zavedajo, da so v tej borbi neposredno prizadejni.

V Bruslju je odpotoval minister za delo in socialno skrbstvo Bosco, ki bo v ponedeljek predsedoval na zasedanju ministrskega sveta o delu v socialnih vprašanjih skupnosti. Na njegovem redu je v prvi vrsti problem pravnikov in svobodnega gibanja delavcev na celotnem področju države. Ta pravilnik izredno zani-ma Italijo, saj bodo po njem ime-li italijanski delavci prednost pri zaposlitvi pred delavci iz drugih držav in bodo uživali iste pogoje kot domači delavci. Za prvi pravilnik, ki je bil sprejet leta 1964, je imel dalekosežne posledice. Poleg tega pravi Bosco, da bodo obravnavali skrbnost tristranskega zasedanja med ministri za delo, stalno komisijo pri skupnosti in sindikatu, na katerem bodo preliminar-no proučili važna vprašanja z delovnega področja.

V ladjedelnici «Breda» v Benetkah so splovili peto ladjo iste vrste, ki so jo zgradili za sovjetsko trgovsko mornarico. Gre za ladjo «Nikolaj Šors», ki ima 4.400 ton. Vseh pet ladij je urejenih za prevoz tovora v zmazrženem stanju.

ACLI so zelo pozitivno ocenile zaključke zadnjih zasedanj vodstev CISL in CGIL, kjer so razpravljali o sindikalni enotnosti in kjer so naredili korak naprej v napori, da se sindikat čim bolj loči od strank in da se utrdi njegovo neodvisnost tudi na tak način, da sindikalni predstavniki ne bi bili izvoljeni v parlament in v druge izvoljene organe. ACLI pravi, da gre za pozitivne pobude, ki bodo morale še jasneje priti do izraza na prihodnjih kongresih obeh sindikatov.

Danes bi se morala zaključiti stavka uslužbencev italijanskega rdečega križa, ki jo so jo proglasile vse tri sindikalne organizacije 18. julija in ki so sedaj sklenile stavko podaljšati do četrta. 1. avgusta. Sindikati zahtevajo spoštovanje pravilnika o osebu in izboljšanje normativnih ter plačilnih delovnih pogojev. Danes je sindikalne predstavnike sprejel minister za zvezo s parlamentom Mazza, kateremu so izročili obsežno dokumentacijo o njih zahtevah.

UGIBANJA O VSEBINI PAPEŽEVEGA DOKUMENTA

Morda bo objavljeno papeževo stališče o kontroli rojstev

VATIKAN, 27. — V ponedeljek bodo v vatikanski tiskovni dvorani predstavili nov papežev dokument, o katerem se pa prav nič ne ve, kakšno vprašanje bo obravnaval. Mnogo se govori o možnosti, da bi bilo predmet papežev publikacije urejanje rojstev, v krogih, kjer bi lahko kaj vedeli, niso nitiesar potrdili in ne zanikali. Tudi niso povedali, če bo dokument kak «mota propiora», enklavila ali kako pismo škofom.

Kljub vsemu nekateri krogi podarjajo, da je papež sedaj gotovo že dokončal dokument o rojstvih in bi ga moral torej objaviti poleti ali vsaj v prvih tednih jeseni. Minili sta namreč dve leti, odkar je papež zaradi poglabitve v ta problem odložil dokončno odločitev. Studij tega problema se je pričel 1963 in 1964, ko je papež ustanovil posebno komisijo za prebivalstvo, družino in nataliteti. Ta organizem se je pozneje povečal s pridružitvijo kakih šestdeset cerkvenih in laičnih izvedencev z vsega sveta. Marca 1966 je papež poklical v komisijo še sedem kardinalov in devet škofov, tako da je komisija delala pod predsedstvom kardinala Ottavianija in podpredsedstvom kardinalov Henena in Doepfnerja. Komisija je dokončala svoje delo junija slededečega leta in predložila je tri dokumente: dva je predložila večina, naklonjena spremembi cerkvene doktrine o metodah kontrole človeške rodovitnosti; enega pa manjšina, ki brani tradicionalno doktrino in nasprotuje uporabi kakršnegakoli kontracepcijskega sredstva.

Oktober 1966 je papež govoril članom italijanskega društva poročničarjev in ginekologov. Tedaj je v kratkih besedah povedal, zakaj se je njegov odgovor zakasnil in se bo moral še za nekaj časa odločiti. V zadnjih dveh letih se je papež osebno ukvarjal s tem problemom s strokovnjaki in škofi raznih narodnosti in je baje v zadnjih tednih sprejel dokončni sklep.

Papež je poslal nadškofu Canterburyja Michelu Ramseyu poslanico ob otvoritvi konference anglikanskih škofov. Prvič bo na nekatere seje te konference dovoljen vstop tudi časnikiarjem. Poleg drugih prisostvuje konferenci tudi sedem predstavnikov rimske katoliške cerkve. Po pozdravu nadškofa Ramseyja je papežev poslanico prebral msgr. J. G. Willebrands, tajnik v tajništvu za zedinjenje kristjanov.

V prodaji milo iz nacističnih taborišč?

BOCEN, 27. — Policijski organi so na prijavo predsednika židovske skupnosti v Meranu dr. Federica Steinhauza zaplenili kakih 50 kosov mila valjaste oblike, ki so ga med vojno izdelovali v Nemčiji za maščobni človeških trupel. Tudi tovarniška znanaka RIF (Reichsindustrie-fet) in matrikula 00081 sta enaki kot na milo, ki so ga razdeljevali v nacističnih koncentracijskih taboriščih.

Trgovci, ki je prodajali milo, je izjavil, da mu ga je dala vdova pred 20 leti umrlega trgovca, preden se je preselila v drugo stanovanje. Polcija je ugotovila, da je imel pokojni trgovec dobre stike z nacistično prehranjevalno službo. Nekaj kosov mila so poslali v Rim zaradi analize, vendar govorijo, da prav gotovo ne bo moglo ugotoviti izvor maščobe. Če pa bi dokazali, da je milo iz človeških trupel, tedaj bi morali prijaviti vohalšču trgovca pod obzobjo konca-

DUBČEK

(Nadaljevanje s 1. strani)

ziji svoje mnenje in braniti staro politiko. Ne morejo pa opravičiti pred češkoslovaškimi ljudstvom pogojev v času pred januarjem. Poznamo te ljudi in to, na kar računajo: sedaj upajo v morebitno nerazumevanje pri češkoslovaško-sovjetskih dvostranskih razgovorih. Češkoslovaška in njena komunistična stranka potrebuje sedaj bolj kot kdaj koli podporo svojih prijateljev.

Glasilo mladine «Mlada fronta» objavlja pismo 155 rezervistov področja Libave v severni Moravski, kjer so bili vojaški manevri. List omenja uradne informacije v zadnjih dneh, češ da je to področje sedaj zopet pod zasedbo samo češkoslovaških čet. Pismo pravi med drugim: «Ta informacija ni točna. Del sovjetskih enot je še vedno na področju Libave in zanima nas, da se vprašanje njihovega odhoda reši.»

List omenja tudi odprto pismo, ki ga je poslala vladi skupina prebivalcev Ostrave, ki poziva vlado, naj točno obvesti ljudstvo o podaljšnem bivanju tujih vojaških enot v Češkoslovaški proti volji ljudstva in naj sprejme potrebne ukrepe, da se pospeši njihov odhod.

Kmetijski list «Zemědělské noviny» omenja številne zahteve, ki jih je dobil v isti zvezi. List dodaja, da so zaedvo predložili predsedniku vlade Černiku. Ta je dal navodila, naj bo ljudstvo obveščeno po tisku, tako da sedaj ni bilo objavljeno takdo sporočilo, ki bi napravilo konec govoricam, ki dajejo razumevanje, da bi se tuje čete upočasnile ali celo prekinile svoje premike, da bi prekoračile mejo, zlasti v vzhodni Slovaški.

Arguedas v Londonu

RIO DE JANEIRO, 27. — «Revolucionar sem in želim, da bi se moja domovina znebila imperialističnega jarma». Tako je danes izjavil Antonio Arguedas, bivši bolivijski minister, na letališču v Rio de Janeiru, kjer se je za pol ure ustavil na potovanju v London. Arguedas je tudi zanikal, da bi bil izdajalec domovine, ker Che Guevara v dnevniki, ki ga je izročil Kubancem, ni vseboval vojaških tajnosti.

Bivši minister je pojasnil, da je odšel zato, ki so mu ga nudili v Čilu, «da ne bi povzročil težav demokratični vladi». Dodal je, da bo ostal v Londonu osem dni v pričakovanju dovoljenja, da se vrne v Bolivijo.

Na potovanju se je Arguedas ustavil tudi na madridskem letališču, kjer mu je policija prepovedala stike s časnikiarji.

Na londonskem letališču je Arguedasa sprejela britanska policija. Britanski notranji minister mu je dovolil bivanje na britanskem ozemlju.

Umetno meso za vegetarijance in diabetike

BONN, 27. — Od ponedeljka dalje bodo lahko Nemci uživali v umetno meso. Ta proizvod ameriške družbe «United Food Corpora-tion» je izdelal v Darmstadtu veliko podružnico, nosi sigilo TVP (Texture Vegetable Protein C). Umetno meso, v glavnem iz sojine moke, bo stalo 500 lir kilogram in ga bodo lahko zaradi majhnega števila kalorij brez skrbi uživali vegetarijanci, ljudje s sladkorno boleznijo in tudi tisti, ki se boje debelosti.

Tri nesreče v Boki Kotorski

BEOGRAD, 27. — V zadnjih dveh dneh so se dogodile v Boki Kotorski tri nesreče, ki so terjale življenja dveh fantov in enega dekleta. Pri iglu si je 21-letnik tehnik Franjo Mandić iz Tuzle pri skoku v vodo težko poškodoval glavo in hrbtenico. Kljub takojšnji intervenciji je umrl v bolnišnici v Risnju. Malo kasneje je pri prehodu čez jadransko magistralo 16-letni Andrija Bogovac iz Ivankra-pad padel pod avtomobil in zaradi poškodbe umrl v bolnišnici v Risnju. Skoro ob istem času je prišlo do težke nesreče na plaži v Budvi. Močan veter je prevrnil sončnik, ki se je zelezno konico zavril v glavo 21-letne Emilije Stojković iz Nisa, ki je ležala v senči. Stojkovićeva je kljub hitri intervenciji zdravnikov umrla v bolnišnici v Risnju.

ŠPORTŠPORTŠPORT

ATLETIKA

«MITING PRIJATELJSTVA»

Več zelo dobrih rezultatov
a brez velikih presenečenj

Panerai (It.) 10'9 na 80 m ovire - Ronnie Ray Smith (ZDA) 20'8 na 200 m

SIENA, 27. — Veliko zanimanje je vladalo v Sieni za nastop svetovno znanih atletov na tradicionalnem «Mitingu prijateljstva». V prvem dnevu so dosegli vrsto dobrih rezultatov, ne pa senzacionalnih. Veliko je bilo pričakovane za tek na 200 metrov v skupini, kjer so tekli Smith, Berruti in Ottolina. Smith je takoj po startu prevzel vodstvo in ga je z dokajšnjo lahkoto ohranil do konca proge.

Rezultati v posameznih disciplinah so bili naslednji:

100 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 71,14 m 800 m ženske: 1. Torelli (It.) 2'14" 2. Danajlova (Bol.) 2'15" 3. Schiavo (It.) 2'17" 3. Bogliatto (It.) 2,00 m daljina moški: 1. Kalocsa (Mad.) 7,55 m 2. Santoro (It.) 7,27 m 3. Marzaro (It.) 7,11 m 10.000 m: 1. Koric (Jug.) 29'44" 2. Ambu (It.) 29'46" 3. De Palma (It.) 29'48" 2 kopje ženske: 1. Sidlo (Pol.) 84,40 m 2. Kulcsar (Mad.) 84,02 m 3. Rodeghiero (It.) 73,62 m 4. Von Wartburg (Svi.) 73,18 m 5. Radman (It.) 7

POLETNA ČRTICA
BRANKO VATOVECAleksandra
na Rdečem mostu

Krmila je golobčke pred cerkvijo sv. Antona, ko sem jo prvič videl: Aleksandra. Moral sem se ustaviti in jo gledati, kako je metala rumeno zrnje v črno jato, ki je veselo grullala okoli njenega belega krila. Sedel sem na kamni- to klopi in opazoval golobčke, opazoval zlate lase Aleksandre, ki so postajali rdeči v čudoviti luči sončnega zatonu. Ljubil sem Aleksandro, že tisti trenutek, ko sem jo prvič zagledal.

Moral sem si priznati, da je bila na moč podobna dekletu, o katerem sem sanjal vse dolge noči, v veliki postelji tete Marije, ki sem jo tudi podedoval, po njeni smrti. Uboga teta Marija, dobra teta Marija, umrla je tako nenadoma in nepričakovano, da se še danes nisem sprijaznil z mislijo, da je ne bom nikoli več videl v njenem črnem naslanjaču, na katerem se je vsak poldan lahko zibal in mi pripovedovala čudovito zgodbo o njenem čudovitem življenju. Toda... dovolj o teti Mariji, dobri teti Mariji, danes vam hočem pripovedovati o Aleksandri z Rdečega mostu.

Gledal sem Aleksandro na Rdečem mostu, gledal njena rdeča usta, ki so klicala golobčke, in srce mi je umiralo od želje. Tudi jaz sem pri stalni branjevi kupil zavojček koruze, se nasmehnil golobčkom, ki so se mi plaho približevali in vrget zrnje v živo jato. Potem... sem se nasmehnil tudi Aleksandri. Prvič. Srce mi je močno bilo, ko se je njen širok obraz raznežil v nasmeh. Spomnil sem se tete Marije, ki me je nekoč poučila: »Kadar se ti dekle nasmehne, moj dragi, si že prehodil pol poti do njenega srca...« — A tisti trenutek mi je bilo prav malo mar, koliko sem prehodil do srca lepe neznanke, želel sem se samo dotakniti njenih belih prstov, ki so se nervozno igrali s koruznim zrnjem in ne prestanto odstranjevali plave kobre, ki so ji silili na čelo.

Teta Marija mi je vedno pravila: »Lep fant si, moj dragi, in srečen boš v življenju, toda moram te opozoriti (sicer bi ne bila prava teta!), da imaš veliko slabost: zaljubljenost na prvi pogled. Ljubezen, moj dragi, je trdila teta Marija, »je največje zlo, varuj se je kot kuge!« — Ampak, v tistem trenutku, ko je sonce pošiljalo zadnje žarke na moj Trst, na Rdeči most in na mojo Aleksandro, sem vedel samo eno: ljubil sem Aleksandro.

Približal sem se ji, kot me je učila teta Marija, z odločnim korakom in predrznim pogledom. Aleksandra se je nasmehnila... Ponovno! Po teoriji tete Marije, bi morala biti zmaga že moja, manjkal je samo končni naskok. Zbral sem toliko poguma (kot ga svojčas nisem uspel zbrati na zrelostnih izpitih), da sem zagrmel: »Kako ti je ime?« — »Aleksandra,« je odgovorila.

Aleksandra, Aleksandra! Kolikokrat sem ponovil njeno ime, že tisti trenutek in pozneje desetokrat, v Rimu. Neaplju, New Yorku... povsod, kamor me je privedlo to moje neverjetno življenje. Ona pa je bila takrat zame Aleksandra, ni me zanimalo, od kod je prišla, kje stane, kam bo odšla, o- srečevala me je že s tem, ker je obstajala, ker sem jo nena- doma našel — nekega poletnega dne, ob sončnem zatonu, v Trstu. Tudi danes, ko sem se po treh letih vrnil domov in jo zaman iščem na Rdečem mostu, se ji zahvaljujem, da sem jo vsaj takrat našel, ker mi je znala nuditi toliko lepote, tistega poletnega popolnega dneva.

Moj bog, tri leta! Tri leta so že minila od takrat, ko sem zapuščal Trst, ko sem poljubil teta Marijo, ki me je v solzah spremljala na železniško postajo. — »Ne joči, teta,« sem šepetal in gledal na uro, da bi skrli solze. Odhajal sem v svet, kot odhajajo vsi mladi ljudje: z novim kovčkom, v katerega sem natrpal vse sanje o slavi, avtomobilu in denarju. Sedaj sem se vrnil, ne za zme- maci: kadar človek zapusti dom, pravi, da se nikoli več ne povrne, o tem sem prepričan. Slaven? Bogat? V avtomobilu? O tem počnem govoriti, danes hočem pripovedovati samo o Aleksandri.

»Kako živiš, Aleksandra?«, sem jo vprašal, ko mi je srce poskakovalo od sreče in sem se v svoji bujni domišljiji že videl, kako ji božam zlate kodre. — »Krmim golobčke na Rdečem mostu,« je odgovorila Aleksandra in stekla proti morju. Ustavila se je ob stojnici, kjer so bile razstavljene lepo po vrsti rezine lubenic, in

me radostnih oči vprašala: »Hočeš lubenice?«

Grizla je v rdeči in sladko meso lubenice, metala črna semena golobčkom, temnozeleno lupine v koš za odpadke. Tudi jaz sem grizel lubenice in se smejal, smejal... Bil sem srečen. Pozabil sem celo, da bom naslednjega dne že daleč od Trsta, od tete Marije in Aleksandre — to je nedvomno najlepši čas mladosti: kadar ljubim, ima oči samo za ljubezen.

Prvič sva se poljubila na pomolu. Skoraj za šalo. Aleksandra sama je rekla: »Poljubi me.« — In jaz sem jo poljubil, najprej nežno in plaho, kot bi poljubil vrtinico, ki me je v rosnem jutru ganila s svojo lepoto. Ko sva pozneje (sonca že davno ni bilo več na nebu), legla v zeleno gredico v miramarskem parku, so postali tudi najini poljubi temnejši in skoraj pravilčno lepi. Najine ustnice so dišale po lubenicah in Aleksandri poljubi so bili vlažni kot morski valovi, ki so spodaj pod gradom udarjali ob skalo...

Prva in zadnja noč z Aleksandro. Ko sem se prebudit, je ni bilo več ob moji strani. Zalostno sem pobožal poležano travo, na kateri mi je Aleksandra dala toliko sreče. Kje si, Aleksandra? sem zatarnal in zaklical v nebo: Kje si, Aleksandra? Zakaj si odšla? — Zalučal sem kamen v morje in si rekel: Morda pa je bolje tako, Aleksandra.

Spomin na Aleksandro je bil vsa tri leta živ v meni. Kadar sem moral sam položiti glavo na belo blazino, sem se spomnil na njene zlate lase in golobčke pred cerkvijo sv. Antona, in zaspal sem z nasmehom na ustih. Prepričan sem bil, da jo bom ponovno srečal in ponovno ljubil, ko se bom nekega dne vrnil v Trst. Sedaj sem tu, v Trstu. Gledam ljudi, ki grizejo lubenice (čudno, njihovo rdeče meso, črna semena in temnozeleno lupine, zbudijo v meni umazan občutek), postopam med stojnicami, strimim na morje, razočaran se vracam v svojo sobo v »Grand hotel et de la ville«. Še tete

Marije ni več, da bi ji položil glavo v naročje in ji pripovedoval pravljico o Aleksandri, o moji mladosti, ki je ne bom nikoli več našel na Rdečem mostu.

Zapri bom vsa okna v sobi »Grand hotel et de la ville« in sv. Antona in poklical golobčke. Siva jata se bo gostila z zlatim zrnjem, stara branjevka bo zadovoljna spravila denar v mošnjiček, in jaz bom kot nekoč srečen, zopet srečen: vem, ob sončnem zatonu bo prišla tudi Aleksandra...



Slikar Mario L. Vilhar, naš rojak iz Postojne (ki sicer živi v Ljubljani), je pred kratkim odprl razstavo svojih del v Veroni (v galeriji Notes, V. Oberdan 4); razstava bo odprta do 18. avgusta. Vilhar, ki ima 43 let, slavi letos 25-letnico svojega umetniškega delovanja

Glasbena matica
v svojem »Poročilu«

Kot že toliko let se je tudi letos ob koncu šolskega leta pojavilo Poročilo o delovanju šole Glasbene matice in koncertnih prireditvah v letu 1967-68. V uvodnem članku O pomenu glasbene vzgoje pri nas pravi avtor, po- tem ko je poudaril že davno pri- znani vzgojni pomen glasbe, da »ima poseben pomen in svojevrstno značilnost glasbena vzgoja med Slovenci v Italiji«. Pri delu na področju glasbe se posamezniki in ustanove zelo trudijo, a njih delo se odvija v okolju, ki ni spodbudno. Največja ovira, pravi pisec članka, je brezbržnost od- govornih oblasti, da bi v resnici finančno podprle slovenske kul- turne ustanove, med njimi tudi

Glasbeno matico. V članku je še poudarjeno, da v glasbeni pouk ne spada le učenje kakega in- strumenta, marveč vrsta pred- metov, ki so nujno vezani na be- sedno razlago (glasbena zgo- vina, harmonija itd.). Sicer pa »je glasbena vzgoja, kakršne so deležni gojenci šole Glasbene matice, izraz razmer, v katerih živi naša manjšina. Zanj je zna- čilno, da se je v teku let izo- blikovala v sklop raznovrstnih dejavnosti, ki niso omejene le na glasbeno šolstvo v ožjem pomenu besede«.

Glasbena šola, ki se lahko po- naša z visokim številom (230) učencev, ima še to svojevrstno posebnost, da se učencem pri-

bliža, kolikor najbolj more. Ne le v Trstu in sedaj nekaj let še v Gorici temveč tudi v mnogih podeželskih centrih zbira k po- uku številne učence. Clankar prav poudarja, da je Glasbena matica s tako decentralizacijo svojega dela v nekaterih krajih, kjer je prosveta zamrla, to de- lo obnovila ter so postale njene podružnice središče pozitivnega prosvetnega dela.

V članku je kratko navedena še druga dejavnost v okviru šole GM: otroški oziroma mladi- nski pevski zbori, orkester, nastopi in gostovanja.

Ostali del brošure je namenjen raznim podatkom — od odbora Glasbene matice do vsake prire- ditve, kjer so sodelovali njeni go- jenci. Tako vidimo n. pr., da šte- je proforski zbor glasbene šole z ravnateljem vred osem članov. Poimensko so navedeni tudi vsi gojenci šole GM v Trstu in na Gorickem in člani štirih pevskih zborov. Šola v Trstu ima pripravi- nico, nato nižjo, srednjo in višjo šole ter oddelke za folklorne in- strumente, v Gorici pa še ni sre- dnje in višje šole. Iz pregleda ob- skpa po predmetih in razredih je razvidno, da se največ gojencev uči klavir (96), precej tudi har- monike (58), nato violine (30), ki- tare (22) itd. Številni so bili na- stopi gojencev na lastnih prire- ditvah v šolski dvorani, v Kul- turnem domu in v okolici ter po- tem še nastopi posameznih gojen- cev na drugih prireditvah.

Tudi orkester Glasbene matice je večkrat nastopil s samostoi- nimi koncerti ali pa je sodeloval drugod. Končno je GM organizi- rala še nekaj gostovanj solistov in ansamblov iz Jugoslavije.

»Letno poročilo 1967-68« zajema dovolj bogato in plodno dejav- nost.

O KULTURNIH STIKIH
MED SLOVENCMI IN ITALIJANI

V DOBI ROMANTIKE

(Nadaljevanje iz nedeljske številke)

Cop je tudi želel, naj bi bil Prešeren prvi slovanski pesnik, ki bi uporabljal romansko asonanco. Prva romanska oblika, ki jo je Prešeren prevzel, je španska šaljiva romanca. Kot vnet čitatelj Petrarkovih rim je Prešeren že kot dijak poznal italijansko me- triko, v katero se je kasneje stal- no poglajbal. Pri uvajanju ita- lijanskih kitic z enajstercem je pa- zil na ritmične naglase renesan- nih pesnikov. Pod vplivom Ario- sta in Tassa se je največji sloven- ski pesniški genij odločil za staro renesančno obliko stance. Poznal je tudi najstarejšo obliko stance, to je sicilijansko. Pri študiranju ter- cine se je zgledoval po Dante- jevi »Božanski komediji«. Petrarkovih »Trionfi« in Alfierijevih pesnitvah. Prešeren se je v ieth 1830-1833 lotil soneta zaradi prvega zadevnega Veselovega posku- sa v »Ilyrisches Blatt« in zaradi Čopovega nasveta. Izmed italijan- skih mojstrov soneta je preštudi- ral D'Arezzo, Dantejeve, Petrarkove in Tassove oblike. Odlo- čil se je za Petrarkov 14-vrstični sonet z dvema kvartetoma in dve- ma tercetoma s samo ženskimimi rimami in jambskimi verzji. Isto- časno je Prešeren poznal že glav- ne vrste sonetnih vencev, po ita- lijansko »sonetti a corona«, to je Tassovo obliko in tri vrste, ki jih je uporabljala sienska »Accademia degli Intronati«. V Tassovem ven- cu se začneja vsa tri soneta z zadnjim verzom prejšnjega. Po številu sonetov je Tassova oblika neomejena. Prva sienska oblika, ki jo je Prešeren osvojil, ima 15 sonetov. Verzi prvih 14 se slično

prepletajo kot pri Tassu, zadnji sonet, imenovan »magistral«, pa ima začetne in končne verzje vseh prejšnjih. Druga sienska oblika sonetnega venca ima 14., tretja pa 40 sonetov. Bežno se je Prešeren ukvarjal tudi z italijanskimi trioletom.

V Alfierijevem delu »I Pedanti« je našel Prešeren zgled za »No- vo Pisarijo«. Verjetno je Čop opo- zoril Preserna na Alfierijeve sa- tirične odgovore it. tercin.

V Prešerovi poeziji naletimo tudi na razne italijanske književ- ne reminiscence: sklicivanje na Danteja, Petrarko, Lavro, Tassa in Leonoro Estijanko. Prešerovo srečanje s Primicevo Julijo na veliko soboto 6. aprila 1833 v cerkvi Janeza Krstnika v ljubljanskem predmestju Trnovo nas spominja na Petrarkovo usodno srečanje z Lavro prav tako v cerkvi v Avi- gnonu na veliki petek 6. aprila 1337. Pri tem gre iz za neizbežno pesniško medsebojno vplivanje, ki v ničemer ne zmanjša umetniške vrednosti Prešerovih pesniških umotvorov. Glede tega ugotavlja naš največji prešerologovec Fran- ček Kidrič, da je Prešeren, čoprav je pogosto jemale v roke Petrarkove »Rime«, želel v letih 1828-1833 zaradi oblike soneta, kar je pustilo otipljive sledove tudi na vsebini Prešerovih ljubzenske pesmi, zajemal iz Petrarkove li- rike in sploh italijanske umetno- sti le nekaj več pojmov in pri- mer v okrasje pri upodabljanju lastnega doživlja in občutja ka- kor iz drugih pesnikov.

Janko Jež

(Prihodnjic: Italijanski slovenisti o zadnjih sto letih.)

Izbrano delo Ivana Preglje

Šesta knjiga - Uredil France Koblar - Izdala Mohorjeva družba

Tudi izbrano delo Ivana Preglje, ki ga izdaja Mohorjeva družba, se bliža svojem zaključku. Zdaj je izšla šesta knjiga tega dela v redakciji Franceta Koblarja. Predviden je še en zvezek — (z zadnjimi novelami, spominski- mi črticami, slovstvenimi študi- jami ter uredniškovo študijo o pi- satelju) — in v sedmih, odlično opremljenih knjigah bomo imeli

na knjižni polici najznačilnejše stvaritve pisatelja Ivana Preglje, čigar delo je ostalo neke ob- strani, malce pozabljeno in odrinje- no. Res je, da so Pregljevi spisi idejno tuji današnjemu človeku, res je tudi, da mnoge stvaritve niso več branje za današnji čas. Toda v slovenski literaturi za- vzema Pregelj svoje posebno me- sto, nekatere njegove stvaritve pa

bodo vedno obdržale svojo umet- niško vrednost. Zato je izdaja Pregljevega izbranega dela, kot smo to ugotovili ob poročilih o prejšnjih izdajah, omembe vred- no kulturno dejanje, mimo kate- rega pri poročanju o knjigah ne moremo iti.

Sedanja, šesta knjiga Pregljevega izbranega dela prinaša štiri večja Pregljeva dela: zgodovinski roman iz 16. stoletja Magister An- ton, povest, prav tako zgodovinskega značaja Peter Markovič, dramo Salve virgo Catharina ali Ljubljanski študentje iz 17. sto- letja ter osebno izpovedno delo Usahli vrelci. Kot pravi urednik knjige v opombah imajo dela, objavljena v tej knjigi dvojni značaj: domačijsko povestni ter oblikovno in miselno problemski. V domačijski povesti se pisatelj vrača v kraje svoje mladosti, v problemski povesti pa se vživlja v kulturne razmere Ljubljane, v katero se je takrat, ko so nastajala ta dela (okrog leta 1924) preselil.

Magister Anton — pisatelj je delu nadel oznako zgodovinski roman — je dejansko zgodovinska povest iz časa prodiranja protes- tantizma v naše kraje. Pisatelj pripoveduje v posredni in nato v neposredni obliki o doživljih duhovnika in njegovem poslan- stvu v borbi proti protestanti- zmu. Pri tem je pisatelj domačijsko usmerjen v Kras, kjer se zgodba začneja in po junakovih peripetijah tudi konča. Drugo de- lo je drama, bolj igra, o ljub- ljanskih študentih in njihovih konfliktih z meščani, trgovci in rokodelci v 17. stoletju. Komedij- sko zasnovana igra se sprevrte v junasko dramo, ki se konča z junaskim odhodom študentov na vojno proti Turkom. Ta melodra- matična drama niti v času na- stanka ni prodira na oder kot Pregelj tudi s prvim odrskim de- lom ni uspel. Tako ostaja drama Salve Virgo Catharina samo pi- sateljev odrski poskus. Prav za- radi tega je takoj po drami pi- satelj začel snovati povest s po- dobno, deloma celo isto zgodbo. To pa je povest Peter Markovič, ki pa jo urednik šteje vendar za povsem samostojno stvaritev Gre vendar za zgodovinsko povest o ljubljanskem študentu Petru, nje- govih peripetijah v Ljubljani in za zgodbo ljubljanskih študentov pred Dunajem ob obleganju me- sta po Turkih. Zadnje delo te knjige je svojstvena izpovedna zgodba Usahli vrelci, ki je že na robu slovstvene umetnosti, kot pravi France Koblar, ter preha- ja v ideologijo in polemčnost. Pisatelj v njej, v zgodbi, ki je povsem postranskega pomena, iz- raža svoje razočaranje in svojo osamljenost sredi takratnega slo- venskega kulturnega območja.

Urednik je knjigi dodal svoje obširne opombe in karakterizaci- jo objavljenih del. V opombah ponatiskuje tudi kritike, ki so v času objave poročale o teh Preg- ljevih stvaritvah. Te kritike so seveda po svoje zanimive in ne- katere veljajo danes gotovo še bolj kot takrat. Zato torej te- ko govorimo o tem, koliko bi bi- li ti Pregljevi spisi primerni za današnje branje. Pomen te knji- zato vse bolj kulturni in literar- no zgodovinski.

Sl. Ru.

VEČJA BRZINA
VEČJA NEVARNOST

PEŠCI!
PREČKAJTE CESTO
NA ZEBRSTIH PREHODIH
IN UPOŠTEVAJTE
SEMAFORSKE ZNAKE



MINISTRSTVO
ZA JAVNA DELA
Generalni inšpektorat za
promet
POLETNA KAMPANJA
ZA CESTNO VARNOST
27. julije - 11. avgusta 1968

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 26,8, najnižja 17,8, ob 19. uri 25,5 sto. pije, zračni tlak 1016,8 stanovit, vlaga 40 odst., veter 10 km severni, nebo 2/10 pooblačeno, morje skoraj mirno, temperatura morja 22,4 stop.

NAČRT TRŽAŠKE OBČINE IN ACEGATA

Nov vodovod od Štivanja do Trsta s cevmi položenimi na morskno dno

Podmorski del vodovoda naj bi bil dolg 18 km - Načrt je pripravil prof. Pistilli z neapeljske univerze

Trst porabi vsako leto več vode. Pomanjkanje vode se občuti predvsem v poletnih mesecih, ko je včasih ni v nekaterih predelih mesta tudi po več ur dnevno, da ne govorimo o zgornji okolici in o milski občini, kjer so ljudje mnogo na slabšem.

Tržaška občinska uprava in podjetje Acegat sta nedavno sestavila načrt za gradnjo novega vodovoda od Štivanja v Trst s položljivimi vodovodnimi cevi na morskno dno, kar bi bilo po ocenah strokovnjakov ceneje, kot da bi napeljali nov vodovod zrazen - sedanje.

To svojci zamisel je podjetje Acegat izročilo v proučitev prof. Pistilli z neapeljske univerze, znanemu strokovnjaku, ki je napravil načrte za podmorski vodovod na otoka Prutid in Ischio ter še za mnoga druga vodovoda. Prof. Pistilli je končal svoje delo, ki je bilo objavljeno v obsežni elaboratu, ki obsega poleg poročila tudi vse potrebne tehnične, grafične, shematične in druge podatke v zvezi z gradnjo vseh naprav: novega vodovoda ter s položljivimi cevi na morskno dno.

Prof. Pistilli je izjavil častnikarjem, da je prišel do zaključka, da je možno graditi nov tržaški vodovod z napeljavo cevi na morskem dnu od Štivanja do Trsta tako iz tehničnega kot gospodarskega vidika, kakor si zamisli podjetje Acegat. Po mnenju prof. Pistilli je položljivost cevi pod morjem omogočilo hitrejšo gradnjo vodovoda, ki ga mesto toliko potrebuje. Važno zamiljerega novega podmorskega vodovoda je predvsem v tem, da bodo cevi merile v premeru 1300 mm, kar pomeni, da doslej ni bil na svetu še spetljan noben podmorski vod s tako velikim premerom. Podmorski del novega tržaškega vodovoda, naj bi meril v dolžino 18 kilometrov.

Cevi za vodovod bodo morale biti iz jekla, obložene z asfaltno snovjo in s katodično zaščito, da se prepreči morebitne korozije. Poleg tega pa bodo morale biti cevi obložene s cementno plastjo, ali pa jih bodo morali zakopati v morskno dno najmanj 60 cm pod pesek, da se prepreči kakršna koli nevarnost po drobnih morskih favih.

Iz poročila, ki ga je sestavil prof. Pistilli, je razvidno, da bodo največje napore zahtevala dela za položitev cevi na morskno dno. Zato tudi prof. Pistilli navaja več načinov in dosedaj osvojenih tehnik za izvršitev tega dela. Ugotovili pa so, da je morskno dno od Štivanja do Trsta, se pravi do Starega pristanišča, precej enakomerno in da zaradi tega ne bodo imeli težav. Glede tako velikih cevi pa je prof. Pistilli mnenja, da bi bila položitev dveh 600 mm vodovodov mnogo dražja kot predvidena gradnja.

Vse tehnične analize so pokazale,

PREDVIDEN DOSEŽEK DO KONCA MESECA

Prvih deset milijonov ton nafte za potrebe naftovoda

Od aprila lani do 21. t. m. je pristalo ob pomolu v miljskem zalivu 222 petrolejskih ladij

Vse kaže, da bodo do konca tega meseca (julija) izkrcali v Trstu iz petrolejskih ladij 10 milijonov ton surove nafte za potrebe čezalpskega naftovoda Trst-Ingolstadt in s tem dosegli prvi zastavljeni cilj. Od dneva, ko je začel delovati, t. j. v aprilu lani, pa do 1. januarja je 250.000 ton surove nafte, od 1. januarja do 30. junija letos pa so izkrcali nadaljnjih 6 milijonov 250.000 ton. Posebno intenziven je bil dovoz v juliju, saj so do 17. t. m. izkrcali še nadaljnjih 800.000 ton, katerim je treba dodati še 270.000 ton, ki so bile najavljene do 21. t. m. Skupno so torej pripeljali v Trst in izkrcali doslej do 21. julija letos 9 milijonov 570.000 ton, in če se bo sedanji ritem dovoza nadaljeval do konca meseca, bo zanesljivo doseženo postavljen cilj 10 milijonov ton.

Prav gotovo gre za pomemben dosežek, zlasti če se upoštevajo težave, ki so nastale takoj ob začetku delovanja naftovoda, ko je nastopila izraelsko-arabska kriza in ko je prišlo do zapore Sueskega prekopa. Ob začetku spora so v rezervuarje pri Dolini natočili okrog 400.000 ton, toda nadaljnji dovoz nafte se je ustavil, kar je preprečilo, da bi napolnili celotni vod do bavorskega terminala.

Kriza je bila nato premostena, četudi ne v celoti, in po nekajmesecni premostitvi so zapet začele s precejšnjo rednostjo prihajati v naš zaledski petrolejski ladijski zaliv.

Toda 10 milijonov ton se ne predstavlja optimizma. Naftovod je namreč predviden za začetno kapaciteto od 15 do 20 milijonov ton letno, njegova končna kapaciteta, predvidena za l. 1970, pa je predvidena na 50 milijonov ton letno.

Ob terminalu v Miljskem zalivu je doslej pristalo 222 petrolejskih ladij, od katerih 176 letos

Skupščine o pokojninah

Nova delavska zbornica CGIL sporoča, da se nadaljujejo skupščine CGIL, na katerih razpravljajo o reformi pokojninskega sistema, ki se jih udeležujejo upokojenki in aktivni delavci. Danes bo takšna skupščina ob 10. uri v kulturnem krožku v Slednju.

Jutri bodo skupščine ob 20.30 pri Sv. Štefanu v krožku G. Sara-

le, da bo vodovod lahko zgrajen do konca leta 1970, če bo seveda na razpolago denar in da bo pravočasno dobavljen zadostni material. Glede vzdrževanja vodovoda na morskem dnu pa so ugotovili, da ne bo velikih težav, ker se bodo razni pregledi lahko opravljali na osnovi nadzornih valov, medtem ko bodo lahko morebitne okvare cevi ugotovili na osnovi nerednega osvajanja toka zaščitenih katodnih naprav. Za obnovitev obloge cevi pa bi lahko po morjem uporabljali plastične obloge. Prof. Pistilli pravi, da je nemogoče, da bi lahko cevi počile. Če pa bi se to zgodilo, bi jih lahko zvarili.

Poleg položitve 18 km vodovoda pod morjem bodo mrcali seveda urediti tudi vse potrebne črpalne, distilne in druge naprave v Štivanu, zgraditi nov dvigalni stolp ter

NA NEZAVAROVANEM ŽELEZNIŠKEM PREHODU PRI HERPELJAH

En Tržačan mrtev in dva ranjena pri trčenju avtomobila z vlakom

Življenje je izgubil upokojenec Acegata Antonio Messina, ranjena pa sta bila gradbenik Bruno Marcon, ki je vozil avto, in Ranieri Picco

Tragična nesreča v bližini Hrpele: priletni Tržačan je izgubil življenje, njegova dva sopotnika pa sta se ranila pri trčenju med vlakom in avtomobilom na nezavarovanem železniškem prehodu. Smrtna žrtev je 62-letni upokojenec ACEGAT Antonio Messina, ki je stanoval v Ul. Totti 18, ranjena pa sta 63-letni gradbenik Bruno Marcon iz Ul. della Guardia 5 in 62-letni varilec Ranieri Picco iz Ul. S. Zenone 6.

Do nesreče je prišlo včeraj okrog 17. ure na železniškem prehodu na odcepu ceste, ki pelje z Rodika na cesto Hrpele-Divača. Trojica se je peljala v flatu 600, ki ga je vozil Marcon, v smeri proti Hrpeleju. Do nezavarovanega prehoda, ki je prav za neukom nepreglednim ovinkom, je Marcon pripeljal s precejšnjo brzino ravno tedaj, ko je vozil minio vlak. Šele v zadnjem trenutku je voznik zagledal pred seboj dve večje vagoni tako, da mu ni uspelo, da bi pravočasno zavrl. Avtomobil je z desnim prednjim delom zavozl naravnost v vlak, nato pa ga je odbilo, da se je ustavil popolnoma razbit nekaj metrov od tratišča.

Marcon in Picco sta se sama izvikla iz razbitih avtomobila. Messina pa si je prizadel hude poškodbe in je bil v nezavesti. Po nesrečnem so prišli na pomoč

PREDVIDEN DOSEŽEK DO KONCA MESECA

Prvih deset milijonov ton nafte za potrebe naftovoda

Od aprila lani do 21. t. m. je pristalo ob pomolu v miljskem zalivu 222 petrolejskih ladij

Vse kaže, da bodo do konca tega meseca (julija) izkrcali v Trstu iz petrolejskih ladij 10 milijonov ton surove nafte za potrebe čezalpskega naftovoda Trst-Ingolstadt in s tem dosegli prvi zastavljeni cilj. Od dneva, ko je začel delovati, t. j. v aprilu lani, pa do 1. januarja je 250.000 ton surove nafte, od 1. januarja do 30. junija letos pa so izkrcali nadaljnjih 6 milijonov 250.000 ton. Posebno intenziven je bil dovoz v juliju, saj so do 17. t. m. izkrcali še nadaljnjih 800.000 ton, katerim je treba dodati še 270.000 ton, ki so bile najavljene do 21. t. m. Skupno so torej pripeljali v Trst in izkrcali doslej do 21. julija letos 9 milijonov 570.000 ton, in če se bo sedanji ritem dovoza nadaljeval do konca meseca, bo zanesljivo doseženo postavljen cilj 10 milijonov ton.

Prav gotovo gre za pomemben dosežek, zlasti če se upoštevajo težave, ki so nastale takoj ob začetku delovanja naftovoda, ko je nastopila izraelsko-arabska kriza in ko je prišlo do zapore Sueskega prekopa. Ob začetku spora so v rezervuarje pri Dolini natočili okrog 400.000 ton, toda nadaljnji dovoz nafte se je ustavil, kar je preprečilo, da bi napolnili celotni vod do bavorskega terminala.

Kriza je bila nato premostena, četudi ne v celoti, in po nekajmesecni premostitvi so zapet začele s precejšnjo rednostjo prihajati v naš zaledski petrolejski ladijski zaliv.

Toda 10 milijonov ton se ne predstavlja optimizma. Naftovod je namreč predviden za začetno kapaciteto od 15 do 20 milijonov ton letno, njegova končna kapaciteta, predvidena za l. 1970, pa je predvidena na 50 milijonov ton letno.

Ob terminalu v Miljskem zalivu je doslej pristalo 222 petrolejskih ladij, od katerih 176 letos

900 mladincev odpotovalo v Sofijo

S tržaške železnice postaje je včeraj ob 17.30 z vlakom, ki ga je dala na razpolago uprava jugoslovanskih železnic, odpotovala na mladinski festival v Sofijo skoraj 900-članska italijanska mladinska delegacija, v kateri so bili tudi tržaški italijanski in slovenski mladinci.

Medlince so ob odhodu pozdravili v vodilni predstavniki tržaških levičarskih strank in gibanj.

Predstavniki geometrov pri odborniku De Carliju

Deželni odbornik za urbanistiko De Carli je sprejel predsednike kolegijev geometrov v deželi in proučil z njimi nekatere platipolice dejavnosti te stroke s posebnim poudarkom na topografske meritve. Odbornik je izrekel željo po čim tesnejšem sodelovanju med deželno upravo in predstavniki geometrov. Po drugi strani pa je obljubil, da se bo zanimal za vprašanja stroke v skladu s pristojnostmi svojega odborniškega.

del vodovoda na kopnem do morja pri Štivanu kakor tudi del vodovoda od morskoga obrežja do vključitve v mestno vodovodno omrežje. Pri železniškem nadvozu pri Barokovljah. Celotni vodovod naj bi torej meril 18 km pod morjem. O svojih ugotovitvah je prof. Pistilli obširno razpravljal v preteklih dneh z občinskimi in deželnimi funkcionarji ter s strokovnjaki podjetja Acegat. Uprava komisija Acegata pa je na zadnji seji odobrila zaključke študija prof. Pistilli. Kot sporoča podjetje Acegat, je del denarja za gradnjo novega vodovoda že zagotovljen s prispevkom vladnega komisarata, ostalo pa naj bi dala deželna uprava, ki je že pokazala zanimanje za čimprejšnjo uresničitev tega važnega dela.

NA NEZAVAROVANEM ŽELEZNIŠKEM PREHODU PRI HERPELJAH

En Tržačan mrtev in dva ranjena pri trčenju avtomobila z vlakom

Življenje je izgubil upokojenec Acegata Antonio Messina, ranjena pa sta bila gradbenik Bruno Marcon, ki je vozil avto, in Ranieri Picco

Tragična nesreča v bližini Hrpele: priletni Tržačan je izgubil življenje, njegova dva sopotnika pa sta se ranila pri trčenju med vlakom in avtomobilom na nezavarovanem železniškem prehodu. Smrtna žrtev je 62-letni upokojenec ACEGAT Antonio Messina, ki je stanoval v Ul. Totti 18, ranjena pa sta 63-letni gradbenik Bruno Marcon iz Ul. della Guardia 5 in 62-letni varilec Ranieri Picco iz Ul. S. Zenone 6.

Do nesreče je prišlo včeraj okrog 17. ure na železniškem prehodu na odcepu ceste, ki pelje z Rodika na cesto Hrpele-Divača. Trojica se je peljala v flatu 600, ki ga je vozil Marcon, v smeri proti Hrpeleju. Do nezavarovanega prehoda, ki je prav za neukom nepreglednim ovinkom, je Marcon pripeljal s precejšnjo brzino ravno tedaj, ko je vozil minio vlak. Šele v zadnjem trenutku je voznik zagledal pred seboj dve večje vagoni tako, da mu ni uspelo, da bi pravočasno zavrl. Avtomobil je z desnim prednjim delom zavozl naravnost v vlak, nato pa ga je odbilo, da se je ustavil popolnoma razbit nekaj metrov od tratišča.

Marcon in Picco sta se sama izvikla iz razbitih avtomobila. Messina pa si je prizadel hude poškodbe in je bil v nezavesti. Po nesrečnem so prišli na pomoč

Tragična nesreča v bližini Hrpele: priletni Tržačan je izgubil življenje, njegova dva sopotnika pa sta se ranila pri trčenju med vlakom in avtomobilom na nezavarovanem železniškem prehodu. Smrtna žrtev je 62-letni upokojenec ACEGAT Antonio Messina, ki je stanoval v Ul. Totti 18, ranjena pa sta 63-letni gradbenik Bruno Marcon iz Ul. della Guardia 5 in 62-letni varilec Ranieri Picco iz Ul. S. Zenone 6.

Do nesreče je prišlo včeraj okrog 17. ure na železniškem prehodu na odcepu ceste, ki pelje z Rodika na cesto Hrpele-Divača. Trojica se je peljala v flatu 600, ki ga je vozil Marcon, v smeri proti Hrpeleju. Do nezavarovanega prehoda, ki je prav za neukom nepreglednim ovinkom, je Marcon pripeljal s precejšnjo brzino ravno tedaj, ko je vozil minio vlak. Šele v zadnjem trenutku je voznik zagledal pred seboj dve večje vagoni tako, da mu ni uspelo, da bi pravočasno zavrl. Avtomobil je z desnim prednjim delom zavozl naravnost v vlak, nato pa ga je odbilo, da se je ustavil popolnoma razbit nekaj metrov od tratišča.

Kmečki tabor 1968

Samo slabi trije tedni nas ločijo od osrednje prireditve tržaških poljedelcev: od Kmečkega tabora, ki stopa letos v jubilejno X. leto. Tabor bo trajal štiri dni. Začel se bo v četrtek 15. avgusta z otvoritvijo ob desetih uri, se bo nadaljeval v petek in soboto in zaključil v nedeljo 18. avgusta. Kot vsako leto bo prirejan razstava kmetijskih strojev in kletarske opreme. Poskrbljeno bo za prigrizek in tudi dobre domače kapljice ne bo manjkalo. Za dobro razpoloženje bo poskrbelo godba na pi-halo. Zvečer se pa bo lahko marsikdo zavrtel ob zvokih kvinteta.

Kmetijska zadruga je vedno skrbela, da osvetli širši javnosti vse tiste dejavnosti naših preprostih ljudi, ki so iz raznih razlogov malo poznane. Tako smo lani imeli priložnost videti v dvorani Prosvetnega doma razstavo kraške pisike in razstavo starega kmečkega orodja, letos pa bomo videli likovno uspešnost Slovencev, kot nam je ohranjena na malih panjskih končnicah.

Poleg tega so se člani upravnega odbora zadruga lotili osvetljevanja in dokumentacije delovanja niti sorodnih ekonomskih teles; to je zadrug, od njihovih prvih poizkusov, segajočih tja v drugo polovico prejšnjega stoletja, pa do današnjih dni. Zato zbira sedaj s posebnim ritmom vsakotvorne listine, slike, itd., da bi bilo mogoče jasneje prikazati, kako in koliko se je naš človek trudil za svoj obstoj in boljši razvoj. (V ta namen bo odhod v kolonijo za drugi turnus.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE
27. julija 1968 se je v Trstu rodilo 7 otrok, umrlo pa je 6 oseb.

UMRLI SO: 42letna Maria Santic, 53letna Giovanna Bubbic, 89letna Giovanna Iazbec vd. Zeugna, 74letni Paolo Cepar, 61letni Carlo Preschirn, 65letni Renato Andriolo.

OKLIČI: Rezbar Sergio Intini in uradnik Flavio Zaccaria, mehanik Adriano Siega in knjigovodja Luciana Coslovich, elektromehanič Gianfranco Visintini in blaginjska Marisa Fuligno, pomoščnik Giorgio Turco in prodajalka Eliana Simoni, Ar. mido Faci in Anna Maria Colella, sofer Olivio Super in prodajalka Val. neta Marchesan, plekar Edvin Brun in prodajalka Liana Martellani.

ROJSTVA: v Trstu se je rodila Evelyda Babich, mesar Fortunato Balbi in likalka Luciana Marchioni, kovavč Franco Francovich in delavica Magda de Walderstein, delavce Giorgio Pongracic in frizerka Bruna Vecchiet, mizar Adriano Chesini in šivilja Gabriela Viutti, strugar Fulvio Zanini in uradnica Evelina Tomasi, radiotehnik Sergio Michelazzi in uradnica Maddalena Heratvan, mehanik Libero Prihaz in frizerka Roza Mandollia, fotograf Vittorio Tanaro in šivilja Magda Grazia Diva, geometri Roberto Grenzi in uradnica Renata Dragan, kapitan Mauro Bensl in gospodinja Regina Pallaga, sofer Marino Semenzato in gospodinja Silvana Franzoni, delavce Gabriele Loren in likalka Bruna Velise, barista Walter Otentik in prodajalka Liviana Zaccaria, elektrom. izvedenec Bruno Radici in uradnica Nadia Alfieri, k. par Silvano Marchesi in trgovka Ma-

LAURENTI

TRST - Largo Santorio 4 - Tel. 723240
Pestra tabira najboljših ur svetskimi enami in zlatine za poroke, birmo, krste, podoben rojstne dneve in druge priložnosti - Poseben popust.

nica Loreta Palma, inženir Paolo Catenaro in profesorica Elisabetta Zamarin, strugar Pietro Rossi in šivilja Lucia Fonda, železnikar Lucio Daniell in soc. asistentka Edda Baldi, mehanik Aldo Antonini in gospodinja Antonia Cramer, uradnik Bernardo Gotardo in univ. študentka Flavia Benito Belle in profesorica Luiza Fazzini, brigadir finance Sergio Loddo in gospodinja Anna Maria Romanella, steklar Giorgio Kidric in pro-

BLIŽA SE 18. AVGUST!

Čakamo naslednje pare za slovensko kraško ohcet

Med tem se bo tudi podaljšal seznam tistih, ki nameravajo pripraviti darila za mlado poročenco

Ko smo pred tednom objavili, da se je že prijavil prvi par za kraško ohcet, ki bo 22. septembra v Repnu in na Repentabru, je to bilo za mnoge znamenje, da gre sedaj zares. Namreč za vse tiste, ki so se računali, da se približno ob tistem času poročili. In tako so na naše uredništvo prišli nekateri osebno nekateri pa so telefonirali ter se polnformirali, «kako bo to». Potem pa se še niso dokončno odločili, češ «morava se še pomisliti».

Danes pa opozarjamo, da so na golič blizu 18. avgust, ko bo na Opčinah že žrebanje, kdo bo srečni par, ki se bo tako slovesno poročil, kot je za to priložnost predvideno in kdo bo tudi deležen lepih daril, ki se za to poroko zbirajo. Danes ponavljamo seznam vseh tistih, ki so se že odločili, da pripravijo darilo; seznam pa se je podaljšal še za dva darovalca.

BLIŽA SE 18. AVGUST!

Čakamo naslednje pare za slovensko kraško ohcet

Med tem se bo tudi podaljšal seznam tistih, ki nameravajo pripraviti darila za mlado poročenco

Ko smo pred tednom objavili, da se je že prijavil prvi par za kraško ohcet, ki bo 22. septembra v Repnu in na Repentabru, je to bilo za mnoge znamenje, da gre sedaj zares. Namreč za vse tiste, ki so se računali, da se približno ob tistem času poročili. In tako so na naše uredništvo prišli nekateri osebno nekateri pa so telefonirali ter se polnformirali, «kako bo to». Potem pa se še niso dokončno odločili, češ «morava se še pomisliti».

Danes pa opozarjamo, da so na golič blizu 18. avgust, ko bo na Opčinah že žrebanje, kdo bo srečni par, ki se bo tako slovesno poročil, kot je za to priložnost predvideno in kdo bo tudi deležen lepih daril, ki se za to poroko zbirajo. Danes ponavljamo seznam vseh tistih, ki so se že odločili, da pripravijo darilo; seznam pa se je podaljšal še za dva darovalca.

Danes pa opozarjamo, da so na golič blizu 18. avgust, ko bo na Opčinah že žrebanje, kdo bo srečni par, ki se bo tako slovesno poročil, kot je za to priložnost predvideno in kdo bo tudi deležen lepih daril, ki se za to poroko zbirajo. Danes ponavljamo seznam vseh tistih, ki so se že odločili, da pripravijo darilo; seznam pa se je podaljšal še za dva darovalca.

Danes pa opozarjamo, da so na golič blizu 18. avgust, ko bo na Opčinah že žrebanje, kdo bo srečni par, ki se bo tako slovesno poročil, kot je za to priložnost predvideno in kdo bo tudi deležen lepih daril, ki se za to poroko zbirajo. Danes ponavljamo seznam vseh tistih, ki so se že odločili, da pripravijo darilo; seznam pa se je podaljšal še za dva darovalca.

Danes pa opozarjamo, da so na golič blizu 18. avgust, ko bo na Opčinah že žrebanje, kdo bo srečni par, ki se bo tako slovesno poročil, kot je za to priložnost predvideno in kdo bo tudi deležen lepih daril, ki se za to poroko zbirajo. Danes ponavljamo seznam vseh tistih, ki so se že odločili, da pripravijo darilo; seznam pa se je podaljšal še za dva darovalca.

Povratak otrok iz kolonije SDD

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu obvešča starše, da se vrnejo dečlice iz kolonije v Nabrežini v sred. 31. julija. Ob 11. uri bodo v mestu na avtobusni postaji, Trg Libertà AvtoBUS bo šel preko Sv. Križa, Proseka, Opčin, Trebe, Starš iz teh krajev, naj počakajo otroke na postajah. Slovensko dobrodelno društvo istočasno prosil naj bodo dečki na sedežu društva v Ul. Machiavelli 22. v četrtek, 1. avgusta ob 16. uri od koder bo odhod v kolonijo za drugi turnus.

KINO «IRIS» PROSEK

ponovi filmske, 28. t. m. ob 16. uri Cinemascope barvni film - posnet po romanu Josepha Conrada

L'AVVENTURIERO

(PUSTOLOVEC)
Igrajo: Anthony Quinn, Rosanna Schiaffino, Rita Hayworth, Richard Johnson

URARNA ZLATARNA

TRST - Largo Santorio 4 - Tel. 723240

Pestra tabira najboljših ur svetskimi enami in zlatine za poroke, birmo, krste, podoben rojstne dneve in druge priložnosti - Poseben popust.

nica Loreta Palma, inženir Paolo Catenaro in profesorica Elisabetta Zamarin, strugar Pietro Rossi in šivilja Lucia Fonda, železnikar Lucio Daniell in soc. asistentka Edda Baldi, mehanik Aldo Antonini in gospodinja Antonia Cramer, uradnik Bernardo Gotardo in univ. študentka Flavia Benito Belle in profesorica Luiza Fazzini, brigadir finance Sergio Loddo in gospodinja Anna Maria Romanella, steklar Giorgio Kidric in pro-

Včeraj-danes

vač Massimo Sossi in prodajalka Anna Maria Flego, čevlar Stello Willen. part in prodajalka Giuliana Versa, radiotehnik Aldo Colja in prodajalka Luciana Sferza, delavce Mario Poljan in prodajalka Elvira Franco, delavce Gianfranco Dellapetra in gospodinja Mara Fabris, finančni stražnik Vincenzo Di Tecco in gospodinja Adelma Tulliani, doktor kemije Roberto Salvatore Gandolfo in uradnik. ca Ornella Corazza, parketist Antonio Ziofani in uradnica Maria Adinolfi, mehanik Edoardo Bordini in uradnica Sonia Michelatti, gasilec Giovanni Bortolot in prodajalka Ondina Giannuzzi, mehanik Claudio Madon-Fraust in uradnica Eliana Ritossa, uradnik Alessandro Borsoli in uradnica Annamaria De Feo, učitelj Claudio Nordio in univ. študentka Savina Gobet, mehanik Stefano Gelussi in prodajalka Ariella Viviani, mizar Giorgio Del Piero in prodajalka Luciana Cok, uradnik Silvano Mocchi in uradnica Eva Sella, uradnik Renato Raselli in prodajalka Agata Ravello, nogometaš Vincenzo Da Rold in uradnica Ada Maria Angeli, karabinjerski častnik Emilio Filippini in učiteljica Grete Wulfschlegel, mehanik Umberto Vieigni in tiskarka Teresa Fogar, železnikar Rodolfo Drigo in čistilka Daniela Carneletto, profesor Benito Belle in profesorica Luiza Fazzini, brigadir finance Sergio Loddo in gospodinja Anna Maria Romanella, steklar Giorgio Kidric in pro-

Zbiranje opreme za «kraško hišo» v Velikem Repnu

Zadruga «Naš Krass» sporoča: Dela pri rekonstrukciji stare kraške hiše v Velikem Repnu št. 31 se bližajo koncu. V nekaj dneh bo hiša popolnoma obnovljena, in sicer tako, kot je bila pred približno 150 leti.

To hišo, ki bo dejansko muzej, je treba sedaj opremiti s predmeti, ki so bili v rabi pred sto in več leti. Zadruga je že v posesti nekaterih manjših predmetov, toda še vedno manjka večina opreme za kuhinjo, ognjišče, spalnico, kase, klet in hlev. Manjkajo tudi razni predmeti iz kamna, ki bodo razstavljeni v lapidariju.

Pozivamo vse Kraševce, tu in onstran meje, da s predmeti v njih posesti opremiti kraško hišo v Repnu. Hvaležni bomo za vsak najmanjši prispevek, pa čeprav gre samo za leseno žlico ali zemljat lonec. Z zadovoljstvom bomo sprejeli seveda tudi večje prispevke, pa najsi bodo to spalnice ali sod, štirna ali kamnita miza s klopjo. Skratka, vse hvalježno sprejemo. Vsa prispevka bo s imenom in primkom darovalca objavljen v «Primorskem dnevniku». Hvala vsem za vnapre!

Odbor zadruga «Naš Krass»

Poletne prireditve

PANK MIRAMANSKEGA GRADU: Predstave «Luči in zvoki». Ob 21.30: «Der Kaisertraum von Miramare» v nemščini; ob 22.45: «Massimiliano e Carlotta» v italijanski; ob 23.30: «Barkovetj», postajalske tramvajevske proti parku ob 21. in ob 22.15 ter od parka proti Barkovljam po predstavah.

Opereta na gradu sv. Justa. V turek in sredo ob 21. uri bosta na gradu sv. Justa dve predstavi: Leharjeve «Veselo vdove» s 150 izvajalci velike skupine narodnega operetnega gledališča iz Budimpeste. V četrtek 1. in v petek 2. avgusta pa bo na gradu prva predstava operetne revije «Maya» v Italiji. Predprodaja vstopnic od danes jutrija pri osrednji blagajni v Pasazi Protti, tel. 363-72.

Teatro Romano. Drevi in jutri zvečer ponovitev predstave «Imaginarni Sokrat» s Ninom Taranom v glavni vlogi. Začetek predstav ob 21.30. Če prosto, bo predstava v Auditoriju. Prodaja vstopnic pri gledališki blagajni v Pasazi Protti tudi danes od 9. do 12.30 in od 16. do 19.30, ter pri gledališki blagajni pred začetkom predstav. Oštevilčeni sedeži 2.000 lir, drugi sedeži 800 lir.

Na univerzi v Modeni je 24. t. m. diplomiral za doktorja medicine in kirurgije SRECKO SIMONETA. CESTITKAM staršem, sorodnikom in prijateljem se pridružujeta tudi uprava in uredništvo «Primorskega dnevnika».

Na visoki šoli za telesno kulturo v Rimu je z odličnim uspehom diplomiral FRANKO DRASIČ. Sorodniki, prijatelji in znanci mu iskreno čestitajo. Čestitkam se pridružuje Primorski dnevnik.

Zbiranje opreme za «kraško hišo» v Velikem Repnu

PROSVETA

V TEJ ŠTEVILKI:

- Franc Lupin — 75-letnik
- Še ena plodna sezona p.d. Prosek - Kontovel
- Skupina starih «cankarjevcev» v Gregorčičevem planinskem raju
- Obračun enoletnega dela p.d. «Slavko Škamperle»
- Kulturno - prosvetni pregled za junij in julij

Ob zaključku sezone

Poletne počitnice so tu in z njimi zmanjšana dejavnost naših prosvetnih in kulturnih ustanov. Zmanjšana dejavnost, ne pa tudi prekinitev dela. Zdi se mi, da je to ena izmed novih značilnosti v našem prosvetnem življenju, ki skoraj ne pozna več počitka, marveč se samo prilagaja posameznim letnim obdobjem in zadobiva njim ustrezajoči značaj. Tako bodo sedaj čez poletje na vrsti razne plesne prireditve, «šagre» in izleti, torej oblike, ki nimajo izrazito prosvetni značaj, ki pa so v naših razmerah vendarle tudi ena izmed oblik aktiviranja slovenskih ljudi v narodnem smislu, saj ima vsa ta dejavnost skoraj izključno slovensko obeležje, kar je v širšem pojmovanju prosvetne vloge tudi zelo pomembno.

Ce že potemtakem ne moremo govoriti o poletni prekinitvi prosvetnega življenja, pa nam nastop poletja vendarle že nekako po tradiciji dovoljuje, da lahko napravimo kratek obračun glavne sezone. Z nekoliko prizadevnosti bi lahko našli koliko je bilo takih in drugačnih prireditev v našem zamejstvu, koliko nastopov pevskih zborov, koliko uprizoritev dramskih družin, koliko predavanj, koliko izmeničnih gostovanj, koliko nastopov godb, koliko razstav itd. Prav gotovo bi prišli do več kot zadovoljivih števil, saj nam že naši mesečni pregledi v «Prosveti» dokazujejo, da sta bili nekako od lanskega oktobra do letošnjega junija poprečno po 2 do 3 prireditve na dan. Toda za pravkar zaključeno sezono niti ni toliko važno število cele vrste drobnih prireditev, kot so pomembne nekatere večje prireditve, ki so se vključile v praznovanja zgodovinsko pomembnih dogodkov pred 100 leti v času bohotnega narodnega prebujanja pri nas, ali pa v okvir praznovanj kasnejših dogodkov v naši narodni preteklosti — vključno s 25-letnico vstaje na Primorskem.

V mislih imam prireditve za počastitev 100-letnice kmečke čitalnice v Skednju, «Dan slovenske kulture» v Doberdobi, partizanski tabor na Opčinah, proslavo 70-letnice prosvetnega društva «Slovan» na Padričah, proslavo 100-letnico šole v Trebčah, obsežne priprave za praznovanje 100-letnice kmečke čitalnice na Opčinah, pa tudi počastitev 100-letnice čitalnice v Rojani, čeprav je — žal — ta počastitev prišla do izraza le v časopisnih člankih. Skupni imenovalec vseh teh prireditev je v poudarjanju kontinuitete narodnega in prosvetnega življenja naših ljudi, kontinuitete, ki ima svoje izhodišče prav v zgodovinskih dogodkih pred 100 leti in v kasnejših epohalnih dogodkih, v proslavah samih pa potrditev zvestobe našim narodnim izročilom in manifestacijo naše odločne volje, da na teh izročilih in prilagojeno novim pogojem in okoliščinam nadaljujemo delo naših zaslužnih in požrtvovalnih prednikov.

Za skoraj vse te glavne prireditve je značilno, da je pri pripravih zanje sodelovalo zelo veliko število prosvetnih delavcev. Pri organizaciji «Dneva slovenske kulture» v Doberdobi

je sodelovala domala vsa vas in isto velja tudi za proslavo 70-letnice «Slovan» na Padričah pa tudi za proslavo škedenjske čitalnice. Se posebno razveseljivo pa je dejstvo, da se je pri teh proslavah množično angažirala v prvi vrsti mladina in to z navdušenjem, za katero smo se že bali, da je stvar preteklosti. Prav mladina v Doberdobi in na Padričah je pokazala, da je v njej kljub mnogim nasprotnim trditvam še idealizma in da je tudi danes, kot je vedno bila v preteklosti, prav mladina jamstvo za naš narodni in kulturni napredek. Zato pa zasluži, kot je v imenu mladine upravičeno zahteval tudi slavnostni govornik na Padričah, več razumevanja in predvsem več zaupanja, ko ob zagotavljanju spoštovanja podedovanih duhovnih vrednot ubira tudi nova pota, ki jih morda starejša generacija težko razume, ki pa niso v bistvu nič drugega kot le nova oblika v prizadevanjih za iste smotre in cilje.

Mislím, da moramo v pravkar zaključeni prosvetni sezoni najbolj ceniti prav ta poka-

zatelj in kolikor bolj ga bomo znali ceniti in v praksi upoštevati, toliko lepši in vidnejši bodo uspehi.

S to sklepno mislijo se «Prosveta» za dva, tri mesece poslavlja od vseh naših marljivih prosvetnih in kulturnih delavcev, jim izreka hvaležnost za požrtvovalno delo in čestita k doseženim uspehom.

J. K.

V Dolini se pripravljajo

Prosvetno društvo «Valentin Vodnik» pripravlja v septembru proslavo 90-letnice svojega obstoja in obenem proslavo 90-letnice dolinskega tabora. Dolinski prosvetarji obljublajo, da bo ta proslava nekaj posebnega ne toliko po svojem obsegu kot predvsem po svoji vsebini. Namen je, da bi se prireditve čimbolj približala slogu prireditev v starih časih, tako, da bi nas v vsem spominjala na dobo in življenje pred 90 leti, ko so naši predniki polagali temelje narodnemu in kulturnemu življenju v vasi.



Napovedovalka na proslavi na Padričah ob društvenem prapoju.

Doberdobci so se postavili

Dan slovenske kulture je mimo, toda ta praznik bo ostal še dolgo časa v spominu Doberdobcev in vseh tistih, ki so nam pomagali, da je tako lepo uspel. Ni Doberdobca, ki ne bi o tem prazniku imel kaj povedati. Vsak je na svoj način kaj prispeval: člani prosvetnega društva «Jezero», ki so nosili največje breme organizacije, dekleta, ki so nas v narodnih nošah predstavile vsem zamejskim Slovincem, starejši možje, ki so nas z nasveti dobro usmerjali in vsi ostali, ki smo se zbrali ta dan na «Botegarjevi fižni».

Mrzlično pripravljanje se je občutilo ne samo pri nas, v Doberdobi, temveč v vseh prosvetnih društvih z Goriškega in Tržaškega. Tekali smo naokrog, iskali blago, prostor je bilo treba uspo-

sobiti, treba je bilo tudi montirati kakih 50 metrov kioskov. Vsak čas je nekaj manjkalo in ni bilo trenutka, ko bi se človek lahko oddahnil brez skrbi. Naj tu omenim še člane vodstva SPZ, ki so nam bili vedno ob strani in nam priskočili na pomoč, kjerkoli smo jih potrebovali. Bolj kot se je približeval 23. junij, večja je bila strnjjenost na delu. Vnema in čut dolžnosti sta bila glavni činitelji uspeha, če pa je kaj pošepalo, ni bilo niti to negativno, saj starejši kmetje vedo povedati, da njiva niti ne dobro obrodi, če vol pri oranju vsako toliko ne prestopi vprego.

Po minulem prazniku pa smo se spet spoprijeli s čiščenjem zemljišča spravljane in postavitev vsake stvari na svoje mesto. Prejšnji petek pa smo se vsi zbra-

li v prenovljenih prostorih prosvetnega društva «Jezero» in proslavili uspeh prireditve z malo zakusko in petjem ter plesom. Domače prosvetarje je najbolj presenetila večja skupina lepih deklet iz Doberdoba, Poljan, Dola in Jamelj, ki so se opogumile in končno vstopile v naš sedež ter se z nami veselile lepega uspeha, ki ga je imelo p.d. «Jezero» in SPZ v celoti. Saj gre prav tem dekletom največja pohvala, če so se udeleženci kulturnega dneva na prireditvi počutili za nekaj mlajše, ko so jim le te pritrjevale značke na prsi in se vsem vljudno nasmihale. Kamorkoli si se obrnil, si srečal belokranjsko ali gorenjsko nošo. Ko si zavijal proti parkirnemu prostoru, ko si stopil iz avtomobila, ko si se sprehajal med množico, pri blagajni,

povsod te je pozdravil lep nasmehek in nežno oko ti je dalo očarljivo dobrodošlico, ki jo bo vsak udeleženec še dolgo ohranil v spominu. Posebna zahvala gre tudi sovođenjski ekipi narodnih noš, ki je pomagala našim dekletom.

Ko pa smo se čez teden dni zbrali na zakuski, je vse nas, posebno pa pevce, prizadela odsotnost enega najbolj marljivih članov našega društva, to je Karla Ferletiča, ki je pri vojaki v Paviji. Ta fant, ki je eden najmlajših članov našega zbora, bi nam bil lahko za zgled po svoji marljivosti, točnosti in tankočutnosti, ki ga je vezala na petje in prosveto. Večkrat se je iz svoje vojašnice spomnil svojega društva in redno pošiljal razglednice in pisma polna lepih besed. Melanholija, ki veže iz njih je očiten dokaz, da fant ljubi zbor, prosveto, svojo domačo vas in posebno svojo slovensko besedo. V vsakem pismu je priložil tudi kako pesmico, ki dokazuje kako vezan je na svojo vas. Samo en primer:

O Doberdob, ti moja vas sloveča, — ki na gorovju kraškem si stoječa — bliz' tebi pa jezero tiho spava — ko grob molči ko jadro po njem plava.

Naj tu omenimo še Jožeta Ferfoljo, ki je odločil za teden dni operacijo na želodcu, samo da je pomagal pri delu za praznik. Zda ko je na okrevanju, mu vsi člani p.d. «Jezero» želimo, da bi se čimprej vrnil med nas.

Ne bo odveč, če ob koncu napisemo še, da je ta praznik pustil vsem Doberdobcem globoka čustva in spoštovanje do slovenske kulture, in nam naložil nelahko nalogo, da jo bomo še naprej čuvali, kot so jo znali čuvati naši predniki, če je bilo treba tudi z življenjem.

Janko



Skupina mladenk iz Doberdoba v narodnih nošah ob «Dnevu slovenske kulture»

JUBILEJ NEUTRUDNEGA GORIŠKEGA PROSVETARJA

Franc Lupin

75-letnik



Franc Lupin

Vseskozi skromen, bister, delaven in pošten — to so menda glavne značilnosti neutrudnega prosvetarja, pevovodje in naprednega kmetovalca Franca Lupina iz Standreža, ki bo prav te dni praznoval 75-letnico svojega razgibanega in pestrega življenja.

«Predaj se vetrovom, naj gre kamor hoče, naj se srce navriska in izjoče.

Vendar mornar, ko je najvišji dan izmeri daljo in nebeško stran.»

Tako je nekoč zapel Oton Zupančič, katerega ime nosi tudi prosvetno društvo v Standrežu, ki mu je še vedno duša naš jubilarant in pevovodja društvenega zbora. In to velja tudi za Franca Lupina, ki se ob svoji 75-letnici ozira nazaj po dolgi prehojeni poti.

Rodil se je 3. avgusta 1893 v Standrežu v številni kmečki družini. Njegov oče je bil kolon na Doljakovem veleposestvu v bližini goriškega mestnega pokopališča. Kot drugi bratje in sestre, je moral tudi naš France že zgodaj prijeti za trdo delo, da se je družina lahko preživljala. Ze zgodaj je pokazal veselje do študija in želel na srednjo šolo, pa je gospodar Doljak pritiskal na očeta čes, za kmeta ni potreben študij, kdo bo pa zemljo obdeloval. Vendar pa France ni odnehal in ko je dočel osnovno šolo v Mirnu se je učil orgljanja pri pok. prof. Komelu, postal cerkveni organist in pevovodja. Prvič je dirigiral pevski zbor v Standrežu pred 55 leti, ko je nadomestoval svojega učitelja Komela.

Dosegel je tudi pomoč, da je lahko opravil dveletni kmetijski tečaj v Gorici leta 1909-1910, kjer je bil najboljši učenec. Sedaj piše spomine o tisti šoli.

Med prvo svetovno vojno je bil poslan na rusko fronto in v Galiciji so ga Rusi zajeli že 4. novembra 1914 ter je tam dočkal tudi konec vojne.

Takoj po svojem povratku iz Rusije leta 1918 se je z vso vneto lotil dela za osamosvojitve naš lastni zemlji in poleg tega je

še našel dovolj časa za delo na prosvetnem polju, dokler ga ni zatrl fašizem. Z ženo, ki mu je lani umrla, sta vzgojila tri sinove in hčer, ki so si med tem ustvarili svoje družine. Poleg domačega cerkvenega zbora je vodil tudi mešane moške in otroške zборе domačega prosvetnega društva ter nesebično dajal nasvete iz umnega kmetijstva ter tudi praktično pomagal sosedom pri izboljšanju.

Med drugo svetovno vojno je sicer ostal doma, vendar ni miroval ter je kot neumoren terec mnogo pripomogel v narodnoosvobodilni borbi. Po vojni je bil večkrat kandidat naprednih strank za občinski svet v Gorici. Bil je ustanovitelj Kmečkega društva v Standrežu, ki je bilo najbolj razgibano prav pod njegovim dolgoletnim predstvom. Sedaj je predsednik nadzornega odbora v Kmečki zvezi v Gorici, ki združuje napredne slovenske kmete z Goriškega. V prosvetnem društvu «Oton Zupančič» je še vedno stalno v odboru, kjer živalno sodeluje s svojimi nasveti in delom ter vodi mladinski moški zbor, ki večkrat nastopa pod njegovim vodstvom. Večkrat organizira tudi poučne izlete za kmetovalce, zlasti na kmetijske semnje itd.

Kljub svojim 75 letom je naš jubilarant še vedno telesno in umsko krepak ter ima vse polno načrtov za prihodnost. «Predvsem namerava nadaljevati s svojim prosvetnim delom,» nam je zagotovil Lupin. «Še naprej bom vodil moški zbor in če se bo dalo, bi rad obnovil tudi otroški zbor.»

Se vedno je navdušen zagovornik napredka v kmetijstvu, zlasti njegove modernizacije s strojno obdelavo, ki je prav po njegovem prizadevanju dosegla v Standrežu, pa tudi po drugih bližnjih vaseh, velik napredek.

V 60 letih trdega dela je dosegel, da se je tudi gospodarsko osamosvojil s postopnim odkupom kolonske, cerkvene in druge zemlje. Danes je njegov dom vzorno kmečko posestvo, ne veliko, toda smotno urejeno. Vsak dan se vozi z mopedom na svoje polje ob Tržaški cesti, ali v mesto po raznih opravkih, zvečer pa ga čakajo pevske vaje in drugo prosvetno ali strokovno delo. Zato je povsem razumljivo, da se tako agilen in delaven človek ne more postarati, ker nima časa misliti na počitek. Zato smo ga ob našem obisku našli tako čvrste in polnega načrtov in upov za bodočnost.

Ko bo v krogu svoje družine praznoval svoj 75-letni jubilej, se čestitkam njegovih dragih, znancev in prijateljev, pridružujemo tudi mi ter mu želimo zdravja in še mnogo uspehov pri njegovem nadaljnjem delu za družino, za napredek domače vasi in za blagor vse slovenske skupnosti v zamejstvu.

I. M.



Gojenci glasbene šole Glasbene matice v Gorici s profesorjema S. Križmančičem in A. Vodopivcem

Še ena plodna sezona

p. d. Prosek-Kontovel

Ponovno je sezona ljudsko-prosvetnega dela zaključena in prišel je čas, da napravimo obračun ter podrobno pregledamo vse naše ljudsko-prosvetno delovanje v minuli sezoni. Mislim, da lahko prištevamo preteklo sezono med naše najbolj pestre in najbolj razgibane v povojnem času.

Kot uvod v sezono smo priredili proslavo ob 80-letnici ustanovitve pevskega društva «Hajdrih» na Proseku. Poleg osrednje proslave, ki je bila prvo nedeljo v septembru in ki je obsegala koncert pevskega zbora, je bila v društvenih prostorih razstava o kulturnem, gospodarskem in športnem delovanju na Proseku-Kontovelu v zadnjih 100 letih. Kot smo že omenili, je bila osrednja slovesnost koncert, na katerem so sodelovali: pevski zbor «Valentin Vodnik» iz Doline, pevski zbor «Slovenec» iz Boršta, pevski zbor «Vesna» iz Križa, pevski zbor prosvetnega društva «Jezero» iz Doberdoba ter pevski zbor prosvetnega društva Prosek-Kontovel «Vasilij Mirk». Na proslavi je sodelovala tudi domača godba. Slavnostni govor je imel Vekoslav Spanger.

Razstava je vzbudila med vasčani in tudi med ostalimi obiskovalci veliko zanimanje. Razstavljeno so bili razni originalni dokumenti, fotografije, diplome, zapisniki in druge zanimivosti.

Po naši statistiki se je udeležilo koncerta preko 2000 ljudi, razstavo pa si je ogledalo 1500 oseb. Kot dopolnilo k tem prireditvam smo priredili razstavo slovenske knjige, ki je tudi vsestransko uspela.

Velik uspen je dosegel na tekmovalstvu pevskega zbora v Gorici tudi naš pevski zbor. V polifonski skupini je zasedel odlično drugo mesto, v folklorni skupini pa četrto mesto.

Meseca decembra smo priredili razstavo slovenske knjige, nadalje miklavževanje z obdaritvijo vseh otrok slovenskega otroškega vrtca in slovenske osnovne šole. Obdarjenih je bilo nad 140 otrok. Organizirali smo Prešernovo proslavo, ki je tudi vsestransko uspela.

Naša mladina je pod vodstvom postrtovalnega režiserja Staneta Raztresena nastudirala kriminalno komedijo «Osem žensk». S tem delom je nastopila petkrat in sicer dvakrat na Proseku, po enkrat pa na Opčinah, Boljuncu in pri Sv. Jakobu v Trstu. Povsod je žela obilo priznanja in pohvale.

Najpomembnejši dogodek v minuli sezoni je vsekakor kon-

cert našega pevskega zbora. Program je obsegal partizanske umetne in borbene pesmi. S tem programom smo nastopili v Kulturnem domu v Trstu, na Opčinah, v Sv. Križu ter na Proseku. O koncertu je Primorski dnevnik poročal takole: «Koncert partizanskih umetnih in borbene pesmi, ki ga je sinoči priredil v dvorani Kulturnega doma moški pevski zbor «Vasilij Mirk» s Proseka-Kontovela pod vodstvom dirigenta Ignacija Ote, je bil dogodek, ki bo vsem tistim, ki so do kraja napolnili parter, balkon in stojšča, ostal v neizbrisnem spominu. Takega navdušenja še zlepa ni bilo v našem hramu kulture in mirno lahko zapišem, da partizanska pesem vse od let neposredno po zmagi, vsaj pri nas še ni doživela tolikšnega zmagovalstva, kot ga je doživela sinoči. Razvnela je ljudi, jih potegnila za seboj in jim se enkrat ogrela srca, kot jim jih je ogrevala med osvobodilnim bojem in jim jih vnela, da so vzdržali v neenakem in prav zato toliko bolj veličastnem boju za našo svobodo...».

Prireditve v sezoni 1967-68.

KULTURNE PRIREDITVE:

1. 31.8.1967 Otvoritev razstave o kulturnem, gospodarskem in športnem delovanju na Proseku-Kontovelu v zadnjih sto letih. Otvoritveni govor je imel Vekoslav Spanger. Razstava je bila odprta do 9. septembra 1967.
2. 31.8.1967 Razstava slovenske knjige. Razstava je bila odprta do 9.9.1967.
3. 3.9.1967 Proslava 80-letnice ustanovitve pevskega društva «Hajdrih» na Proseku s sodelovanjem pevskega zbora: Jezero, Valentin Vodnik, Slovenec, Vesna, Vasilij Mirk ter proseške godbe. Slavnostni govor je imel Vekoslav Spanger.
4. 3.12.1967 Razstava slovenske knjige.
5. 6.12.1967 Miklavževanje z obdaritvijo otrok slovenskega otroškega vrtca in slovenske osnovne šole.
6. 16.2.1968 Prešernova proslava v kinodvorani «Ana» na Kontovelu. Sodelujejo pevski zbor, godba ter domači otroci. Govor o Prešernu je imel dr. Drago Stoka.
7. 7.4.1968 Premiera Thomasove komedije v treh dejanjih «Osem žensk» v prosvetnem domu na Proseku.
8. 10.4.1968 Gostovanje z igro «Osem žensk» pri Sv. Jakobu v Trstu.
9. 21.4.1968 Gostovanje z igro

- «Osem žensk» na Opčinah.
10. 27.4.1968 Koncert pevskega zbora v Kulturnem domu v Trstu.
11. 3.5.1968 Gostovanje z igro «Osem žensk» v Boljuncu.
12. 5.5.1968 Koncert pevskega zbora v Prosvetnem domu na Opčinah.
13. 10.5.1968 Koncert pevskega zbora v Kinu «Iris» na Proseku.
14. 11.5.1968 Koncert pevskega zbora v Ljudskem domu v Križu.
15. 15.5.1968 Ponovitev igre «Osem žensk» v prosvetnem domu na Proseku.
- ZABAVNE PRIREDITVE:
16. 27.8.1967 Izlet v Skocijske jame.
17. 24.9.1967 Izlet na Bled in v Bohinj.
18. 8.10.1967 Izlet na Sveto Goro in v Vipavo.
19. 5.11.1967 Izlet na Reko in v Senj.
20. 24.2.1968 Zabavni pustni ples za člane pevskega zbora.
21. 27.2.1968 Otroški pustni ples.
22. 27.2.1968 Zabavni pustni ples.
23. 30.6.1968 Izlet v Tržič na Gorenjskem.
24. 14.7.1968 Izlet pevskega zbora na Jezersko.

Iz tega pregleda je razvidno, da smo v pretekli sezoni imeli petnajst kulturnih ter devet zabavnih prireditvev. Skupno torej štirindvajset. Kulturnim predstavam je prisostvovalo preko 6.000 oseb, zabavnim pa 700. Vsekakor najaktivnejši odsek je bil pevski zbor «Vasilij Mirk». Poleg samostojnih koncertov in nastopov pri društvenih prireditvah je zbor sodeloval pri raznih kulturnih prireditvah sosednih prosvetnih društev, Slovenske prosvetne zveze in drugih. Tako je pevski zbor sodeloval na tekmovalstvu pevskega zbora v Gorici, na pogrebu I. Regenta v Ljubljani, na proslavi Prekomorskih brigad v Koprni, na spominskem večeru I. Regenta v Trstu, na proslavi oktobrske revolucije v Križu, na Prešernovi proslavi pri Sv. Ivanu in v Križu, na proslavi mladinskih društev v Trstu, na reviji pevskega zbora v Trstu, na prvomajski proslavi v Steverjanu, na proslavi 20. letnice podjetja «Lip» na Bledu, na kome-moraciji talcev na Proseku, na dnevu slovenske kulture v Doberdobi ter na prireditvi v Motovunu. Poleg tega je naš zbor nastopil na radiu Trst A, radiu Koper in ljubljanski televiziji. Naša želja je, da bi pravkar zaključena sezona bila spodbudna za nadaljnje delovanje in korist vsega slovenskega prebivalstva na tem ozemlju.

P. m.



Mladinski pevski zbor iz Standreža pod Lupinovim vodstvom

SKUPINA STARIH «CANKARJEVCEV» V GREGORČIČEVEM PLANINSKEM RAJU

Obiskali so tudi druge obsoške kulturne spomenike in kraje

Soška dolina s čudovito reko, visokimi gorami in z zelenimi planinami privlači že od nekdaj množice izletnikov in ljubiteljev prirode. In če dodamo naravnim lepotam še razne kulturne in zgodovinske zanimivosti, ki jih je v tem kraju kar precej, potem res lahko trdimo, da spada ta lepi kotiček med najbolj zanimive in lepe predele Slovenske dežele.

Zato je bila zamisel skupine starih cankarjevcev, da se podajo tja, kjer je toliko lepote, res posrečena. In pred nekaj nedeljami, v lepem sončnem jutru, smo se odpeljali naproti nadvse uspešni doživljaji. Pri Solkanu nas je pozdravila Soča. Tu že nekoliko umirjena, se vije dalje proti morju, sinjemu Jadranu v objem. Mi pa ob njenih slikovitih bregovih proti planinam.

Prvi oddih si privoščimo v Kanalu ob Soči. Po okusnem okrepčilu je zborček zapel nekaj pesmi. In ker smo se nahajali v Gregorčičevi «domovini» smo namenoma peli pesmi z njegovim besedilom. Preden smo zapustili to prijazno vas, smo nekoliko postali pred spomenikom Valentina Staniča. Bil je to zaslužni mož, ljudski pesnik in pisatelj ter buditelj in voditelj svojega ljudstva. Rodil se je v Bodrežu pri Kanalu leta 1874, umrl pa v Gorici 1847. Tudi v Kobaridu, v tem zgodovinskem mestecu, stoji lep, po vojni postavljen spomenik. Četudi v nekoliko modernem slogu izdelan, vendar nam kaže pravega nežnega Gregorčiča, ker njemu, največjemu sinu Goriške, ga je postavil hvaležni narod.

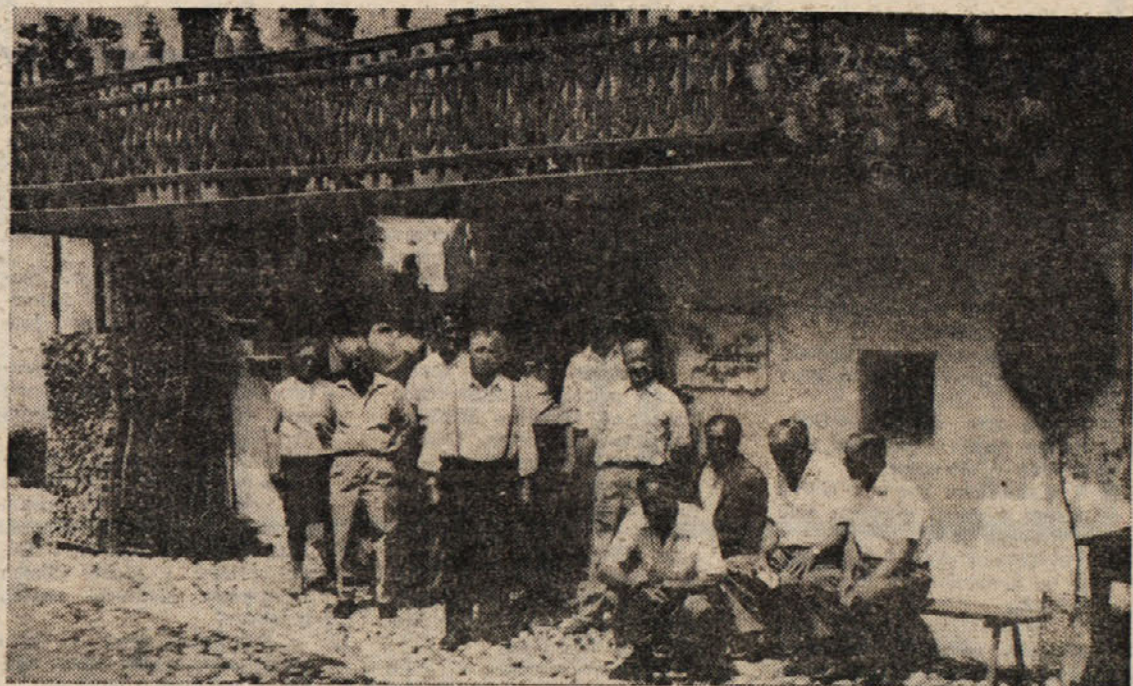
V Kobaridu je živel svoje prekratko življenje — komaj 27 let — Josip Pagliaruzzi — Krilan. Med starejšimi šentjakobskimi pevci je znana njegova pesem «Ljubica». A čas odmerjen za ogled Kobarida je potekel in treba je dalje. Po strmi in precej slabi poti smo prispeli v Vrsno, Gregorčičovo rojstno vas, ki leži visoko na pobočju mogočnega Krna. Takoj smo se podali v njegovo rojstno hišo, ki je sedaj preurejena v muzej. Z zanimanjem smo ogledovali izpostavljene stvari, ker vse so več ali manj v zvezi s pesnikom, njegovim življenjem in delom. Oskrbnica hiše — muzeja, prijazna gospa Pepca, nam je dajala zaželjena pojasnila. Član skupine je spregovoril o pesniku nekaj besed in ko smo že odpeli, smo res zadovoljni zapustili to majhno a nadvse zanimivo kulturno svetišče.

Z Vrsnega smo se podali na grič Sv. Lovrenca, kjer je Gregorčič pokopan. Skromen šop cvetja na grob, ter lepo pesem v pozdrav njemu, ki jih je toliko podaril nam in vsemu narodu.

Kmalu nato smo prispeli na Tolminsko, katera ni znana samo zaradi svojih prirodnih lepot, pač pa tudi zaradi znamenitega velikega punta iz l. 1713, katerega je vodil Ivan Gradnik in ki se je za vse tako žalostno končal. Te dogodke, kot tudi življenje in navade takratnih Tolmincev, je zelo lepo opisal v svojih delih Ivan Prejatelj, doma iz Mosta na Soči. Na njegovo rojstno hišo so pred nedavnim vzdali spominsko ploščo. V dolini, nižje od Mosta, so z visokim jezerom zaustavili Sočo, tako da sedaj ustvarja podolgovato umetno jezero. A tudi ukročena je Soča lepa in v svoji sinji — zeleni barvi nepozabna. Povsod, kjerkoli smo se ustavili, je donela naša pesem. Peli smo kar se da ubrano, ker smo si dejali, da kjer je vse tako lepo, mora biti tudi petje lepo. Upamo, da smo vsaj deloma uspeli.

Počasi smo zapuščali Soško dolino, ker sonce se je že nagibalo za Brda, globoko na furlansko stran. Ustavili smo se še v Rihembergu, ker Rihemberg je «draga vas domača» nekaterih udeležencev tega lepega izleta. Se nekaj petja, nato pa preko Krasa proti domu. Domov smo se vrnili polni lepih vtisov, in s trdnim namenom, da se bomo v lepo Soško dolino še vrnili. Stisnili smo si roko v pozdrav ter se zadovoljno razšli.

L. P.



«Stari cankarjanci» pred Gregorčičevo rojstno hišo - muzejem

Obračun enoletnega dela p. d. «Slavko Škamperle»

Za predsednika ponovno izvoljen Niko Škamperle

V torek 9. julija je prosvetno društvo «Slavko Škamperle» pri Sv. Ivanu sklicalo svoj 19. redni občni zbor. Mislimo, da je bila izbira datuma nekoliko posrečena, ker so namreč v tem mesecu številni člani na dopustu, tišči pa, ki so ostali doma, zaradi vročine, ki je bila letos zelo huda, niso želeli zapreti se v dvorane, kjer bi morali poslušati poročila in proračune, ki jih pač mora podati vsak občni zbor. Kljub veliki vročini pa je obiskalo občni zbor precejšnje število ljudi.

V svojem poročilu je predsednik društva Niko Škamperle dejal

med drugim: «Ponovno je za nami poslovna doba našega društva ter smo ponovno zbrani na našem rednem občnem zboru, kjer se podajajo obračuni delovanja. Kot po navadi bom tudi danes obravnaval najprej naše težave, naša pereča vprašanja in ovire pri našem delovanju. Delali smo koliko nam je s težavo uspelo kaj napraviti. Dostj več bi bili lahko storili, če bi se vsi naši člani potrudili in priskočili na pomoč društvenemu odboru. Naši ljudje vse preveč zanemarjajo prosvetno življenje, najsi bo to mladina, kakor tudi starejši, da sploh ne omenim našega učiteljskega in vseh ostalih intelektualcev, saj pri Sv. Ivanu ni malo takih, ki se našemu društvu niti ne približajo, kje se, da bi pri njem sodelovali.

Skrb našega društva naj bo slovenska šola in naloga slehernega našega člana naj bo ta, da preprečevalno vpliva na še vedno mlačne starše slovenskih otrok ob času vpisovanja v slovensko osnovno šolo.»

Nato je predsednik Škamperle dal še nekaj podatkov o delovanju društva ter zaključil svoje poročilo s pozivom na mladino, da se poprime društveno-prosvetnega dela.

Po predsedniškem poročilu je Neda Mijot, tajnica društva, podala obširno poročilo o delovanju društva v pretekli sezoni. Poleg rednih sej so imeli v društvu nekaj predavanj, športnih in zabavnih večerov, razne proslave, izlete ter otroške prireditve. Članice svetoivanskega društva so se udeležile v lanskem sezoni revije narodnih noš, ki je bila v Kamniku ter so odnesle prvo in drugo nagrado, ki sta ponos domačega društva.

Iz tajniškega poročila je bilo razvidno, da je bilo delovanje društva če že ne povsem, pa vsaj do neke mere zadovoljivo. Odborniki so namreč po svojih močeh napravili vse, kar se je pač dalo napraviti.

Sledila so še druga poročila in po kratkem odmoru so sledile volitve novega odbora. Pred volitvami sta 19. občni zbor pozdravila predsednik prosvetnega društva «Ivan Cankar» Mario Magajna in tajnik združenja Bor Marij Susteršič, ki je v imenu Bora podaril prosvetnemu društvu «Slavko Škamperle» pergament in tri kolajne za pomoč, ki jo je društvo nudilo športnemu združenju Bor.

Navzoči člani društva so izvolili nov odbor, v katerem je bil za predsednika ponovno izvoljen Niko Škamperle, za podpredsed-

nika Alojz Abram, za tajnico Lučka Barej, za blagajnika Albert Urdih, za gospodarja Marino Dougan in za knjižničarko Pavla Kolarič. Nato so bili za odbornika izvoljeni: Jože Jelarčič, Neda in Vojko Mijot, Silvij Kolombin, Nadija Svab, Pia Hmeljak, Ksenija Niebrandt, Mario Šustersič in Stojan Udovič. V nadzorni odbor so bili izvoljeni dr. Vuga, inž. Čok in Točka Kolarič, kot namestniki pa: dr. Gruden, Milko Bambič in Marko Kravos. Nato se je Niko Škamperle zahvalil članom za ponovno izvolitev, novoizvoljeni odbor pa se je sestel na svoji prvi seji.

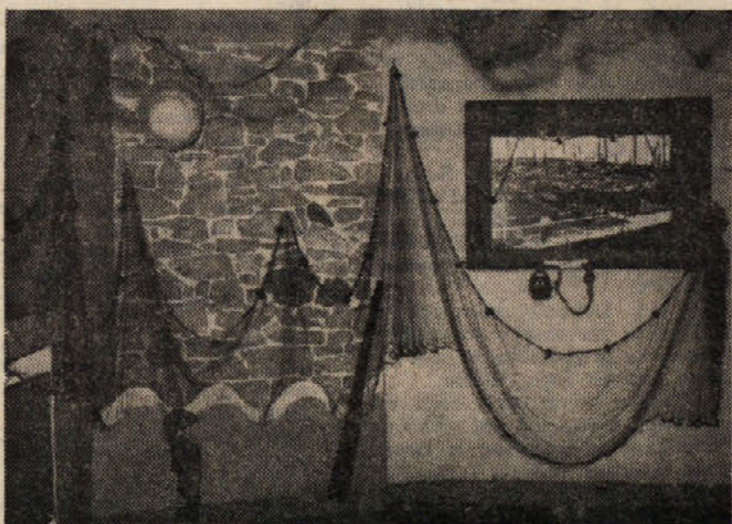
M. M.

Pomen izdajanja prosvetnih brošur

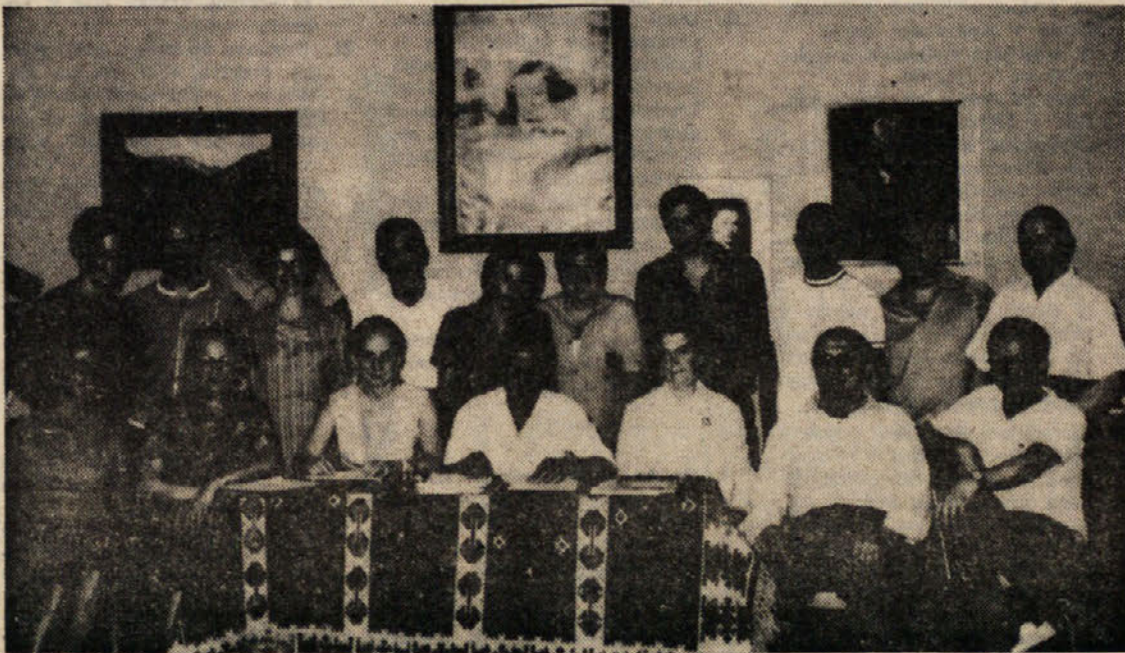
Nekatera društva imajo lepo navado, da ob večjih društvenih dogodkih ali ob zaključku sezone izdajo priložnostne brosure. Letos sta taki brosure že izdali prosvetno društvo «Slovan» v Padričah za svojo 70-letnico ter prosvetno društvo «Vesna» v Kr. žu za svoj tradicionalni «Kriški teden». V pripravi je vsakoletna brošura prosvetnega društva Prosek-Kontovel, v septembrskih dneh pa bo izdalo posebno brošuro dolinsko prosvetno društvo «Valentin Vodnik» ob svoji 90-letnici ter ob 90-letnici dolinskega tabora. Brošuro pripravljajo tudi na Opčinah, ko bodo v septembru proslavljali 100-letnico ustanovitve kmečke čitalnice.

K tem brošuram lahko vsekakor dodamo še redno letno šolsko poročilo Glasbene matice, ki ima glede na objavljeno gradivo s pregledom kulturnih nastopov in gostovanj, pedagoškimi članki in bogatim fotografskim materialom, vsaj posredno tudi značaj ljudsko-prosvetne publikacije.

Seveda je bilo letos še več priložnosti za izdajanje brošur, kot na primer ob «Dnevu slovenske kulture», ob 100-letnici šole v Trebčah, ob 100-letnicah škedenjske in rojanske čitalnice, ob partizanskem taboru na Opčinah itd. toda že omenjene, ki so bile ali pa še bodo izdane v letošnjem letu, dokazujejo, da postaja ta običaj pri nas vsepogostejši, kar je treba pohvaliti, saj se ob dovoli skrbnem pripravljanju takih publikacij skoraj vedno zbere veliko zgodovinskega in dokumentarnega gradiva o našem kulturnem in narodnem življenju v preteklosti, ki bi sicer šlo v pozabo.



Razstava ribiškega orodja na «Kriškem tednu»



Novi odbor svetoivanskega prosvetnega društva «Slavko Škamperle»

Kulturno-prosvetni pregled za junij in julij

1. Mladinski pevski zbor «Kraški slavček» nastopi na reviji mladinskih pevskih zborov Slovenije v Zagorju ob Savi.
2. SPZ priredi v Kulturnem domu prireditve v ritmu mladosti z gosti iz Ljubljane in z Jesenic ter domačim ansamblom «5 fans».
2. P.d. «Slovenec» iz Ricmanj priredi društveni izlet na grob pesnika S. Gregorčiča.
2. Pevski zbor «Kras» iz Dola-Poljan poje ob odkritju spomenika v Manzanu.
2. V Katoliškem domu v Gorici nastop gojencev glasbene šole iz Novega mesta.
2. Pevski zbor «Vasilij Mirk» poje na komemoraciji talcev na Proseku.
2. V Mačkovičah tradicionalni «Praznik česen» s sodelovanjem domačega zbora, zbora tržaških skavtin, Skavtskega mešanega zbora in Ekumenskega zbora.
2. V Bukovici tradicionalno obmejno srečanje s sodelovanjem zborov «Kras» iz Dola-Poljan, «Srečko Kosovel» iz Ronk in «Oton Zupančič» iz Štandreža ter ansambla «Briški slavček».
2. V Dijaskem domu v Gorici zaključna prireditev gojencev.
2. V Slovenskem dijaškem domu v Trstu zaključna prireditev s sodelovanjem gojencev in gojenk Glasbene matice.
3. Mariborski študentje pedagoške obsejoje Trst, si ogledajo Kulturni dom, Slomškov dom v Bazovici in imajo razgovor s tržaškimi pisatelji in pesniki.
3. V Društvu slovenskih izobražencev predstav prof. Jevnikar novo pesniško zbirko dr. Stanka Janežiča «Tihe stopinje».
4. V Gregorčičev dvorani v Ul. Geppa zaključni torkov večer Slovenskega kluba z nastopom pevskega zbora «Jacobus Gallus».
8. V škedenjski kino dvorani uprizorijo škedenjski otroci

- igrice «V kraljestvu palčkov».
8. P.d. «Ivan Cankar» priredi z otroci «Mini show» in igrice «Zlata gos».
8. Drugi interni nastop gojencev Glasbene matice v dvorani p.d. «Igo Gruden» v Nabrežini s sodelovanjem solistov in mladinskega zbora «Kraški slavček».
8. V Štandrežu «Praznik špargljev» v prireditvi društev «Oton Zupančič» «Kmečko društvo», Katoliško prosvetno društvo «Štandrež» in športno društvo «Juventina» z nastopom zborov, dramske družine p.d. «Štandrež» in folklorne skupine «Olimpija».
8. V cerkvi sv. Frančiška v Vidmu otvoritev razstave «Intart» umetnikov iz naše dežele, Koroške in Slovenije.
9. V Kulturnem domu v Trstu nastop gojencev baletnih šol Dijškega doma in p.d. Bar-kovlje.
9. Godba na pihala s Proseka-Kontovele igra na vinski razstavi v Zgoniku.
9. Klub starih goriških študentov odkrije spominsko ploščo pisatelju dr. Ivi Šorliju v Podmeicu.
9. Orkester Glasbene matice s solisti gostuje v Tolminu, harmonikarski zbor Glasbene matice «Miramar» pa v Idriji.
9. V ilirski Bistrici in na Premu odkritje spomenika Dragotinu Ketteju, za kar smo zbirali sredstva tudi v Trstu.
9. V Marijnem domu v Rojanu nastop gojencev glasbenih šol od Sv. Ivana, iz Križa in z Opčin s klavirskimi točkami, petjem igrice in baletom.
9. Razsodišče nagrade «Vstajenje» (Anton Kacin, Martin Jevnikar, Franc Jeza in Rafko Vodeb) podeli nagrado za leto 1967 knjigi «Iskanja» Vinka Brunnja, ki je izšla pri Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu.
10. «Praznik špargljev» v Štandrežu z razstavo Demetrija

- Ceja, Jožeta Ceja, Andreja Košiča, Rudolfa Saksida, Klavdija Palčiča in Vladimira Klanjščka, z razstavo slovenske knjige in s fotografsko razstavo.
10. Slovenski slikarji Lojze Spacal, Černigoj in Mušič sodelujejo na skupinski likovni razstavi v Rimu.
10. Pevski zbor SKPD «Lojze Bratuž» poje ob 5. obletnici smrti prof. Mirka Fileja v cerkvi sv. Ivana v Gorici.
11. Slikarsko tekmovanje «ex-tempore» v Miramaru za otroke s sodelovanjem slovenskih otrok.
12. Sola Glasbene matice v Gorici priredi v klubu «Simon Gregorčič» zaključni nastop gojencev.
12. V Kulturnem domu v Trstu ponovijo škedenjski otroci igrice «V kraljestvu palčkov».
12. Otroci p.d. «Ivan» Cankar ponovijo v Ul. Montecchi «Mini show» in igrice «Zlata gos».
13. Škedenjski otroci ponovijo v kulturnem domu «Albert Sirk» v Križu otroško igrice «V kraljestvu palčkov».
15. Festival «Dela» v Zgoniku z nastopom folklorne ansamble «Slak» iz Ljubljane.
15. V dvorani prosvetnega društva «Prosek-Kontovel» interni nastop gojencev šole Glasbene matice.
15. Drugi del praznika špargljev v Štandrežu.
16. Odbor za proslavo stoletnice kmečke čitalnice v Škedenju priredi izlet v Begunje s počastitvijo spomina pesnika Karla Široka.
16. Izlet SPDT v Trnovski gozd in na Goljake s strokovnim opisom alpske in mediteranske flore prof. Toneta Vraberja.
16. Nadaševanje festivala «Dela» v Zgoniku z nastopom folklorne skupine «Slak» iz Ljubljane, pevskega zbora Salež-Zgonik in popevkarjev iz Podlonejra.
16. Na «Prazniku špargljev» v Štandrežu nastopijo zbori: mladinski zbor iz Štandreža, moški zbor «Fantje izpod Grmade», zbor «Mirko Filej» iz Gorice, zbor «Oton Zupančič» iz Štandreža in domača dramska skupina z igrice «Zupanova Micka».
16. Igralska družina p.d. Sovodnje uprizori komedijo «Poročil se bom s tvojo ženo».
17. Na festivalu «Dela» v Zgoniku nastop podlonejskih popevkarjev.
17. V Ul. Donizetti občni zbor Društva slovenskih izobražencev. Za predsednika je ponovno izvoljen Joze Peterlin.
18. V klubu «Simon Gregorčič» v Gorici predavanje dr. Vinka Šlibarja iz Ljubljane in Draža Svoljška iz Nove Gorice o temi «Naselitev Slovencev na Primorskem».
20. Obisk mladinskega pevskega zbora krožka Slovenske narodne podporne jednote iz Clevelanda v Kulturnem domu.
21. Rojstni dan stoletnice kmečke čitalnice v Rojanu.
22. Začetek dneva slovenske kulture v Doberdobi.
22. Slovenska knjigarna razstavlja slovenske knjige na tržaškem vešejmu.
23. Slomškov dom v Bazovici priredi slikarski «ex-tempore». Drugo nagrado prejme Demetrija Cej.
23. V okviru «Kriškega tedna» v prireditvi p.d. «Vesna» otvoritev fotografske razstave o kriških ribicah ter slikarske razstave Roberta Hlavatyja.
23. Osrednja prireditev «Dneva slovenske kulture» v Doberdobi z otvoritvijo prenovljenega prosvetnega sedeža p.d. «Jezero» z razstavo slovenskega revijalnega tiska ter popoldanskim nastopom zborov društev «Vodnik», «Prešeren», «Slovenec», «Slovan», «Lipa», «Gallus», «Refen», «Vasilij Mirk», «Vesna», «Rdeča zvezda», «Primorac», «Jezero»,

- «Kras», «Zupančič», «Kosovel», folklorne skupine «Breg» iz Boršta, instrumentalnega kvinteta in vokalnega kvarteta «Briški slavček» iz Steverjana ter godbe na pihala iz Trebe, Nabrežine in Doberdobi.
23. V Katoliškem domu v Gorici misijonsko predavanje s skoptičnimi slikarji Ivana Štanteta o Madagaskarju.
24. Zaključek «Dneva slovenske kulture» v Doberdobi.
24. Gojenec šole Glasbene mati-

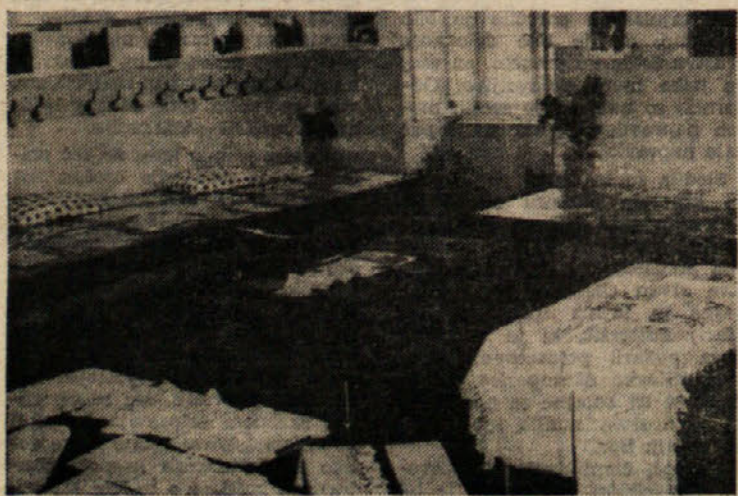
6. Začetek tradicionalnega piknika p.d. «Danica» na Vrhu.
6. Godba iz Nabrežine igra na otvoritvi občinske razstave vin v Nabrežini.
7. Množični izlet pevskih zborov iz Brega v Kočevje.
7. Na partizanskem taboru na Opčinah nastop folklorne skupine «Tine Rožanc» iz Ljubljane in godbe «Parma» iz Trebe.
7. Nastop ansambla «Briški slavček» iz Steverjana na pikniku p.d. «Danica» na Vrhu.

«KRIŠKI TEDEN»



Folklorna skupina iz Portoroža pleše na «Kriškem tednu»

S proslave 100-letnice slovenske šole v Trebčah



Razstava starih šolskih izdelkov in starih knjig ob proslavi 100-letnice šole v Trebčah

- ce Zarko Hrvatič opravi na konservatoriju diplomski izpit srednje šole iz violine.
25. Na klasičnem in znanstvenem liceju dodelitev nagrad najboljšim dijakom.
25. V kino dvorani v Škedenju nastop taretne šole «Dom», ki jo vodi Selma Micheluzzi.
27. P.d. Škedenj razpisuje fotografski naboj na temo «Škedenj v sliki» ob stoletnici čitalnice.
28. V okviru «Kriškega tedna» nastop pevskega zbora «Vesna».
28. Z dekretom šolskega skrbništva je osnovna šola v Križu poimenovana po Albertu Sirku.
29. P.d. «Tabor» z Opčin priredi izlet z obiskom kulturno-umetniških spomenikov v Istri.
29. V okviru «Kriškega tedna» v Križu koncert domače godbe na pihala in nastop tolarne skupine iz Portoroža.
29. P.d. «Sovodnje» priredi tridnevno veselico s tekmovanjem v valčku v narodnih nošah.
29. Zaključek tedna Slomškovega doma v Bazovici z nastopom godbe na pihala iz Trebe, mešanega zbora «Slomšek» iz Bazovice, pevskega zbora p.d. «Lipa» iz Bazovice in furlanskih gostov.
29. Goriška pevski zbor «Mirko Filej» in «Lojze Bratuž» gostujeta v Domu kulture v Novem mestu.
29. Obisk profesorjev zgodovine, zemljepisa in knjižničarjev iz Ljubljane in Kranja v Beneški Sloveniji v gosteh p.d. «Ivan Trinko» iz Čedad z obiskom groba Ivana Trinka in s poklonom večjega stevala knjig društvu «Trinko».
29. Godba na pihala iz Veve igra v Sentpetru Slovenov v Beneški Sloveniji.
30. V okviru «Kriškega tedna» v Križu nastop ansamble «Veseli rutarji» iz Irbovelj.
30. V Trebčan proslava stoletnice šole s sodelovanjem domače godbe in godbe.

JULIJ

4. Obisk predstavnikov delavskih univerz iz Slovenije v Trstu z ogledom Kulturnega doma in razgovorom pri SKGZ o vprašanju mladšine.
4. Na pobratimskem srečanju Ronk in Doberdobi v Metliki nastop pevskega zbora «Srečko Kosovel» iz Ronk in «Kras» iz Dola-Poljan.

7. Slikarsko tekmovanje «ex-tempore» v Miljah s sodelovanjem 120 slikarjev iz Jugoslavije in Italije.
7. Izlet SPD iz Gorice z ogledom Cankarjeve rojstne hiše na Vrhniki in rojstne hiše Primoz Trubarja v Rašici na Dolenjskem.
9. Redni očni zbor p.d. «Slavko Skamperje».
10. Koncert orkestra Slovenske filharmonije iz Ljubljane v dvorani furlanskega parlamenta na gradu v Vidmu.
12. Otvoritev Spacalove razstave v okviru mednarodne cvetlične razstave Miramaru.
13. Praznik slovenske (katoliške) mladine v Gorici s sodelovanjem mladine iz Goriške, s Tržaškega in Koroške s kulturnim programom.
14. Godba na pihala s Proseka igra na oraznika terana in pršuta v Velikem Repnu.
14. Na festivalu «Dela» v Doberdobi nastopata ansambl «Briški slavček» iz Steverjana in sovjetski pevec Vladimir.
14. Na prazniku slovenske (katoliške) mladine v Gorici nastop zborov «Mirko Filej», «Fantje izpod Grmade» zbora Koroške dijaške zveze, zbora visokošolcev iz Gradca, ansamble «Plejad» z Opčin in folklorne skupine «Olimpija» iz Gorice.
20. Poziv zadruge «Naš Kras» za zbiranje etnografskega blaga za opremo kraške hiše v Velikem Repnu.
21. Proslava 70-letnice prosvetnega društva «Slovan» na Padričah s sodelovanjem pevskih zborov društev «Slovan» s Padric, «Lipa» iz Bazovice, «Slovenec» iz Boršta in «Primorac» iz Trebe, folklorne skupine «Breg» in godbe «Parma» iz Trebe.
21. Na proslavi 20-letnice odkritja spomenika padlim v NOB v Salezu poje zbor «Rdeča zvezda» iz Saleza-Zgonika in igra godba na pihala s Proseka.
21. V Zagorju nastop folklorne skupine «Tine Rožanc» iz Ljubljane.
22. Radio Trst A razpiše pobudo za pisanje izvršnih radijskih iger v slovenščini.
23. Pevski zbor p.d. «Valentin Vodnik» iz Doline poje na otvoritvi nove restavracije v

V pregledu niso vključene zaključne šolske prireditve na slovenskih osnovnih šolah na Tržaškem in Goriškem.

Na podlagi teh dekretov lahko EPIT zasede zemljišča in začne z deli - Sestanek na tržaškem županstvu o tehničnih vprašanjih gradnje

ŽUPANOV ODGOVOR SVETOVALCU MARIJU GRBCU

Gre predvsem za vrtna zemljišča, na katerih bo IACP gradila stanovanjske hiše, in za odškodnino, ki jo bodo plačali lastnikom

Maketa tovarne GMT pri Boljuncu, ki je bila razstavljena na tržaškem velesejmu

V zasebnih stanovanjih je na razpolago skoraj 38.000 postelj, ostale pa so v kampingih, počitniških domovih, verskih ustanovah itd.

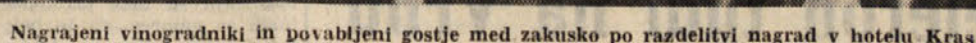
XX

Kolonkovcu

terih bo IACP gradila sta-
podo bodo plačali lastnikom

Na ladji «Kipros», ki je privezana v starem pristanišču, se je včeraj zjutraj laze poškodovani grški pomor.

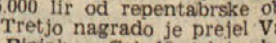
Podelitve so se udeležili številni predstavniki oblasti in jugoslovanski konzul v Trstu inž. Marjan Tepina



zeleni svetovalec dr. Stoka, komi-
r za jusarske pravice in pred-
dnik prizivnega porotnega sodi-
a dr. Palermo, ravnatelj fitopa-

V Lonjeriju je umrla

ne je prinesel pozdrave in pustilke imenu Kmetijskega nadzornikstva, pokrajinski odbornik Rudolf, ki je opozoril, da se pokrajinska uprava nima za probleme kmetijstva, pa



21,40 A Općine

RADIO VIZIJA

NEDELJA, 28. JULIJA 1968

PONEDELJEK, 29. JULIJA 1968

Radio Trst A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila
8.00 Koledar - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Maša - 9.50 Dusek: Sonata v c-molu za harfo - 10.15 Poslušalci boste - 10.45 V praznični tonu - 11.15 Oddaja za najmlajše - 12.00 Nalozba glasba - 12.30 Za vsakogar nekaj - 13.30 Glasba po željah - 14.45 Glasba z vsega sveta - 15.55 Collins: «Lunin kamen» - 18.05 Vabilo na ples - 18.30 Iz pesniški gajev - 18.45 Orkester pripoveduje - 19.30 Zbor «V. Mirka» s Proseka-Kontovela - 20.00 Sport - 20.30 Iz slov. folklorne - 21.00 Operna fantazija - 21.45 Sodobna glasba - 22.00 Nedelja v sportu - 22.10 Zabavna glasba.

Trst

9.30 Kmetijska oddaja - 9.45 Nabozna oddaja - 11.10 Tržaski motivi - 11.30 Prijatelji cvetja - 19.30 Mali ansambli.

Koper

8.30, 12.30, 15.00, 20.15 Poročila
8.10 Jutranja glasba - 10.10 Zabavni zvoki - 10.30 Nedeljske srečanje - 10.45 Orkester Kampelert - 11.00 Prenos RL - 11.30 Današnji pevci - 12.05, 12.50, 15.30 in 16.07 Glasba po željah - 13.35 Vrtiljak pesmi - 14.10 Dogodki in odmevi - 14.20 Kitarist E. Cenci - 14.45 Orkester W. Stett - 15.10 Domače pesmi - 17.00 Prenos RL - 20.00 Ansambel Dutch Swing College Jazz Band - 26.30 Prenos RL - 23.10 in 23.45 Plesna glasba - 23.35 Sport.

Nacionalni program

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila
8.30 Kmetijska oddaja - 9.30 Maša - 10.15 in 11.10 Ure glasbe - 12.47 Kontrapunkt - 13.20 Pojeta Jimmy Fontana in Iva Zanicchi - 14.00 Ital. popevke - 15.30 Soprano Margherita Carosio - 16.00 Popolne z Mino - 17.30 Plošča za poletje - 18.00 Simf. koncert - 20.20 Varietjski program - 21.30 Beethovenova komorna glasba - 22.20 Neapeljske pesmi.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 15.30 Poročila
8.45 Oddaja za ženske - 9.35 «Gran varieta» - 11.00 Pote razne - 11.35 Juke box - 12.00 Nedeljske pesmi - 13.30 Radijski kvizi - 13.35 Vaša prijateljica Catherine - 14.04 Odolomilne operne glasbe - 15.00 Popolninski spored - 16.20 Preizkušajo se diletanti - 17.05 Glasba in sport - 18.45 in 21.01 Glasbenogovorni spored - 22.00 Nove francoske plošče - 22.40 Jazovski trio.

III. program

10.50 Operni koncert - 12.20 Skladbe na osnovi ljudskih glasbenih motivov - 13.00 Veliki interpret - 15.30 Luciano Codignola: «El gestos» - 17.30 Sličice iz Francije - 18.45 «Orlando Furioso» - 19.15 Koncert - 20.30 Znanstvena oddaja - 21.00 Glasba in film - 22.30 Kreiseriana.

Filodifuzija

8.00 Brahms, Wagner, Bach - 11.20 Antologija interpretov - 21.30 Komorna glasba - 13.30 Plošče resne glasbe - 15.30 Simfonična glasba - 8.30 Glasba z vsega sveta - 10.00 Jazz, orkestri, solisti.

Slovenija

8.00, 13.00, 14.00, 20.00 Poročila
8.30 Za kmetijske proizvajalce - 9.05 R. L. Stevenson: «Otok zakladov» - 10.05 Poslušalci čestitajo - 11.00 Se pomnite, tovariši! - 11.25 Pesmi borbe in dela - 11.45 Mozaik epih melodi - 12.00 Turistični napotki - 13.10 Poslušalci čestitajo - 14.15 Iz opernih partitur - 14.40 Nedeljska reportaža - 15.00 Čez hrib in dol - 15.30 G. Durrel: Sara Hukeyak - 15.45 Orkestri - 16.05 Zabavna glasba - 17.00 Niko Kuret: Erasmiz in Jame - 17.57 Glasbeno medigra - 18.05 Sportno popoldne - 20.00 Lahko noch, otroci! - 20.15 Glasbeno gledališče - 21.10 Zabavna-glasbena oddaja - 21.35 Sereadani večer - 24.05 Literarni nohturno.

Ital. televizija

11.00 Masa - 12.00 Kmetijska oddaja - 17.30 Program za mladi - 18.30 Včeraj in danes - 19.45 Sport in kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Detektivka: «La chiusa» - 22.20 Športna nedelja - 23.00 Dnevnik.

II. kanal

16.30 Neposredni prenos športnega dogodka - 21.00 Dnevnik - 21.15 Una voce in vacanza - 22.05 TV film.

JUG. TELEVIZIJA OD 28.-VII. DO 3.-VIII. 1968

NEDELJA, 28. julija

21.00 in 22.40 Poročila - 10.35 Dobro nedeljo večerom - 11.00 Kmetijska oddaja - 11.45 Disnejev svet - 17.20 TV šport - 17.40 Karavana - 18.10 Športni prenos - 20.00 Otok zakladov - 21.50 Pesem poletja - 23.10 Športni pregled.

PONEDELJEK, 29. julija

21.00 in 23.35 Poročila - 19.30 Po Sloveniji - 10.50 Španija - reportaža - 20.20 Obzrje - 21.40 Fernando del Monte - 21.35 Goldoni-Rupel: Primorske zdrave - 23.15 Domenico Cimarosa.

TOREK, 30. julija

21.00 in 23.35 Poročila - 19.20 Risanke - 19.40 25. s Perom Dimitrijevič - 19.05 Znanstvena fantastika v filmu - 21.40 Jurež - film - 23.10 Moški: zbor iz Ribnice.

SREDA, 31. julija

21.00 in 23.35 Poročila - 19.35 Kljuke kot Indijane - 20.05 Ve-

S SEJE OBČINSKEGA ODBORA

Za slovenska vrtca v Gorici bodo nabavili novo opremo

Župan se bo sestal s sindikati zaradi ATG - Prošnje za nove gradnje vložiti do 10. avgusta

Na seji občinskega odbora v Gorici, pretekli petek, je župan Martin poročal o stikih in razgovorih o nekaterih važnih občinskih problemih, kot so industrijska črna, ljudske gradnje, spor z uslužbenici mestnih avtobusov itd. Kar se ATG tiče bo imel župan v kratkem, skupaj z odbornikom Rovisom, sestanek s sindikalnimi predstavniki uslužbenecov mestnih avtobusov.

Odbornik za javna dela Lupieri je poročal o problemu gradbenih dovoljenj; kot znano bo s 1. septembrom zapadel rok veljavnosti prehodne uredbe glede novih gradenj v tistih občinah, ki še nimajo odobrenega urbanističnega načrta. Ker so medtem prišla na županstvo v zadevi številna vprašanja, je odbornik ob tej priliki zagotovil, da namerava občinski odbor ustreči kar najbolj prizadetim občanom ter se zavezuje, da bo do 31. avgusta letos proučil vse tiste prošnje za gradnje, ki bodo predložene najkasneje do 10. avgusta t. l. Vsekakor pa bodo omejitve časne uredbe v Gorici razmeroma kratkotrajne, ker je občinska uprava dobila zagotovila, da bo urbanistični zakon v kratkem odoben tudi na deželni ravni.

Lupieri je nato poročal o poteku del pri gradnji novega občinskega vodovoda, o napredovanju pri gradnji mestne kanalizacije v bližini pemskega mostu ter po raznih ulicah Ljvade in severnega dela mesta ter o drugih problemih in delih v teku na področju javnih del.

Odbornik Candussi je predlagal imenovanje komisije ki bo izdelala prednostno lestvico za otroške vrtarice, ki bodo poučevale v občinskih otroških vrtcih v prihodnjem šolskem letu. Odbornik Pantini je predlagal podaljšanje pogodbe za cestne signalizacije z avtomobilskim klubom do julija 1971 ter nakup nekaterih potrebščin.

Odobrili so tudi najete neke sobe, ki bo služila za učilnico pri slovenski šoli v Ul. Croce ter nakup opreme za slovenska otroška vrtca v Ul. Croce in Randaccio.

Odbornik Šolc je nato odobrili strošek 14,13 milijona lir za podporo občinskim ubogim in prošnje za sprejem v mestno hišalno Falteneferatelli ter dom onemoglih v Loečinu. Po odobritvi se nekaterih upravnih in drugih stroškov so odobrili tudi dodelitev nekaterih

športnih pokalov in odbornik Agati je poročal o posebnih šoli; ki bo delovala na občinske stroške, ter jo bodo odprli 1. septembra. Razunajo tudi, da bi ta šola prihodnje leto delovala tudi v poletnem času.

V PONEDELJEK V GORICI

Sestanek trg. zbornice Slovenije in Gorice

V ponedeljek dopoldne ob 10. uri bo na sedežu trgovinske zbornice v Gorici sestanek predstavnikov gospodarske zbornice Slovenije in trgovinske zbornice iz Gorice. V delegaciji Gospodarske zbornice Slovenije bodo njen predsednik Leopold Kres, predsednik komiteja za zunanjo trgovino iz vrhanskega sveta SR Slovenije dr. Stane Pavlič, predsednik turističnega zveze Slovenije. Danilo Dou-

TISKOVNA KONFERENCA NA PREFEKTURI

Ukrepi za večjo varnost na cestah v dobi največjega prometa v avgustu

Opozorilni znaki in napisi na cestah in križiščih v štirih jezikih, med njimi tudi v slovenščini

Goriški prefekt ur Pietrostefani je na tiskovni konferenci skupaj z dr. Portelljem seznanil predstavnike tiska z ukrepi, ki jih je pripravil poseben pokrajinski odbor, ki mu je poverjena kampanja za varen promet po cestah v dobi največjega prometa v avgustu. To obdobje je razdelili v pripravljeno, ki gre od konca junija do 1. avgusta, in v obdobje največjega prometa od 9. avgusta do 19. avgusta, ko gre večina, ali pa se vrača z dopusta in izletov.

Prometni organi bodo ali so poskrbeli za večje varnostne ukrepe in nadzorstvo, zlasti na najbolj prometnih cestah in križiščih. Letos bo sodelovala v kampanji tudi dvohišna, s priporočili, med pridigami o previdnosti pri prometu na cestah. Poskrbeli so tudi za postavitev primernih transparentov z

gesli za previdnost in varno vožnjo ter bodo postavili razna opozorilna in navodila na najbolj prometnih krajih. G. prefekt nam je zagotovil, da bodo take opozorila v štirih jezikih, med katerimi bo tudi slovenščina, saj je vedno več slovenskih turistov na goriških cestah. Prav tako so pripravili mednarodnim organom naj izboljšajo, odnosno izpopolnijo opozorilne znake po cestah povsod tam, kjer to narekuje večji promet.

Prav te dni je prometni ministerstvo razpisalo pretekturno novo brzovalno okrožnico, v kateri določa nadležna ministrstva svetuje za obdobje največjega prometa od 9. do 19. avgusta, ko prekinjejo z delom, tudi številni industrijska podjetja, da omogočijo počitnice tudi svojim delavcem. Priporočajo čim tesnejše sodelovanje organov, ki imajo opravka z urejanjem prometa, kot cestne policije, karabinjerje, gasilce, reševalni ustanov itd. To je potrebno zlasti na najbolj prometnih križiščih.

Prefektura in drugi organi bodo v primerih nediscipline in prekrškov podvzeli takojšnje ukrepe in prefektura bo v takšnih primerih odredila tudi telefonsko odzvoznega dovoljenja soferjem, ki bodo odgovorni za take prestopke. Ugotovili so namreč, da to bolj zaleže kot denarna kazen, saj lahko ostane prizadeti tudi več mesecev brez voznega dovoljenja.

«S temi in drugimi podobnimi ukrepi», je zaključil g. prefekt, «upamo, da bomo tudi letos dobro prestali to prometno preizkušnjo, saj je Gorika že sedaj na glasu, da ima sorazmerno najmanj prometnih nesreč v tem obdobju v primerjavi z drugimi pokrajinami.»

Zadružniki iz Nove Gorice na obisku v Gorici

V petek dopoldne je obiskala pokrajinsko zvezo zadrug v Gorici

OBČNI ZBOR ŠPORTNEGA DRUŠTVA «SOVODNJE»

Uspešno delo sovodenjskih mladinskih nogometnih ekip

Poročilo predsednika Davorina Pelicono - Izredno veliko število mladih članov - Izvoljen nov odbor

V petek zvečer je bil v prosvetni dvorani v Sovodnjah redni letni občni zbor športnega društva «Sovodnje», ki se ga je udeležilo zelo veliko število članov, zlasti mladincev. Tako veliko število udeležencev na občnem zboru lahko tolmačimo z izrednim uspehi, ki sta ga v lanskem prvenstvu dosegli mladinska in naraščajoča ekipa in nam daje dobro upati v sovodenjsko mladino, ki se je aktivno vključila v zdravo športno delovanje domačega društva. Maksimalni izmed mladincev, ki je bil izvoljen v novi odbor, se bo prvič spoprijel z delovanjem društva in pripravi načrta, da bo to povečalo vrste aktivno delujočih Sovodenjskih mladinskih generacij.

Občni zbor je otvoril predsednik Davorin Pelicon, ki je podčrtal uspehe dveh mladinskih ekip, ki sta dosegli tudi disciplinske nagrade. Ta uspehi prekaša neuspešno delovanje prve ekipe in daje mnogo upanja na desni roki. V splošni bolnišnici so mu nudili prvo pomoč; okreval bo v 15 dneh.

Prejšnji večer nekaj po 21. uri pa je na Travniki v Gorici 21-letni, Mariano Dean iz Gorice, Trg Cavour 2 s svojim motokocilom trčil v avto, ki je prihajal iz Ul. Maneti. Pri padcu se je ranil na desni nogi ter si verjetno zlomil palec na desni roki. V splošni bolnišnici so mu nudili prvo pomoč; okreval bo v 15 dneh.

NA SEDEŽU SLOVENSKE PROSVETNE ZVEZE

Uspešno delovanje slovenske ljudske knjižnice in čitalnice

Razgovor s knjižničarko Jožico Smetovo - Stalno število bralcev - Potrebovali bi več novih knjig

V sklopu Slovenske prosvetne zveze deluje že dolgo let v Ulici Ascoli 1 Ljudska knjižnica in čitalnica, ki jo upravlja goriški Slovencev dobro znana knjižničarka Jožica Smetova. V zadnjem času smo objavili precej člankov o občinskih knjižnicah, ki se delujejo ali ki bodo ustanovljene v prihodnje na Goriškem, ne moremo mimo naše Ljudske knjižnice, ki opravlja dolgo vrsto let kulturno poslanstvo med goriškimi Slovenci.

Zaradi tega smo se obrnili do knjižničarke Smetove, da bi nam kaj povedala o delovanju Ljudske knjižnice in čitalnice v zadnjem času. Rade volje nam je ustrelega, čeprav je med našim obiskom imela polne roke dela prav z izposojanjem raznih knjig in z ostalim delom, ki se tiče Slovenske prosvetne zveze.

Ljudska knjižnica je imela najprej, tik po vojni, svoj sedež v priletnem prostoru na Travniki in

je zaradi takratnih razmer in tudi zaradi boljše lokacije imela kar 637 članov. Njihovo število se je pozneje (leta 1947 je bila začrtana državna meja, ki je odzvela precejšnje število bralcev iz Solkana in Sempetra) zmanjšalo in se že več let giblje okrog 250 ljubiteljev slovenske besede. Današnji izposojalci niso samo iz mesta, imajo lepo število prijateljev, lepe knjige iz Podgorje, Starija, Sovodnje, Oslavia, Pevme, Dola, Vrha, Peči in iz Krmina. Število obiskovalcev s Krasa se je v zadnjem času zmanjšalo, ker so v Dobrodoz dobili občinsko knjižnico, ki je dobro založena s slovenskimi in italijanskimi knjigami ter je tudi dobro obiskovana.

Ljudska knjižnica v Ulici Ascoli ima na razpolago 4.668 slovenskih knjig, ki so leposlovnost in mladinskega značaja; imajo tudi precej knjig za najmlajše. V letu 1967 se v knjižnici na novo pridobili 140 slovenskih knjig. Knjižnica ima na razpolago tudi 288 knjig v italijanskem jeziku. Te knjige je daroval pred nekaj leti Ente Nazionale Bibioteche Popolari e scolastiche in Rima, pri katerem je vključena tudi naša Ljudska knjižnica. Knjižnica ima poseben študijski oddelek, ki ga pravzaprav tvori samostojna študijska knjižnica. V tej so knjige slovenskih klasikov, z zgodovinsko, zemljepisno in drugo strokovno tematikom. Ta oddelek se seja v glavnem profesorji in dijaki.

V lanskem letu so si bralci izposodili skupno 837 knjig, med katerimi so jih 244 posodili dijakom brezplačno. Za navadne bralce je izposojalнина 20 lir za stare knjige, 50 lir pa za nove knjige.

Ce pogledamo razpisalnice po mesecih dobimo tole sliko:

mesec	55 knjig
januar	82
februar	82
marec	75
april	78
maj	63
juni	95
juli	74
avgust	63
september	107
oktober	55
november	40
december	60

V prvih šestih mesecih tega leta pa je bilo izposojenih skupno 380 knjig, ki so za minimalno razliko manj kot v prvih šestih mesecih lani. Knjižnica ima stalno izposojen precej otroških knjig in slikačnic slovenskim otroškim vrtcem v Gorici (Ul. Croce in Ul. Randaccio), v Podgori in v Sentmarcu. Istim vrtcem poklanja tudi brezplačno «Cibicbana».

Skupno z Ljudsko knjižnico deluje tudi čitalnica, ki ima na razpolago lepo število slovenskih časopisov in revij. Naj omenimo nekatere: Primorski dnevnik, Novi list, Matajur, ljubljansko Delo, Tovarish, Tedenska Tribuna, Pavliha, Obzorje, Naši razgledi, Naka žena, Otroci in družina, Gospodarstvo, Primorske novice, Gospodarski delavec, Mladina, Borec, Sodobnost, Proteus, Ekran, Planinski vestnik, Večer, itid.

Knjižnica je odprta vsak delavnik od 8.30 do 12.30 ter od 16. do 18.30. Kaj si želijo stalni bralci? Več novih knjig. Vsem ni pa mo-

Včeraj-danes

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

V tednu od 21. do 27. julija se je v goriški občini rodilo 32 otrok, umrlo je 9 ljudi, poročilo se je trije pari in 11 parov so odklicali. ROJSTVA: Riccardo Cinciarelli, Michela Roset, Alessandra Qualli, Paolo Grion, Emanuela Del Bianco, Laura Marani, Laura Konic, Gianluca Cogoi, Morgana Muzzini, Sergio Sabatti, Mauro Ussai, Cristina Shligoi, Elena Platarori, Emanuela Petterin, Monica Poloni, Giovanni De Mori, Maurizio Deluca, Claudia Vorticello, Federico De Martis Emanuela Medeot, Sarah Galante, Massimiliano Zolla, Caterina Longo, Fabrizio Govetto, Flavio Comuzzo, Alessandro Pribaz, Giulia Cosenza, Giuseppina Forcisi, Michela Furian, Massimiliano Baldass, Lorenzo Rozic in Renato Pizzi.

UMRLI: upokojenec 62-letni Giuseppe Simonelli; gospodinja 64-letna Maria Cornel; kmet 65-letni Giovanni Blasoni; upokojenec 67-letni Antonio Fogar; upokojenka 75-letna Anna Marcosig vd. Bregant; trgovca 82-letni Carlo Cumar; upokojenec 62-letni Domenico Dillio; upokojenec 67-letni Luigi Sequilino in gospodinja 78-letna Pastora Meccoli por. Sarzani.

POROKE: pek Luciano Iancig in gospodinja Laura Obiti; učitelj Enzo Gismano in frizerka Lorelana Valacco; električar Francesco Petrovi in uradnica Maria Ottolina. OKLICI: trgovec Claudio Persoglio in šivilja Nadia Sedmak; piastrellist Giannino Taverna in gospodinja Claudia Cravos; železniški asistent Claudio Bertoni in uradnica Clelia Bon; mehanik Francesco Tomisic in postrožnica Ester Fenzi; uradnik Franco Bozzini in uradnica Domenica Masanelli; inženir Giorgio Valli in gospodinja Giordana Vezli; uradnik Mario Vantagato in uradnica Andreina Brocatti; pleskar Gianni Gherardi in frizerka Giuseppina Principi; pisarniška Boszidar Tabaj in delavka Nadia Montini; paznik Felice Petrarca in delavka Paola Famea.

goče ustreči zaradi pomanjkanja denarnih sredstev, ki ne dovoljuje nakup novih knjig. Knjižničarka je prepričana, da bi pridobili precej novih članov, če bi prihajale v knjižnico novosti knjižnega trga.

Otroški zbor iz Holandske nastopi jutri v Gorici

Jutri zvečer ob 21.15 nastopi na dvorišču na goriškem Gradu otroški zbor «Holandski slavci» iz malega mesta Osterhout. Zbor ima na programu klasične in narodne pesmi, ki jih bodo peli v petih evropskih jezikih ter bodo izvedli tudi ples v cirkah v značilni narodni noši iz Volendam.

Uvodoma bo nastopil goriški zbor «C. A. Seghizzi» pod vodstvom svojega pevskega Valentina, ki bo zapel v pozdrav gostom nekaj pesmi. V primeru slabega vremena bo koncert v dvorani deželnih stanov v Gradu.

Padel je in si zlomil stegnenico

Včeraj ob 18. uri so poklicali rešilno vozilo Zelenega križa v Ul. Biamonti, kjer se je spodknil ob stopnicah in padel 78-letni Peter Pavlin, ki stanuje v Gorici Ul. Vittorio Veneto 34. Odpejali so ga v splošno bolnišnico kjer so mu ugotovili zlom leve stegnenice. Pri zdravljenju so ga za nekaj tednov na zdravljenju.

Kino

Gorica

VERDI. 16: «Warkills», G. Monti gomery in T. Drake. Ameriška kinemascope v barvah; mladinci izpod 14 let prepovedani. KORZO. 15: «Ognuno per se», Van Heflin in G. Rolande. Kinemascope v barvah. VITTORIA. 15.30: «Teksas addio», F. Nero in C. Kitchos. Kinemascope v barvah; mladinci izpod 14 let prepovedani. I. film. MODERNISSIMO. Zaprt. CENTRALE. 15.30: «In gamba», marino!», D. Mc. Lure in Nancy Kwan. Ameriški kinemascope v barvah.

Tržič

AZZURRO. 16: «Superseven», Ch. Cairo, R. Browne in M. S. rat. Kinemascope v barvah. EXCELSIOR. 14: «L'affare Goshen», M. Clift in H. Kruger. Barvni film. PRINCEPE. 16: «Gioco di massa», C. Auger, J. P. Cassel. Barvni film. S. MICHELE. 16.30: «002 operazione Luna», F. Franchi in C. Ingrassia. Dodatek barvna slika nica.

Ronke

EXCELSIOR. 16: «Play boys», G. Caselli. Kinemascope v barvah. RIO. 16: «Costretto a uccidere», Ch. Heston. Kinemascope v barvah.

DEZURNE LEKARNE

GORICA
Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna S. GIUSTO, na Korzou Italija 244, tel. 35-38.

TRZIC

Danes je v Tržiču odprta lekarna «CENTRALE» dr. Fitz in Gernerl, na Trgu Republike 23, tel. 72-341.

RONKE

Danes je odprta lekarna ALLIANGelo - Sergio Olivetti - Ul. Roma 22 - tel. 77019.

DEZURNA CVETLICARNA
Danes, v nedeljo 28. julija je v Gorici odprta cvetličarna MICHELE FERDINANDO, Ul. XXIV magaj 22, tel. 23-39.

Razna obvestila

Slovensko planinsko društvo v Gorici sporoča, da imajo vsi njegovi člani, ki so plačali članarino, poleg običajnih popustov v vseh planinskih kočah v Sloveniji tudi popust na žitnici, Bohinjski Vogel.

SPD obvešča nadalje svoje članove in vse ljubitelje gora, da zaradi navedenega na knjigo predsedstva PZS dr. Mihe Potocnika z naslovom «Srečanje z gorami». Knjiga ima izbrane planinske opise in bogato ilustrirana. Stane v predvideni ročilu 2000 lir; naročite jo lahko v Gorici, Ul. Ascoli 1-1.

Darovi in prispevki

Za krvno banko v Gorici so darovali: Luigi Podbersig v spomin na svojega očeta 2000 lir ter družina Ivo in Ledri v počastitev spomina Giuseppe Simonellija 3000 lir.

URARNA ZLATARNA

ŠULIGOJ

ust. leta 1908

GORICA, Ul. Carducci 49

se priporoča za obisk v prenovljeni trgovini

NEKAJ PABERKOV O SPANJU ŽIVALI

Največ spanja potrebujejo razne zveri
saj se jim ni treba nikogar batiŽirafa spi samo po dvajset minut na dan, slon pa le po dve uri in četr
Jelenjad, srnjad in zajci spijo več, toda skoraj »z odprtimi očmi«

Kljub temu da učenjaki ne-
nemo proučujejo skrivnost
spanja, je prav to poglavje
bodisi pri ljudeh kot tudi pri
živalih ostalo za znanost še
vedno nerešeno. Res je, da se
je posrečilo do sedaj že marsi-
kaj ugotoviti, a vendarle ne
vsega. Zagotovo se ve, da za-
dostuje velikim živalim mno-
go manj spanja kot človeku.
Nekatere med njimi celo izdri-
žijo nekaj časa tudi brez spa-
nja.

To nespanje ima pravzaprav
svoj vzrok v nevarnosti, v ka-
teri so te živali nenehno v
divljini. Saj morajo biti vedno
na preži, vedno morajo biti
budne in paziti, da jih kdaj
ne preseneti sovražnik. Le hip-
ček nepazljivosti utegne biti
zanje usoden.

Znano je, da potrebuje še
najmanj spanja žirafa. Saj spi
v 24 urah vsega morda kakih
dvajset minut. Od časa do ča-

sa pa jo vendarle premaga
spanec, toda kljub temu ne spi
trdno, marveč samo dremlje.
In tudi pri tem dremanju ni-
ma popolnoma zaprtih oči.
Skozi ozko režo še vedno opa-
zuje svojo okolico. Njena ušesa
pa se medtem neprestano
gibljejo in z njimi zaznava sle-
herni najmanjši šum v svoji
okolici. Zelo natančna opazo-
vanja pa so pokazala, da vse
to njeno spanje le redkokdaj
preseže dvajset minut. In
kljub temu da žirafa tako ma-
lo spi, živi tudi do trideset
let in še več. In ker je bud-
na tudi ponoči, bi lahko trdi-

li, da spada žirafa med redka
bitja, ki žive »dvojno« svojo
življenje.

Mnogo več kot žirafa pa
spijo evropske gozdne živali,
kot na primer jelenjad, ozi-
roma srnjad ter zajci. Toda
tudi ti nimajo ustaljenega ča-
sa za spanje. Včasih spijo po-
dnevi, včasih pa ponoči, kajti
tudi ti morajo biti nepresta-
no čuječi, da se še o pravem
času umaknejo bližajočemu se
sovražniku. Njihovi nasprotni-
ki volkovi in podlasice spijo
podnevi. Jazbec in kuna pa,
nasprotno, se zatekajo v svoj
brlog ponoči.

Podnevi spijo tudi dihurji,
sove in mačke. In prav zaradi
tega si morajo živali, ki spe
ponoči, poiskati v ta namen
prostor, ki je pred njimi va-
ren. Gozdni ptiči se spravijo
spat na visokih vejah, kjer se
jim zdi dovolj varno pred so-
vražniki. Ptice, ki si napravijo
svoja gnezda v drevesnih du-
plinah, ne spijo tam, marveč
na kak bližnji veji. Gnezdo
je zanje zgolj prostor, kjer
valijo mladiče in ki je njih
prvo prebivališče. Pozneje pa
ne služijo nikomur za stanova-
nje ali prenočišče. Velike ptice,
kot so škorklje in žerjavi, spi-
jo stoji. Nekatere celo samo
na eni nogi.

Nenavadno pa je to, da spi-
jo sloni, ki skorajda nimajo
nobenih sovražnikov in se jim
ni treba pred nikomer skri-
vati, skoro prav tako malo kot
žirafa. Raziskovanja glede te-
ga so dognala, da si ti debe-
lokožci počivajo svoje počiva-
lišče zelo pozno ponoči in le
redkokdaj zaspijo pred polnoč-
jo. Zato brez težave nastopa-
jo v cirkusih največkrat šele
pri zadnjih točkah sporeda,
saj se to sklada z njihovimi
življenjskimi navadami. Izka-
zalo se je, da so v poznih noč-
nih urah še vedno spočiti kot
zjutraj in da so njih reakcije
odlične.

Strokovnjaki so izračunali,
da ti sivi orjaki ne spijo po-
prečno več kot dve uri in de-
vetnajst minut, torej 139 mi-
nut, na dan.

Nasprotno pa potrebujejo
zveri, kot so levi, tigri, leopardi
in druge večje divje živali,
mnogo spanja. Sicer pa si to
tudi lahko privoščijo, saj se
jim ni treba v glavnem niko-
gar bati in se pred nikomer
skrivati.

Zelo zgodaj se spravljajo
spat v Evropi ovce, koze in
pretrutina. Brž ko sonce zaide,
si že počivajo mesto, kjer bo-
do prespali noč, pač pa se ju-
traj zbudijo, takoj ko se za-
čenja svetlikati.

In medtem ko se te živali
komaj prebujajo, si pa sova in
čuk iščeta svoje počivališče v
kaki drevesni duplini, dežev-
nik se zarije v zemljo, hrošč
pa pod kak kamen.

Zelo mnogo dnevnih živali
ima svoje stalno mesto, kjer
ponoči spijo. Tako si črnji po-
lišče vedno isti cvet, v kate-
rem prenočuje, vse, dokler ne

odpade. Metulj ima v vedno
isti razpok drevesne skorje
svoje prenočišče, in osa ve-
dno isto špranjo v zidu, ka-
mor sleherni noč gre spat.
Včasih pa prespi noč tako, da
se obesi na primernem mestu
z glavo navzdol. Zajec ima
svojo luknjo, jazbec svoj
brlog, kuna duplo in deblu,
bobor pa svoj »grad«, oz. u-
trdbo.

Trdno in varno zavetje imajo
tudi živali, ki zimo prespi-
jo. Preden se dokončno odpra-
vijo v to svoje prezimoval-
išče, si bodisi oskrbijo primer-
no veliko zalogo hrane za čas
zimo, kot na primer hrček in
verveice ali pa se tako najedo,
da se jim nabere pod kožo
obilna zaloga maščobe, ki jih
ohrani vso zimo pri življenju.
Tak primer je polh ali pa
medved. Srečati jeseni suhega

in sestradanega medveda, je
precej nevarno. Zaveda se, da
se bliža zima, a on še nima
zadostne zaloge maščobe, ozi-
roma sploh nobene, ki bi ga
obvarovala pred poginom. In
v strahu za lastni obstanek,
za lastno življenje, se loti
vsega. Tudi človeka. Najdali-
še zimsko spanje ima jež. Ta
in pa polh prespita zimo tudi
v jetništvu.

Izmed žuželk imajo mrav-
lje najbolj presenetljive nava-
de pri spanju. Njih »postelja«
je čisto primerna vdolbina v
tleh, kamor zlezajo in pri tem
skrežijo noge. Tudi mravlje
ne potrebujejo mnogo spanja.
Komaj kakke tri ure. Ko pa se
prebudi, se steguje in pretegu-
je podobno kot ljudje ter od-
pira in zapira svoje celjosti.
Tak primer je polh ali pa
medved. Srečati jeseni suhega

S. A.

BENETKE SE STALNO POGREZAJO

Zvonik cerkve sv. Marka se je
v 60 letih pogreznil za 18 cmZ znižanjem temeljev hiš so poplave pogostejše - V 15 letih se je iz-
selilo iz Benetk 50.000 meščanov - Zato se vedno bolj širijo MestrePogled na skupino gondol ob izhodu iz velikega kanala v Benet-
kah. V ozadju cerkev »Zdravja«

Benetke so cilj marsikater-
ga izleta, hrepenenje mladopo-
ročencev, šolskih izletov in od-
di letoviščarjev vsega sveta.
Mesto je po svoji zgradbi in
dinstveno na svetu, ker so nje-
govji temelji v vodi in se nič
ne vidi, da kdo palače podpi-
ra in drži pokonci.

Benetke so bile samostojna
aristokratska republika z do-
žem na čelu. Že v IX. stoletju
so se Benetani spopadli s Hr-
vati, katerim so morali plače-
vati davek za svobodno plo-
bo po Jadranu. Benetani so
zasedli istrsko in dalmatinska
mesta in otoke. Od tu so od-
važali vino in poljske pridel-
ke. Z odkritjem Amerike pri-
čenja benetška slava medlet,
zlasti pa nastopi propad s pro-
diranjem Turkov na Balkan.

Danes je bodočnost mesta v
nevarnosti. Mesto se polagoma
pogreza v morje — v laguno.
Opaža se, da morska voda ob
plimi že dosega hišne veže in
ljudje so se že preselili v gor-
nje hišne prostore in so spod-
nje pustili neobdelane. Oč vi-
sokih plimah in ob povodnji,
ko morska voda preplavi me-
stne ulice, priskoči občina na
pomost in napravi po mestu
mostičke za pešce, da ne gazi-
jo po blatni vodi, ki jim se-
ga do kolena. Tudi mestno pre-
bivalstvo, ki danes šteje v
zgodovinskem središču 125.000
duš, se odseljuje in v zad-
njih 15 letih je 50.000 mešča-
nov zapustilo svoje domove.
Mesto se v zadnjih 400 letih
ni nič izpremenilo. Če bi se
vrnil takratni meščan, recimo
iz leta 1566 v sedanje Benetke,
bi z lahko obrudil mesto
brez vodila, ker so skoraj vse
ulice in trgi še taki, kot so
bili takrat, kakor Trg sv. Mar-
ka, Doževa palača, razne cer-
kve in vsi kanali, vse bi mu
bilo znano, ker je lice zgodov-
ninskega dela mesta ostalo ne-
izpremenjeno.

Benetke so lepo mesto, vse
je delo človeških rok. Med
V. in IX. stoletjem po našem
štetju ob času preseljevanja
narodov so prebivalci z obal
Jadranskega morja bežali pred
hordami barbarov, ki so sili-
li s severa v južnotalasko ravn-
nino. Ti begunci so se zate-
kli na lagune, kjer so pričeli
graditi mesto — bodoce Be-
netke. Za postavitev temeljev
so zabijali v blatno dno hra-
stova debela. Hraste so sekali
na našem Krasu, v Primorju
in v Istri. Na tem slovenskem
lesu je zidano mesto. Koliko
hrastov so posekali po naših
gozdovih, je težko ugotoviti.
Vemo le, da je bilo za temelj
cerkve »Zdravja« potrebnih
nad milijon hrastovih debel.

Benetani so bili od vseh po-
četkov odlični pomorščaki. S
svojimi ladjami so pluli po
Jadranu, podajali pa so se po
vsem takrat že znanemu svetu.
S teh pohodov so prinašali do-
mov mnogo dragocenosti ka-
kor brokat, svilo, zlato, dra-
go kamenje, slonovo kost itd.
Ti pohodi so meščane bogati-
li. In tako bogati meščani so
si pričeli graditi razkošne pa-
lače. Ker pa je bilo treba pa-
lače ustrezno položiti bogata-
šev okrasiti, so poklicali v

Grški diktatorji — polkovniki so kot vsi podobni vojaški diktatorji
(na primer de Gaulle) po navadi tudi »čuvarji« morale — vsaj na
zunaj. Tako so prepevali dvodelne kopalne obleke, kratka krila in
podobno, kar pa je v navzkrižju s turizmom in krvavo potrebni
devizami. Tako »so zapli tudi eno oko«, ko so te tri očarljive ame-
riške drsalke revije »holiday on ice« nastopile v Atenah precej sle-
dene. Res pa je bila tisti dan pasja vročina. Sicer pa se najbrž
stari Grki iz grobov smejejo tem svojim izrojenim potomcem, saj
so zelo ljubili naravo v vseh njenih odtenkih

HOROSKOP

Veljaven od 28. julija
do 3. avgusta 1968

OVEN (od 21. 3. do
20. 4.) Zavedli se bo-
ste, da so vaši dvo-
je in strah brez
podlage. Neka prič-
kovana novica bo
prišla kot balzam miru in
varnosti. Na delu boste morali iz-
polniti svoje obveznosti z dina-
mizmom in korenitimi odločit-
vami. Pazite se pred poletnim
prehladom.



BIK (od 21. 4. do
20. 5.) V čustvenih
zadevah boste zara-
di prevelike domi-
sljivosti in občutljivi-
videli stvari, ki jih
ni. Bodite bolj stvarni in ne
živite v glavo v oblakih. Na
delu vam bodo čestitki k uspe-
hu in hvallu vašo prizadevan-
je. Držite se predpisane diete.



DVOJKA (od 21. 5.
do 21. 6.) V ljubez-
ni se zadovoljite s
tem, kar imate. Bo-
dite bolj optimistični
ni glede vsega, kar
se tiče čustev. Sploh je soglas-
je odvisno od vas samih. Neki
dober in pameten prijatelj vam
bo na delu mnogo pomagal.
Tesnoba škoduje zdravju.



RAK (od 22. 6. do
22. 7.) Neupravičeno
slabo voljo morate
pregnati z optimi-
stičnimi mislimi. Ne
bodite tako močno
vezani na gmočne interese. Do-
segli boste, da vas bodo spo-
štovali. Na delu bodo nastale
nekatere ovire, ki pa vas ne
smejo prestrašiti. Zdravje se
vam bo mnogo izboljšalo.



LEV (od 23. 7. do
22. 8.) Nekdo vas bo
osrečil. Ne ustvar-
jajte v sebi kom-
pleksov, saj imate
vse možnosti za u-
speh. Teden je sploh ugoden
za uresničanje čustvenih prič-
kovanj. Na delu se izogibajte
ljudi, ki niso iskreni in ki u-
stvarjajo zmedo. Jemljite adra-
vila za živce.



DEVICA (od 23. 8.
do 22. 9.) Maščeva-
nje ni vedno sladko
in srčna kultura je
bolj trajna vrednost
kot samo zunanji
blesk in eleganca. Sicer pa spa-
dajo puhloglavi skupaj. Na delu
počakajte malo, preden se
odločite za kaj novega. Jetra
vam bodo bolj slabo delovala.



TEHTNICA (od 23.
9. do 23. 10.) V ču-
stvenih odnosih bo-
do nastali nesporu-
mi, ki pa jih bo
treba takoj izgladi-
ti. Tudi če ste nezadovoljni, ne
smete gnati stvari do skrajno-
sti. Na delu ste na pravi poti
in morate vztrajati do konca.
Vzemite čistočo za obisti.



SKORPIO (od 24.
10. do 21. 11.) Usoda
je v vaših čustvih
poigrava. Vse svoje
upe ste polnili v
zgrešeno osebo, s
plehko duševnostjo. Toda zara-
di tega se bo konec sveta.
Na delu bodo ugodne prilike za
tiste, ki jim ne primanjkuje
poguma. Bodite bolj praktični.
Boste živno iztrpali.



STRELEC (od 22.
11. do 21. 12.) Uspe-
li vam bo vzpostavi-
viti zaželene stike in
doseči določeno za-
dovoljstvo in tudi
duševni mir. Dobro ocenite ne-
ki predlog. V poslovnih zade-
vah se ravnajte po navdihu in
ne poslušajte nasvetov drugih.
Imeli boste trudne noge; pri-
poročamo vam tople kopeli.



KOZOROG (od 22.
12. do 20. 1.) Dogod-
ki vam bodo omo-
gočili, da proniknete
v dušo ljubljene ose-
bi. Pisarni ali tele-
fonski stiki se bodo zelo ugo-
dno končali. Na delu bodite
bolj podjetni in vztrajni, pa
boste uresničili svoj načrt.
Zdravje se vam bo okrepilo.

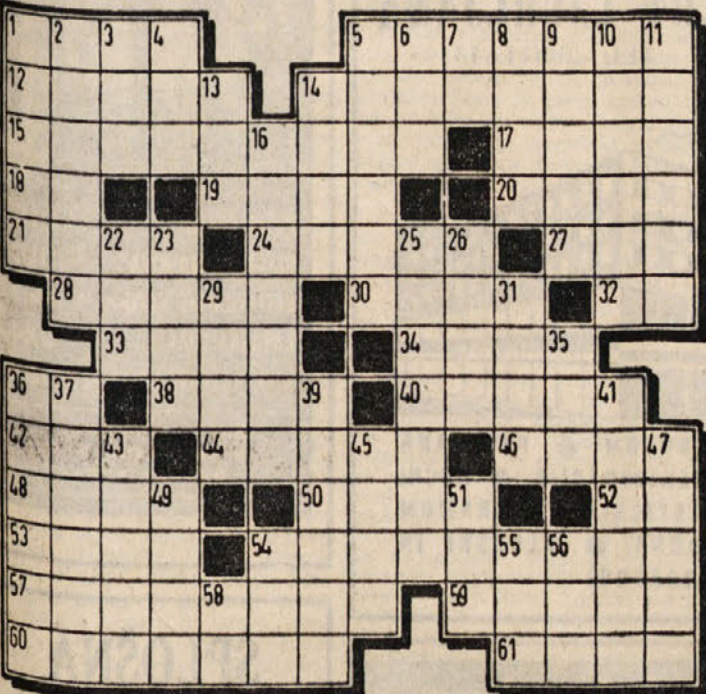


VODNAR (od 21. 1.
do 19. 2.) Ne smete
tolmačiti stvarnosti
z vašimi željami, ker
to bi bilo zelo krat-
kovidno. Vendar bo-
ste zbudili v osebi, ki vas za-
nima, precej simpatije. Na delu
boste imeli sijajne zamisli
in napnite vse sile, da jih ures-
ničite. Jete malo, toda bolj po-
gosto.



RIBI (od 20. 2. do
20. 3.) Če hočete utr-
diti v neki osebi na-
klonjena čustva, bo-
dite vztrajni in pri-
srčni. Neka oseba se
vam bo skušala približati. Do-
segli boste spoštovanje. Na delu
vam bodo storili neke uslu-
ge, ki vam bodo pomagale k
napredku. Zaradi nesposobnosti
se boste iztrpali.

KRIŽANKA



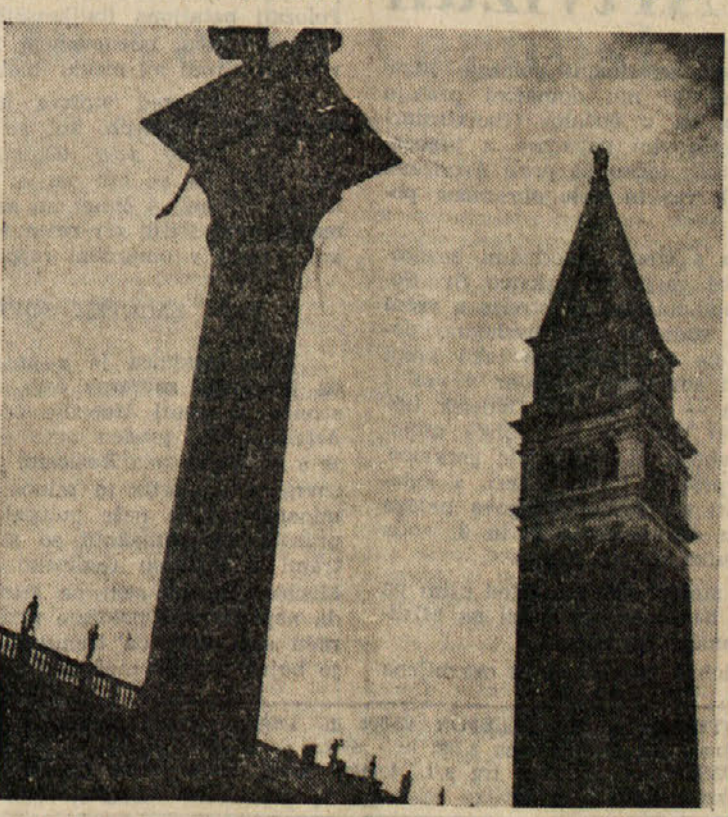
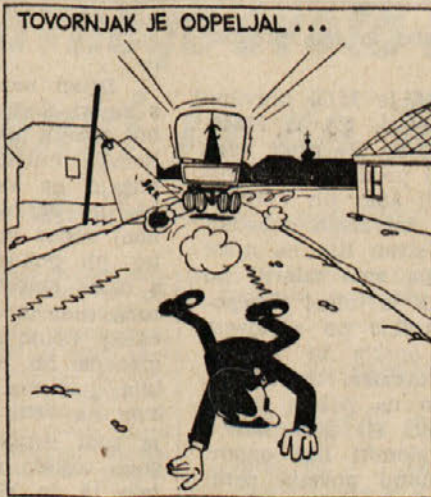
VODORAVNO: 1. možev ali ženi-
ne oče, 5. popularni francoski
filmski igralec in šansonier (Yves),
12. ime slovenskega pesnika (A-
škerca), 14. filmski dvojniki, ki za-
menjujejo v nevarnih prizorih glavn-
nega igralca, 15. pristav, 16. glavnica,
17. poglavje korana, 18. kraljica za »Glasbeno matico«, 19. težko oklepano vozilo, 20. ječanje, stoka-
nje, 21. departma in reka istega imena v severni Franciji, 24. nemški pisatelj iz prejšnjega stoletja (Wilhelm), 27. mednarodni jezik, ki pa se ni uveljavil, 28. slovensko pristanišče, 30. italijanski filmski komik, 32. začelnici izumitelja dinamita, 33. listnato drevo, iz katerega se kuhano zdravilo čaja, 34. položaj, 36. kraljica za »pošto predaj«, 38. ime ameriškega filmskega igralca Douglasa, 40. konjski lasje, 42. otročje ob Novi Gvineji, 44. dolg prečen drog v kozelcu, 46. nemški skladatelj, eden največjih skladateljev vseh časov (Johann Sebastian), 48. tuje žensko ime, 50. geološka doba i: zemeljskega srednjega veka, 52. enaka samoglasnika, 53. arabski učenjak, 54. močnost, močastost, 57. del stare tkalnice naprave, 59. rekvizit kvar-
torpcev, 60. robidnica, 61. odlična ameriška filmska igralca (Patricia).

RESITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. mesto, 6. Ibar, 10. bonton, 11. Korab, 13. plakat, 14. Erjavac, 18. oo, 17. asepsa, 19. Ero, 21. lok, 22. mit, 23. Milan, 25. omele, 28. Semit, 30. ča, 31. revmatizem, 34. ST, 36. Nenni, 37. ameba, 40. Papas, 42. oko, 44. tun, 45. ara, 46. Ksaver, 49. N.N., 50. kastrat, 53. Iberia, 55. Salen, 56. Trajan, 57. takt, 58. kanal.

NAVPIČNO: 1. počesen druž-
ben ples, 2. srbokrven človek, 3. številci z dvema ničama, 4. glas,

TIHOTAPCI



Pogled na zvonik sv. Marka v Benetkah, ki se tudi pogreza

Trnizem

Hotel LEV Ljubljana

VOSNIAKOVA 1
TELEF. 310-555
Telegram LEVHOTEL
Telex 31350

KATEGORIJA «A»
Sodobno opremljene sobe
Apartmaji - Restavracije
Restavracijske terase - Dan-
cing kavarna - Zebavni in
arhitekturni program - Ples-
na glesba - Aperitiv bar
Razgledna terasa - Terasa
za sončenje - Banketne in
konferenčne iverane
Citralnica - Frizerski salon
Menjalnica - Taksi služba
Lasten parkirni prostor
Pristajališče za helikopter-
je - Boksi za pse - Hla-
dilnica za divjačino.

OBIŠČITE NAJVEČJO TRGOVSKO HIŠO V SLOVENIJI

N nama

LJUBLJANA

v LJUBLJANI, TOMŠIČEVA ULICA (nasproti hotela Slon)

POLEG VSEH POTREBŠČIN ZA DOM, DRUŽINO IN ZA
GOSPODINSTVO VAM JE NA IZBIRO

- V PRITLIČJU:

USNENA GALANTERIJA: KOVČKI, TORBICE, POTOVAL-
KE, TORBE, ROKAVICE, PASOVI, DENARNICE

- V II. NADSTROPJU:

EKSKLUZIVNI MODELI MOSKE IN ZENSKE USNENE
KONFEKCIJE: PLASCI, SUKNJICI, KOSTIMI, KRILA -
ZA VSAK OKUS IN ZA VSAKO POSTAVO

LASTNA MENJALNICA

10 % POPUST PRI NAKUPU ZA TUJA PLAČILNA SREDSTVA



Obiščite

POSTOJNSKO JAMO

Obiski vsak dan ob 8.30,
10.30, 13.30, 16., 18.

ŠKOCJANSKE JAME

odprte vsak dan ob:
10., 13., 15., 17.
v maju in oktobru
samo ob 10. in 15. uri

ARETTA

ULTRA THIN

med elegantnimi in preciznimi
urami je naicenejša znamkaGeneralno zastopstvo «LA CLESSIDRA»
Trst Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-L nadstropjeIMPORT Prodaja na veliko in drobno
VELIKA IZIRA zlatnine po tovarniških cenah!
EXPORT Izreden popust - Garancija -

CASINO

PORTOROŽ
PORTOROSE
ROULETTE
CHEMIN DE FER
BACCARÀ
TRENTÉ ET QUARANTE

ODPRTO VSE LETO

Hotel «Grad Mokrice»

ob avto cesti
Ljubljana - Zagreb32 konfortnih sob-restav-
racija - Angleski park - Go-
stom na voljo jahalni konji -
dvovprega s kočijo - Dnevno
glasba s plesom.

Hotel «Krn» Tolmin

Modernizirani hotel B kat.,
54 ležišč. V vseh sobah tele-
fon, kopalnica, delno lastni
WC. Centralna kurjava. V vsa-
kem nadstropju družabni pro-
stor. Velika restavracija s kva-
litetno kuhinjo. Specialitete na
žaru. Soške postrežbe. Kavarna,
Aperitiv bar. Atraktivna stilo
opremljena grajska klet iz 17.
stoletja. Zraven stalna razsta-
va slik «Zlatorež». Lepo ure-
jen vrt. Tel. 87-039.

RESTAVRACIJA ALBERGO Šterk

Raki, ribe in vse
specialitete na žaru

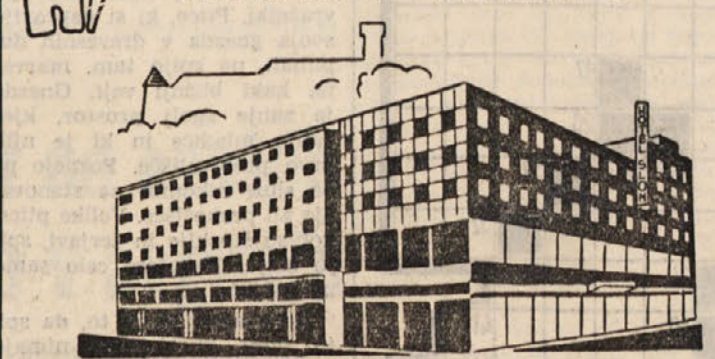
GOSTIŠČE PRI ODDIHU

SOLKAN SKALNICA 10 (Nova Gorica)

Vam nudi dobro pripravljene domače in tuje specialitete. Spre-
jemamo naročila za slavnostne pojedine (poroke, skupinske iz-
lete, rojstne dneve itd.) Konkurenčne cene

HOTEL SLOD LJUBLJANA

TRTOVA UL. 10 TEL. 20641 43

HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM • PRIZNANA
MEDNARODNA IN NARODNA RESTAVRACIJA • NOČNI
BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM
• KAVARNA • SLAŠČICARNA • KLUBSKI IN
BANKETNI PROSTORI

Hotel «SOČA» MOST NA SOČI

tel. 7

Moderno urejen hotel - Pristna kuhinja s specialitetami na
žaru - goriska postrežba - Lep vrt - Vsak dan glasba in ples
- Ribolov celo leto - Lastna čolnarna

KUPUJTE KNJIGE

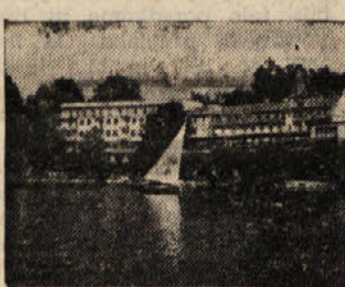
tržaški knjigarni

TRST - Ul. sv. Frančiška 20
Telefon 61-792

BLED

s dvojnimi
lenotami
Vas vabi

PARK HOTEL NA BLEDU

Tel. 77-521 - Kat. B 134 sob.,
239 postelj, 4 apartmaji. Udob-
ne sobe s kopalicami, tuši
in WC, s prelepim razgledom
na jezero. Kuhinja z medna-
rodnimi jedili in domačimi
specialitetami. Kavarna s teraso
do jezera. Nočni lokali-Družab-
ni prostori. PRIDITE NA PRI-
JETNE POČITNICE ALI NA
WEEK-END V NAS HOTEL

HOTEL CENTRAL-RIVIERA PORTOROŽ

Moderne sobe,
mednarodna kuhinja,
«GIRL BAR»
z mednarodnim programom
odprti vsako noč
razen ob sredah.

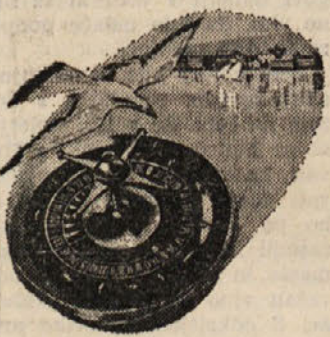
RESTAVRACIJA Lipa

Sempeter pri Novi Gorici

ima vedno na razpolago izbrane jedi z domačimi
specialitetami, pristen lecaši prst in salame
ter izbrana domača vipavska in brška vina.SPREJEMAJO SE NAROCILA ZA SKUPINSKA
SLAVNOSTNA KOSILA

Oglašujte v PRIMORSKEM DNEVNIKU

ROULETTE - BACCARA CHEMIN DE FER



OPATIJA Jugoslavija

HOTEL in MOTEL «Grad Očec»

OTOČEC OB KRKI - Telef. 068 - 21512 - 21321
z 88 sobami in 174 ležišči
Ljubljana - mednarodna in narodna restavracija in bife-
Grad Očec - prenovljen, vse sobe opremljene s stilnim
obstojem - Ljubljana (XV. in XVIII. st.)

Restavracija MARINELLA

TRST, Viale Miramare 323 (Barkovlje) ob morju v bližini
miramarskega dvorca - Tel. 36366Nudimo gostom vse ribje specialitete. - Za slavnostna kosila
obletnice, poroke, krste, birne ter skupinam, dajemo izreden
popust. - Vsak večer godba s plesom

PARK HOTEL GORICA

NOVA GORICA - Tel. 21-442, 21-462

s svojimi obrati: restavracija, kavarna - In gostilna Pri kralju
Prvorazredna kuhinja - Plan vsak večer - gostilna Ljubeč
razen torika in barski program - telefon 21-239

AVTOPROMET GORICA NOVA GORICA

TEL. 21443

priporoča zimovanje na LUKVAH

dnevno obratujejo vse štiri vlečnice (najmanj 5 oseb) - lepa
smučišča in tereni za druge zimsko - športne dejavnosti.
HOTEL POLDANOVEC z več kot 100 ležišči in restavracijo
z domačo hrano, vinom in drugimi pijačami - Tel. 21-314
Turistično društvo ima na razpolago tudi privatne sobe.

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdržuje s svojimi tovarno-
potniškimi ladijami:
redno linijo okoli sveta, redno
linijo z Južno Ameriko, redno
linijo z zahodno Afriko ter
nudi prevoze po vsem svetu s
modernimi transportnimi ladi-
jami od 8.000 do 18.000 ton
nosilnosti.Za vse informacije se obrnite
na upravno podjetje:
«SPLOŠNA PLOVBA» Piran,
Zupančičeva ul. 24 in na naše
agente po vsem svetu.
Telef. 341 23, 341 22 Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477

NOVO GOSTIŠČE «PR KRIŠKI GARDI»

Vipavski Kriz

dobra domača kuhinja
izbrane pijače - solidne cene
prepričajte se!

2. Rudi Maurin: Še tretjič o boju na Artvižah

Drugi vod je zasedel s tremi desetimi položaje jugo-
vzhodno od vasi vzdolž grebena, ki mu domačini pravijo
Trm in Kaniščina, z nalogo, da z bočnim (flankirnim)
ognjem tolče sovražnika med njegovim napadom z jugoza-
hoda, t.j. iz smeri Materije čez trig. točko Rt proti Artvižam,
in prepreči sovražniku, da obkroži vas in naše obrambne po-
ložaje z jugovzhodne strani.

Tretji vod je bil razporejen s tremi desetimi severo-
vzhodno od vasi na vzpetini med vasio in cerkvico Sv. So-
cerba - kota 817. Ta vod je dobil nalogo, da strelja z vsem
orožjem čez vas in položaje I. voda na severovzhodno po-
bočje Rta, nagnjeno proti vasi, na sovražnika in tako krep-
ljeni 1. in 2. voda ter prepreči sovražniku prodor v vas s
frontalne smeri in desnega krila - od Rodika. Oddelek tež-
kega pehotnega orožja (dve težki bredi in dva lahka mino-
meta) je zasedel položaje po grebenu med vasio in cerkvico,
od koder je bil izredno dober pregled v vse smeri, s kateri-
h bi utegnili sovražnik prodirati proti vasi. Njegova naloga
je bila, da s hitrim streljanjem čez položaje 1. in 3. voda
krepil ogenj čete in tolče sovražnika na celi fronti.

Izvidnik je bil med bojem v stolpu cerkvice, pred njim pa
na koti 811 Rt. Zveza s štabom bataljona, ki je bil na Misi-
čah, je bila organizirana s pomočjo kurirjev.

Ceta je bila tedaj izredno dobro oborožena in oskrbljena

z municijo, saj smo imeli 18 lahkih strojnic, dve težki, dva
lahka minometa, 6 brzostrelk, 92 pušk in, če se dobro spom-
nim, tudi eno ali dve protitankovski puški, za vsa orožja
pa dovolj municije.

Približno do 9. ure je bila na grebenu vzhodno od naših
položajev na Gartrah tudi 2. četa III. bat. stare brigade.
Položaji bataljona italijanskih partizanov so bili nad Ostro-
vico na griču, imenovanem Na Kalu, toda oni niso posegli
v boj, pa tudi mi nismo imeli z njimi nobene zveze.

Tak razpored moštva in orožja je bil na tako ugodnih
obrambnih položajih, kot so bili na Artvižah, omogočal, da
je četa lahko zelo učinkovito tolkala vse dohode proti
vasi tako, da so bili vsi za sovražni prodor ugodni dostopi
križem tolčeni, s čimer so se desetine in vodi izredno dobro
medsebojno ščitili ter onemogočali sovražniku, da bi se kjer-
koli vključil v obrambni razpored čete.

ZACETEK SOVRAŽNEGA NAPADA

Naša izvidnica je s kote Rt že okoli 8.10 ure opazila
da prodirajo sovražne čete, razporejene v manjše kolone in
strelce iz smeri Materije čez Gradišico in Brezovico proti
Artvižam. Ze preden smo opazili premike sovražne pehote,
je s položajev nad Rožicami in pod Gradišico na slepo tolkala
sovražna artilerija in minometi s posameznimi granatami in
minami vas in naše položaje. Tedaj so zadnji domačini iz-
praznili vas. Umaknili so se pod mrtvim kotom med Gar-
trami in Podbročje (ledinsko ime) in dalje v Padež ter na
Misičje. Jaz pa sem po kurirju obvestil štab III. bataljona,
da napada naše položaje približno 400 nemških vojakov. Spo-
ročil sem tudi, da trenutno še ne potrebujemo pomoči, ker
je bojna morala moštva izredno dobra, zato se ni treba bati,

da bo sovražnik lahko zlomil našo obrambo in nas pregnal
s položajev.

Napad nemške pehote se je začel, kot je M.G. pravilno
ugotovil, okoli 8.30 ure iz jugovzhodne smeri, t.j. iz Mate-
rije in Rodika po grebenu Trlica in čez koto Rt proti vasi.
Prve nemške enote (približno 300 mož) so prodirale v manj-
ših kolonah proti našim položajem. Pustili smo jih v nepo-
sredno bližino tako, da je prišla glavna sovražnih napadal-
nih oddelkov na čisto, t.j. na vzhodno stran Rta na njive
in travnike, nagnjene proti vasi. Tedaj pa smo udarili po
njim z vsem orožjem. Mitraljezec Avein jih je tolkel z nepo-
sredne bližine vzdolž kolone, 2. vod je tolkel po njihovem
desnem krilu z bočnim ognjem, težka orožja in 1. vod
pa so razbili čelno napadalno vrsto in sovražno levo krilo.
Težišče prvega sovražnega napada je bilo na našem levem
oziroma na njihovem desnem krilu. Nemci so poskušali z
množičnim jurišem že v prvem naletu zlomiti naš odpor.
Različno smo slišali za napadalnimi vrstami povelja nemi-
ških oficirjev, ko so vpili: «Vor wetz, vor wetz, hural!»
Ker pa jih je že v prvem napadu pod našim močnim ognjem
najmanj 30-40 padlo, še več pa je bilo ranjenih, je napad
doživel polom. Oficirji so ukazali umik. Tudi tokrat smo
slišali njihova povelja: «Zurück, zurück, aufpassen!» Potem je
nastal približno 20-30 minutni odmor, ki ga je izkoristila
nemška artilerija za pospešeno obstreljevanje naših polo-
žajev. Skupine nemških vojakov pa so poskušale medtem
pod zaščito mitraljezcev in artilerije pobrati ranjence, toda
mi smo reševalne skupine čakali in jih uničevali.

Po končanem prvem napadu sem poslal štabu bataljona
poročilo, v katerem sem ga obvestil, da smo uspešno odbili
prvi sovražni napad, prizadejali sovražniku hude izgube in
da pomoči ne potrebujemo.

DRUGI SOVRAŽNIKOV JURIS

Drugi napad so začeli Nemci iz jugovzhodne smeri, t.j.
s smeri Rodika čez greben Trlica proti koto Rt. Verjetno
bil začetni namen njihovega napada uničiti našega izpostave-
ljenega mitraljeza Aveina. Pustili smo jih, da se mu pribli-
žajo na razdaljo 15-25 metrov, ker niso točno vedeli, kaj
je. Ko so bili že na razdalji, s katere bi lahko vr-
nanj ročne bombe, smo jih prehiteli in prvi udarili po
njih jih pokosili z rafali. Nekoliko kasneje so spet napad-
li s čelne smeri čez koto Rt, da bi podprli svoje levo krilo.
Toda tudi ta napad ni uspel, ker so padli ponovno v križni
oganj. Čelno so jih tolkle strojnice iz vasi in težke brede
grebena ob cerkvi, bočno pa jih je tolkala desetica, ki je
bila z dvema ali tremi mitraljezi na položaju izza subega
zida na vrtu Škrbčeve hiše (Artviže št. 15). Sovražni napad
je tudi drugi propadel, čeprav je sovražnik prenesel na
govo težišče na naše desno krilo. Na bojišču je spet ob-
šlo 15 do 20 mrtvih sovražnih vojakov in še več ranjenih.
Tudi tokrat je sovražnik bežal nazaj pa čistini. Njegovi
cirji pa so spet kričali: «Zurück itd.

Nemci so, kot sem že omenil, vsak svoj napad podprli
z močnim artilerijskim in minometalskim ognjem. Vendar
nas ta ni posebno prizadel, ker smo naše borce varovali tako
da smo jih umikali iz območja, kamor so padale granate
ko pa je začela jurišati njihova pehota, artilerija pa prenesla
oganj v zaledje, smo spet zasedli prejšnje položaje in uni-
čili po napadajoči pehoti. Nevzlic našim manevrom je m-
težkega minometa padla v neposredno bližino ene izmed
naših težkih bred, poškodovala orožje in oplazila merila
ga onesposobila za boj.

(Nadaljevanje sledi)